

รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน

บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

“...เงินแผ่นดินนั้น คือเงินของประชาชนทั้งชาติ...”

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ที่ ตผ ๐๐๒๗/ ๑๑๔๓)

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๕๐๐

๒๘ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง การตรวจสอบงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ ของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)
และบริษัทย่อย

เรียน กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)

อ้างถึง หนังสือบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) เลขที่ ทีโอที ขง./๑๑ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ ของ
บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย จำนวน ๓ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ได้ส่งงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่
๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ ของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย เพื่อให้ตรวจสอบ นั้น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ตรวจสอบงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙
ของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย เสร็จแล้ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางภัทรา ไชว์ศรี)

ผู้ตรวจเงินแผ่นดิน ๑ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักตรวจสอบการเงินที่ ๖

โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๘๐๐๐ ต่อ ๒๔๐๖

โทรสาร ๐ ๒๖๑๘ ๕๗๙๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : audit6@oag.go.th

“...เงินแผ่นดินนั้น คือเงินของประชาชนทั้งชาติ...”
พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

รายงานของผู้สอบบัญชี

เสนอ ผู้ถือหุ้นบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)

ความเห็นอย่างมีเงื่อนไข

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบงบการเงินรวมของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย และงบการเงินเฉพาะของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงินรวมและงบแสดงฐานะการเงินเฉพาะบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมและงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเฉพาะบริษัท งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นรวมและงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นเฉพาะบริษัท และงบกระแสเงินสดรวมและงบกระแสเงินสดเฉพาะบริษัทสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมและหมายเหตุประกอบงบการเงินเฉพาะบริษัท รวมถึงหมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า ยกเว้นผลกระทบซึ่งอาจจะเกิดขึ้นของเรื่องที่กำลังไต่สวนในวรรคก่อนในการแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไข งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัทข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินรวมของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย และฐานะการเงินเฉพาะบริษัทของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และผลการดำเนินงานรวมและผลการดำเนินงานเฉพาะบริษัท และกระแสเงินสดรวมและกระแสเงินสดเฉพาะบริษัทสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

เกณฑ์ในการแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไข

ตามหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัท ข้อ 17 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวน 76,098.98 ล้านบาท และ 75,577.69 ล้านบาท ตามลำดับ ได้รวมสินทรัพย์โครงข่าย 3G ในงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัท มูลค่า 11,099.38 ล้านบาท และ 10,579.21 ล้านบาท ตามลำดับ ที่ฝ่ายบริหารของบริษัทอยู่ระหว่างการพิจารณาแผนการใช้สินทรัพย์โครงข่าย 3G ให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับบริษัท ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินยังไม่สามารถตรวจสอบได้ว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนจากการหาประโยชน์ในสินทรัพย์โครงข่าย 3G ตามที่ฝ่ายบริหารได้ดำเนินการอยู่จะมีจำนวนเท่าใด จนกว่าฝ่ายบริหารของบริษัทจะได้ข้อยุติถึงแนวทางในการหาประโยชน์ในสินทรัพย์โครงข่าย 3G ดังกล่าวดังนั้น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจึงไม่สามารถระบุผลกระทบต้องบแสดงฐานะการเงินสำหรับรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ รวมถึงผลกระทบต่อกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับรายการต้นทุนการให้บริการที่อาจเกิดขึ้นหากมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนจากสินทรัพย์โครงข่าย 3G มีจำนวนน้อยกว่ามูลค่าตามบัญชี

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ได้รวมสินทรัพย์ที่บริษัทได้รับโอนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินบริษัทบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (2G) (สัญญาอนุญาต) จำนวน 12,581.95 ล้านบาท สัญญาอนุญาตดังกล่าวสิ้นสุดลงในวันที่ 30 กันยายน 2558 บริษัทได้ตรวจนับสินทรัพย์ที่รับโอนตามสัญญาอนุญาตทั่วประเทศ จากการตรวจนับพบว่าจำนวนสินทรัพย์แตกต่างกันอย่างเห็นเป็นสาระสำคัญ โดยฝ่ายบริหารอยู่ระหว่างดำเนินการตรวจสอบจึงยังไม่อาจอธิบายถึงสาเหตุของความแตกต่างได้ ทั้งนี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่สามารถตรวจสอบให้ได้หลักฐานที่เหมาะสมอย่างเพียงพอเกี่ยวกับมูลค่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ จึงไม่สามารถระบุผลกระทบต้องบแสดงฐานะการเงินสำหรับรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ รวมถึงผลกระทบต้องบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับรายการค่าเสื่อมราคา ขาดทุนจากการด้อยค่า และขาดทุนจากการตัดจำหน่ายของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

นอกจากนี้ฝ่ายบริหารของบริษัทอยู่ระหว่างการพิจารณาแผนการใช้สินทรัพย์โครงข่าย 2G ให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับบริษัท ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินยังไม่สามารถตรวจสอบได้ว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนจากประโยชน์ในสินทรัพย์โครงข่าย 2G ตามที่ฝ่ายบริหารได้ดำเนินการอยู่จะมีจำนวนเท่าใด จนกว่าฝ่ายบริหารของบริษัทจะได้ข้อยุติถึงแนวทางในการหาประโยชน์ในสินทรัพย์โครงข่าย 2G ดังกล่าว ดังนั้น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจึงไม่สามารถระบุผลกระทบต้องบแสดงฐานะการเงินสำหรับรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ รวมถึงผลกระทบต้องบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับรายการต้นทุนการให้บริการที่อาจเกิดขึ้นหากมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนจากสินทรัพย์โครงการ 2G มีจำนวนน้อยกว่ามูลค่าตามบัญชี

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้กล่าวไว้ในส่วนของความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัทในรายงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระจากกลุ่มบริษัทและบริษัท ตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินที่กำหนดโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัท และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่น ๆ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณดังกล่าว สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ข้อมูลและเหตุการณ์ที่เน้น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินขอให้สังเกตหมายเหตุประกอบงบการเงิน ดังต่อไปนี้

1. หมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3 เรื่อง การดำเนินการตามแผนการปรับโครงสร้างบริษัทตามมติคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (คนร.) ซึ่งระบุว่า คนร. มีมติเห็นชอบหลักการการปรับโครงสร้างของ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) โดยให้ดำเนินการจัดตั้งบริษัทโครงข่ายบรอดแบนด์ภายในประเทศ (NBN Co) และบริษัท NGDC Co (Neutral Gateway & Data Center) ซึ่งบริษัทได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดตั้ง บริษัท NBN Co โดย คนร. ได้มอบหมายให้

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมดำเนินการกำกับและติดตามให้ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ดำเนินการตามแผนการจัดตั้งและดำเนินกิจกรรมของบริษัทให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด นั้น

จากการติดตามพบว่าแผนการจัดตั้งบริษัท NBN Co และ บริษัท NGDC Co ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องโครงสร้างผู้ถือหุ้น จำนวนทุนจดทะเบียน รูปแบบธุรกิจ สัดส่วนสินทรัพย์และบุคลากรที่ต้องโอนไปยังบริษัทที่จัดตั้งใหม่ดังกล่าวเนื่องจากอยู่ระหว่างการพิจารณาของ คนร. เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี ดังนั้นบริษัทจึงยังคงจำเป็นต้องรอความชัดเจนในการตัดสินใจเชิงนโยบายจากรัฐบาลโดย คนร. ในการปรับโครงสร้างรวมถึงการปรับแผนธุรกิจต่างๆ ภายในบริษัทอีกด้วย ซึ่งความไม่ชัดเจนดังกล่าวอาจส่งผลต่อการดำเนินการตามแผนธุรกิจของบริษัทที่ได้คาดการณ์ไว้ ทั้งนี้ การปรับโครงสร้างและการปรับแผนธุรกิจต่างๆ ดังกล่าว ฝ่ายบริหารให้ความเห็นว่าบริษัทมีแผนการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ที่เหลืออยู่ภายหลังปรับโครงสร้างได้ และฝ่ายบริหารเชื่อมั่นว่าหากบริษัทได้ดำเนินงานตามแผนธุรกิจภายหลังการปรับโครงสร้างที่บริษัทคาดการณ์ไว้แล้วจะส่งผลให้บริษัทยังคงสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง หากไม่ได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่บริษัทไม่สามารถควบคุมได้

2. หมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้อ 27.1 เรื่อง เงินกู้ยืมได้รวมเงินกู้ยืมเพื่อใช้ลงทุนในโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ระยะที่ 3 (3G) จำนวน 8,365.97 ล้านบาท ซึ่งบริษัทได้มีหนังสือหารือเกี่ยวกับการดำรงอัตราส่วนทางการเงินกับธนาคารผู้ให้กู้

3. หมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้อ 39.1 เรื่อง หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นกรณีคดีสัญญาที่บริษัทเป็นจำเลย จำนวน 39,064.48 ล้านบาท

4. หมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้อ 39.1.3 เรื่อง หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นกรณีภาษีมูลค่าเพิ่มที่บริษัทยังไม่ได้รับรู้ค่าเบี่ยงปรับและเงินเพิ่มของภาษีมูลค่าเพิ่มส่วนของเงินค่าภาษีสรรพสามิตที่ถูกหักจากส่วนแบ่งรายได้ จำนวน 2,937.77 ล้านบาท

5. หมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้อ 39.1.4 เรื่อง หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นกรณีค่าธรรมเนียมเลขหมายโทรคมนาคมพิเศษ ที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเรียกเก็บ จำนวน 656.51 ล้านบาท

6. หมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้อ 40 เรื่อง ข้อพิพาทกรณีการเชื่อมต่อโครงข่าย ซึ่งยังไม่มีข้อยุติ

7. หมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้อ 41 เรื่อง ข้อพิพาทกับบริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) กรณีบริษัทเป็นโจทก์ฟ้อง กรณีผิดสัญญาอนุญาตส่งผลประโยชน์ไม่ครบถ้วนตามสัญญา จำนวน 31,462.51 ล้านบาท ไม่ชำระค่าผลประโยชน์ตอบแทนรายได้จากการเชื่อมโยงโครงข่ายโทรคมนาคม จำนวน 36,741.73 ล้านบาท กรณีแก้ไขสัญญาอนุญาต ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 7 จำนวน 62,773.95 ล้านบาท และกรณีดำเนินการโอนย้ายลูกค้าจากระบบ AIS 900 MHz ไปยังโครงข่าย 2100 MHz ของบริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด บริษัทในเครือกรณีให้หยุดการกระทำที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายอนุญาตดำเนินการ พร้อมทั้งเรียกร้องให้ AIS จ่ายค่าเสียหายหรือชดใช้เงินจำนวน 41,116.31 ล้านบาท

ทั้งนี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมิได้แสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขในเรื่องดังกล่าว **๓.**

ข้อมูลอื่น

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบต่อข้อมูลอื่น ข้อมูลอื่นประกอบด้วย ข้อมูลซึ่งรวมอยู่ในรายงานประจำปี แต่ไม่รวมถึงงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัทและรายงานของผู้สอบบัญชีที่อยู่ในรายงานประจำปีนั้นซึ่งผู้บริหารคาดว่ารายงานประจำปีจะจัดเตรียมให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภายหลังวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีนี้

ความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต่องบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัท ไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่นและสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่ได้ให้ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลอื่น

ความรับผิดชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัทคือ การอ่านและพิจารณาว่าข้อมูลอื่นมีความขัดแย้งที่มีสาระสำคัญกับงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัทหรือกับความรู้ที่ได้รับจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือปรากฏว่าข้อมูลอื่นมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่

เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้อ่านรายงานประจำปี หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสรุปได้ว่าการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องสื่อสารเรื่องดังกล่าวกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล

ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต่องบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัท

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัท เหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัทที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัท ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของกลุ่มบริษัทและของบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่อเนื่อง และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกกลุ่มบริษัทและเลิกบริษัทหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการสอดส่องดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของกลุ่มบริษัทและของบริษัท

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัท

การตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัทโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัทจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรฐานการสอบบัญชี สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัท ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงผล การแสดงผลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน

- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของกลุ่มบริษัทและของบริษัท

- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร

- สรุปรูปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหารและจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปรูปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของกลุ่มบริษัทและของบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินถึงการเปิดเผยที่เกี่ยวข้องในงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัท หรือถ้าการเปิดเผยดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้กลุ่มบริษัทหรือบริษัทต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง

- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัท โดยรวม รวมถึงการเปิดเผยว่างบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัท แสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควร

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

• ได้รับหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินของบริษัท ภายในกลุ่มหรือกิจกรรมทางธุรกิจภายในกลุ่มบริษัทเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินรวม สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรับผิดชอบต่อการกำหนดแนวทาง การควบคุมดูแล และการปฏิบัติงานตรวจสอบกลุ่มบริษัท สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวต่อความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบรวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้พบในระหว่างการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ให้คำรับรองแก่ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลว่าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระและได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทั้งหมดตลอดจนเรื่องอื่นซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่ามีเหตุผลที่บุคคลภายนอกอาจพิจารณาว่ากระทบต่อความเป็นอิสระของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรการที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินใช้เพื่อป้องกันไม่ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินขาดความเป็นอิสระ

(นางภัทรา ไชว์ศรี)

ผู้ตรวจเงินแผ่นดิน 1 ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(นางวารินทร์ ตูลาคุปต์)

ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินที่ 6

บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559

หน่วย : บาท

หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท		
	2559	2558	2559	2558	
สินทรัพย์					
สินทรัพย์หมุนเวียน					
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	7	12,031,706,242	11,356,791,312	11,907,666,212	11,301,169,030
เงินลงทุนชั่วคราว	8	7,987,158,976	12,631,830,813	7,886,513,637	12,382,794,742
เงินลงทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินระยะยาว - ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	9	24,529,067,298	23,921,643,041	24,529,067,298	23,921,643,041
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	10	8,796,224,207	9,110,124,620	8,783,859,725	9,097,951,261
เงินให้กู้ยืมแก่พนักงาน - ส่วนที่ครบกำหนดภายในหนึ่งปี	15	48,586,439	57,135,581	48,586,439	57,135,581
สินค้าและพัสดุดังเหลือ	11	480,721,734	630,572,789	480,553,670	630,475,024
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	12	2,974,815,146	2,461,418,102	2,963,324,160	2,462,055,526
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		<u>56,848,280,042</u>	<u>60,169,516,258</u>	<u>56,599,571,141</u>	<u>59,853,224,205</u>
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน					
เงินลงทุนเผื่อขาย	13	5,365,691,136	4,163,048,007	5,365,691,136	4,163,048,007
เงินลงทุนในบริษัทร่วม	14	83,031,280	33,514,126	79,172,111	30,000,000
เงินลงทุนในบริษัทย่อย	14	-	-	891,639,344	892,279,894
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	13	832,047,822	790,479,946	700,644,464	790,479,946
เงินให้กู้ยืมแก่พนักงาน	15	281,408,027	357,900,621	281,408,027	357,900,621
เงินลงทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินระยะยาว	9	40,000,000	85,000,000	40,000,000	85,000,000
อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	16	351,410,208	366,743,373	351,410,208	366,743,373
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	17	76,098,982,725	69,756,570,646	75,577,693,239	69,055,646,941
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์จากการร่วมดำเนินงานและร่วมลงทุน	18	5,873,465,247	22,924,734,142	5,873,465,247	22,924,734,142
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	19	2,631,747,549	3,056,509,478	2,631,243,211	3,056,101,085
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	20	1,391,349,481	2,520,502,246	1,389,167,561	2,519,789,071
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น		126,576,059	137,075,534	126,576,059	137,075,534
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		<u>93,075,709,534</u>	<u>104,192,078,119</u>	<u>93,308,110,607</u>	<u>104,378,798,614</u>
รวมสินทรัพย์		<u>149,923,989,576</u>	<u>164,361,594,377</u>	<u>149,907,681,748</u>	<u>164,232,022,819</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

plw

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559

หน่วย : บาท

หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท		
	2559	2558	2559	2558	
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น					
หนี้สินหมุนเวียน					
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	21	910,236,200	982,450,713	1,470,249,710	1,287,379,843
เจ้าหนี้ตามสัญญาส่วนแบ่งรายได้	22	14,810,976,923	14,927,928,979	14,810,976,923	14,927,928,979
เงินกู้ยืมระยะยาว - ส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	27.1	2,264,893,937	2,264,893,937	2,264,893,937	2,264,893,937
หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน - ส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	27.2	1,936,843,994	1,936,843,994	1,936,843,994	1,936,843,994
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	23	8,458,195,426	14,848,247,845	8,507,944,757	14,898,979,105
เงินประกันการใช้โทรศัพท์	24	1,643,697,418	1,654,273,980	1,643,697,418	1,654,273,980
รายได้รอดตัดบัญชี - ส่วนที่จะรับรู้เป็นรายได้ภายในหนึ่งปี	26	472,450,249	864,458,369	472,450,249	864,458,369
ภาษีเงินได้ค้างจ่าย		14,300,559	9,605,606	-	-
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	25	2,750,045,311	2,187,614,733	2,682,075,872	2,140,863,856
รวมหนี้สินหมุนเวียน		<u>33,261,640,017</u>	<u>39,676,318,156</u>	<u>33,789,132,860</u>	<u>39,975,622,063</u>
หนี้สินไม่หมุนเวียน					
รายได้รอดตัดบัญชี	26	68,856,870	540,749,012	68,856,870	540,749,012
เงินกู้ยืมระยะยาว	27.1	6,709,760,855	8,974,654,792	6,709,760,855	8,974,654,792
หนี้สินผลประโยชน์พนักงาน	28	6,667,472,009	7,096,491,263	6,652,703,243	7,089,411,263
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		<u>13,446,089,734</u>	<u>16,611,895,067</u>	<u>13,431,320,968</u>	<u>16,604,815,067</u>
รวมหนี้สิน		<u>46,707,729,751</u>	<u>56,288,213,223</u>	<u>47,220,453,828</u>	<u>56,580,437,130</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

SM

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559

หน่วย : บาท

หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ส่วนของผู้ถือหุ้น				
ทุนเรือนหุ้น				
ทุนจดทะเบียน				
หุ้นสามัญ 600,000,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท	6,000,000,000	6,000,000,000	6,000,000,000	6,000,000,000
หุ้นที่ออกและชำระแล้ว				
หุ้นสามัญ 600,000,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท	6,000,000,000	6,000,000,000	6,000,000,000	6,000,000,000
กำไรสะสม				
จัดสรรแล้ว	29	2,135,362,778	2,120,229,066	2,118,110,793
ยังไม่ได้จัดสรร		93,764,226,241	99,502,194,680	93,259,701,618
องค์ประกอบอื่นของผู้ถือหุ้น	30	1,309,415,509	443,301,006	1,309,415,509
รวมส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท		103,209,004,528	108,065,724,752	102,687,227,920
ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	31	7,255,297	7,656,402	-
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		103,216,259,825	108,073,381,154	102,687,227,920
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		149,923,989,576	164,361,594,377	149,907,681,748

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

พลเอก

(สุพงษ์ สุวรรณรัตน์)

ประธานกรรมการ

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)

(นายมนต์ชัย หนูสง)

กรรมการผู้จัดการใหญ่

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

หน่วย : บาท

หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
รายได้				
รายได้จากการให้บริการโทรคมนาคม	29,462,188,342	25,859,628,062	29,462,439,341	25,860,003,245
รายได้จากการร่วมกิจการและร่วมลงทุน	1,090,209,111	1,319,014,780	1,090,209,111	1,319,014,780
รายได้จากส่วนแบ่งรายได้	5,876	4,840,959,204	5,876	4,840,959,204
รายได้ตัดบัญชีสินทรัพย์ที่รับมอบจาก การร่วมกิจการและร่วมลงทุน	26 928,059,106	11,740,904,708	928,059,106	11,740,904,708
รายได้จากการให้บริการอื่น	549,731,033	800,668,797	549,692,755	770,739,001
รายได้อื่น	32 7,736,462,913	3,308,171,796	7,761,310,313	3,313,075,374
รวมรายได้	39,766,656,381	47,869,347,347	39,791,716,502	47,844,696,312
ค่าใช้จ่าย				
ต้นทุนการให้บริการ	23,044,292,317	22,840,184,898	23,072,177,907	22,837,796,373
ส่วนแบ่งรายได้ นำส่งตามกฎหมาย	35 -	3,056,000,044	-	3,056,000,044
ค่าเสื่อมราคาและขาดทุนจากการตัดค่า - สินทรัพย์จากการร่วมกิจการและร่วมลงทุน	18, 35 2,776,250,580	7,456,102,360	2,776,250,580	7,456,102,360
ค่าใช้จ่ายในการขาย	1,691,002,175	1,916,241,039	1,705,409,114	1,880,707,114
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	38.8 16,799,211,216	18,101,187,125	16,902,489,785	18,210,816,446
ค่าใช้จ่ายอื่น	65,298,741	1,648,400,961	15,925,400	1,647,095,452
ต้นทุนทางการเงิน	33 312,078,456	412,103,353	312,022,509	411,431,650
รวมค่าใช้จ่าย	44,688,133,485	55,430,219,780	44,784,275,295	55,499,949,439
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม	14 49,517,153	455,673	-	-
ขาดทุนก่อนภาษีเงินได้	34 (4,871,959,951)	(7,560,416,760)	(4,992,558,793)	(7,655,253,127)
ภาษีเงินได้	34 (906,088,113)	1,675,416,246	(893,256,299)	1,685,112,987
ขาดทุนสำหรับปี	(5,778,048,064)	(5,885,000,514)	(5,885,815,092)	(5,970,140,140)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น				
รายการที่อาจถูกจัดประเภทรายการใหม่ไว้ในกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง				
- การเปลี่ยนแปลงในมูลค่าธรรมสุทธิของเงินลงทุนเพื่อขาย	13, 34 1,082,643,129	(8,730,129,040)	1,082,643,129	(8,730,129,040)
- ภาษีเงินได้เกี่ยวกับองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	34 (216,528,626)	1,746,025,808	(216,528,626)	1,746,025,808
รวมรายการที่อาจถูกจัดประเภทรายการใหม่ไว้ในกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง	866,114,503	(6,984,103,232)	866,114,503	(6,984,103,232)
รายการที่จะไม่ถูกจัดประเภทรายการใหม่ไว้ในกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง				
- ผลกำไรจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยสำหรับ โครงการผลประโยชน์ของพนักงาน	34 69,178,525	-	69,178,525	-
- ภาษีเงินได้เกี่ยวกับองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	34 (13,835,705)	-	(13,835,705)	-
รวมรายการที่จะไม่ถูกจัดประเภทรายการใหม่ไว้ในกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง	55,342,820	-	55,342,820	-
รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี	34 921,457,323	(6,984,103,232)	921,457,323	(6,984,103,232)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี	(4,856,590,741)	(12,869,103,746)	(4,964,357,769)	(12,954,243,372)
การแบ่งปันขาดทุน				
ส่วนที่เป็นของบริษัท	36 (5,778,177,547)	(5,869,199,427)	(5,885,815,092)	(5,970,140,140)
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	31 129,483	(15,801,087)	-	-
ขาดทุนสำหรับปี	(5,778,048,064)	(5,885,000,514)	(5,885,815,092)	(5,970,140,140)
การแบ่งปันกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม				
ส่วนที่เป็นของบริษัท	(4,856,720,224)	(12,853,302,659)	(4,964,357,769)	(12,954,243,372)
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	31 129,483	(15,801,087)	-	-
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี	(4,856,590,741)	(12,869,103,746)	(4,964,357,769)	(12,954,243,372)
ขาดทุนต่อหุ้นสำหรับส่วนที่เป็นของบริษัท				
ขาดทุนต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน	36 (9.63)	(9.78)	(9.81)	(9.95)
หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้				

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

หน่วย : บาท

งบการเงินรวม	ส่วนของบริษัท				รวม
	ทุนเรือนหุ้น ที่ออกและ ชำระแล้ว	กำไรสะสม จัดสรรแล้ว	กำไรสะสม ยังไม่จัดสรร	องค์ประกอบอื่น ของส่วนของผู้ถือหุ้น	
	6,000,000,000	2,120,229,066	99,502,194,680	443,301,006	108,065,724,752
	-	15,133,712	(15,133,712)	-	-
	-	-	-	-	(530,588)
	-	15,133,712	(15,133,712)	-	(530,588)
	-	-	(5,778,177,547)	-	(5,778,177,547)
	-	-	55,342,820	866,114,503	921,457,323
	-	-	(5,722,834,727)	866,114,503	(4,856,720,224)
	6,000,000,000	2,135,362,778	93,764,226,241	1,309,415,509	103,209,004,528

จก.

ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2559

รายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น

การจัดสรรส่วนทุนให้ผู้ถือหุ้น

- สำรองบริษัทย่อย

- เงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นของบริษัท

รวมรายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น

กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี

- ขาดทุนสำหรับปี

- กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี

ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558

หน่วย : บาท

งบการเงินรวม

หมายเหตุ	ส่วนของบริษัท				รวม
	ทุนเรือนหุ้น ที่ออกและ ชำระแล้ว	กำไรสะสม จัดสรรแล้ว	กำไรสะสม ยังไม่จัดสรร	องค์ประกอบอื่น ของส่วนของผู้ถือหุ้น	
	6,000,000,000	2,120,229,066	105,743,394,107	7,427,404,238	121,291,027,411
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2558					121,314,672,073
รายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น					
การจัดสรรส่วนทุนให้ผู้ถือหุ้น					
- เงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นของบริษัท	-	-	(372,000,000)	-	(372,000,000)
รวมรายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น	-	-	(372,000,000)	-	(372,000,000)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี					
- ขาดทุนสำหรับปี	-	-	(5,869,199,427)	-	(5,869,199,427)
- กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	-	-	-	(6,984,103,232)	(6,984,103,232)
รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี	-	-	(5,869,199,427)	(6,984,103,232)	(12,853,302,659)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558	6,000,000,000	2,120,229,066	99,502,194,680	443,301,006	108,065,724,752

จก.

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน)
 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

หน่วย : บาท

หมายเหตุ	งบการเงินเฉพาะบริษัท					รวม
	ทุนเรือนหุ้น ที่ออกและ ชำระแล้ว	กำไรสะสม จัดสรรแล้ว	กำไรสะสม ยังไม่จัดสรร	องค์ประกอบอื่น ของส่วนของผู้ถือหุ้น	ส่วนของผู้ถือหุ้น	
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2559	6,000,000,000	2,118,110,793	99,090,173,890	443,301,006	107,651,585,689	
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี	-	-	(5,885,815,092)	-	(5,885,815,092)	
- ขาดทุนสำหรับปี	-	-	-	-	-	
- กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	-	-	55,342,820	866,114,503	921,457,323	
รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี	-	-	(5,830,472,272)	866,114,503	(4,964,357,769)	
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	6,000,000,000	2,118,110,793	93,259,701,618	1,309,415,509	102,687,227,920	

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน)
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558

หน่วย : บาท

หมายเหตุ	งบการเงินเฉพาะบริษัท					รวม
	ทุนเรือนหุ้น ที่ออกและ ชำระแล้ว	กำไรสะสม จัดสรรแล้ว	กำไรสะสม ยังไม่จัดสรร	องค์ประกอบอื่น ของส่วนของผู้ถือหุ้น	ส่วนของผู้ถือหุ้น	
ยอดคงเหลือ ณ.วันที่ 1 มกราคม 2558	6,000,000,000	2,118,110,793	105,432,314,030	7,427,404,238	120,977,829,061	
รายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น						
การจัดสรรส่วนทุนให้ผู้ถือหุ้น						
- เงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นของบริษัท			(372,000,000)		(372,000,000)	
รวมรายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น			(372,000,000)		(372,000,000)	
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี						
- ขาดทุนสำหรับปี			(5,970,140,140)		(5,970,140,140)	
- กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น				(6,984,103,232)	(6,984,103,232)	
รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี			(5,970,140,140)	(6,984,103,232)	(12,954,243,372)	
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558	6,000,000,000	2,118,110,793	99,090,173,890	443,301,006	107,651,585,689	

๑๖.

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

หน่วย : บาท

หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน				
ขาดทุนสำหรับปี	(5,778,048,064)	(5,885,000,514)	(5,885,815,092)	(5,970,140,140)
รายการปรับกระทบกำไร(ขาดทุน)สำหรับงวดเป็นเงินสดรับ(จ่าย)จากกิจกรรมดำเนินงาน				
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	17,18,19,35	15,384,525,603	18,376,540,399	15,204,686,258
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	35	912,142,265	471,994,095	912,142,265
ขาดทุนจากการเสื่อมค่าของสินค้าคงเหลือ		6,005,388	185,404,492	6,005,388
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วมตามวิธีส่วนได้เสีย	14	(49,517,153)	(455,673)	-
(กลับรายการ)ขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุน		(10,164,518)	(18,339,531)	(58,696,078)
ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์เพื่อการลงทุน		15,333,164	-	15,333,164
ขาดทุนจากการด้อยค่าของอุปกรณ์		180,878,426	1,124,422,929	180,878,426
การตัดจำหน่ายรายได้รอดตัดบัญชี	26	(928,059,106)	(11,740,904,708)	(928,059,106)
(กำไร)ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังไม่เกิดขึ้น		(1,332,407)	22,702,008	(1,332,407)
(กำไร)ขาดทุนจากการจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์		(2,643,315)	1,627,617,743	(2,643,315)
รายได้จากการรับบริจาคสินทรัพย์	17	(38,124)	(58,366)	(38,124)
รายได้ดอกเบี้ย		(837,546,959)	(1,193,167,932)	(832,378,164)
รายได้เงินปันผล		(155,629,520)	(682,115,437)	(155,629,520)
ต้นทุนทางการเงิน	33	312,078,456	412,103,225	312,022,508
ภาษีเงินได้	34	906,088,113	(1,675,416,246)	893,256,299
อื่นๆ		(13,102,762)	(11,327,445)	(13,102,762)
		9,940,969,487	1,013,999,039	9,646,629,740
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์ดำเนินงาน(เพิ่มขึ้น)ลดลง				
- ลูกหนี้การค้า		(685,595,090)	2,112,281,612	(685,403,967)
- ลูกหนี้อื่น		(33,121,125)	2,328,934	(33,121,125)
- เงินให้กู้ยืมแก่พนักงาน		84,617,113	85,881,869	84,617,113
- สินค้าและพัสดุคงเหลือ		(174,243,844)	(501,224,554)	(174,173,544)
- สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น		(564,444,444)	441,353,652	(544,214,030)
การเปลี่ยนแปลงในหนี้สินดำเนินงานเพิ่มขึ้น(ลดลง)				
- เจ้าหนี้การค้า		254,607,589	123,386,520	509,691,968
- เจ้าหนี้ตามสัญญาส่วนแบ่งรายได้		(19,516,178)	(24,996,161)	(19,516,178)
- เจ้าหนี้อื่น		(218,566,240)	(296,970,780)	(218,566,240)
- ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย		(6,377,124,355)	1,888,191,037	(6,377,575,697)
- เงินประกันการใช้โทรศัพท์		(10,576,563)	(13,583,298)	(10,576,563)
- หนี้สินหมุนเวียนอื่น		587,948,034	(208,457,779)	566,729,472
- หนี้สินผลประโยชน์ของพนักงาน		(359,840,729)	(241,403,080)	(367,529,495)
จ่ายภาษีเงินได้		-	(1,279,675,883)	-
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน		2,425,113,655	3,101,111,128	2,376,991,454

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

หน่วย : บาท

หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน				
ดอกเบี้ยรับ	905,048,586	1,255,230,352	901,383,393	1,248,534,807
เงินปันผลรับ	131,972,735	682,115,438	131,972,735	682,115,438
เงินลงทุนชั่วคราวเพิ่มขึ้น	8 (12,316,064,567)	(16,943,022,978)	(12,314,331,977)	(16,627,486,908)
เงินลงทุนชั่วคราวลดลง	8 17,060,736,405	26,578,058,284	16,910,613,083	26,331,278,806
เงินลงทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินระยะยาวเพิ่มขึ้น	9 (34,289,462,656)	(39,895,703,012)	(34,289,462,656)	(39,895,703,012)
เงินลงทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินระยะยาวลดลง	9 33,727,038,398	39,211,152,271	33,727,038,398	39,211,152,271
เงินสดจ่ายเพื่อซื้อเงินลงทุนระยะยาวอื่น	(251,403,359)	-	(120,000,000)	-
เงินสดรับจากการขายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	74,283,683	63,522,701	74,283,683	63,495,224
เงินสดจ่ายเพื่อซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	(4,174,149,396)	(4,529,336,388)	(4,173,997,484)	(4,529,336,388)
เงินสดจ่ายเพื่อซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	(28,263,675)	(37,708,612)	(28,114,516)	(37,708,612)
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมลงทุน	839,736,154	6,384,308,056	819,384,659	6,446,341,626
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน				
จ่ายดอกเบี้ย	(325,537,108)	(433,085,255)	(325,481,160)	(432,413,552)
จ่ายคืนเงินกู้ยืมระยะยาว	27.1 (2,264,893,937)	(2,264,893,937)	(2,264,893,937)	(2,264,893,937)
เงินปันผลจ่าย	-	(372,000,000)	-	(372,000,000)
เงินสดสุทธิใช้ในกิจกรรมจัดหาเงิน	(2,590,431,045)	(3,069,979,192)	(2,590,375,097)	(3,069,307,489)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น - สุทธิ				
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น - สุทธิ	674,418,764	6,415,439,992	606,001,016	6,441,612,448
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดต้นงวด	11,356,791,312	4,940,334,305	11,301,169,030	4,858,539,567
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	496,166	1,017,015	496,166	1,017,015
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดปลายงวด	7 12,031,706,242	11,356,791,312	11,907,666,212	11,301,169,030

ข้อมูลกระแสเงินสดเปิดเผยเพิ่มเติม :

รายการที่มีใช้เงินสด

หน่วย : ล้านบาท

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่ได้มาจากการบริจาค	17	0.03	0.06	0.03	0.06
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่ได้มาจากการร่วมการงานและร่วมลงทุน	18, 26	64.16	1,663.63	64.16	1,663.63
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่ได้มาแต่ยังไม่ได้ชำระเงิน		192.49	938.75	192.49	938.75

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559
(หน่วย : ล้านบาท ยกเว้นตามที่ได้ระบุ)

1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 การจัดตั้งบริษัท

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (บริษัท) เป็นบริษัทมหาชนจำกัดซึ่งจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย และมีที่อยู่ตามที่ได้จดทะเบียนดังนี้

89/2 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นเพียงผู้เดียวและเป็นผู้ถือหุ้นในลำดับสูงสุดของบริษัท

เพื่อวัตถุประสงค์ในการรายงานข้อมูลจึงรวมเรียกบริษัทและบริษัทย่อยว่า “กลุ่มบริษัท”

บริษัทดำเนินธุรกิจหลักเกี่ยวกับการให้บริการโทรคมนาคม รายละเอียดของบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีดังนี้

ชื่อกิจการ	ลักษณะธุรกิจ	ประเทศที่กิจการจัดตั้ง	บริษัทถือหุ้นร้อยละ	
			2559	2558
บริษัทย่อยทางตรง				
บริษัท เอ ซี ที โมบาย จำกัด	โทรคมนาคม	ไทย	98.57	98.57
บริษัท ทีโอที เอาร์ทเซอร์วิส เซอร์วิส จำกัด	ให้บริการรับจ้างเหมาทั่วไป	ไทย	25.00	25.00
บริษัท ทีโอที สปอร์ต คลับ จำกัด	ประกอบกิจการบริหารจัดการลิขสิทธิ์ และสิทธิประโยชน์	ไทย	25.00	25.00

1.2 การประกอบธุรกิจ

บริษัท และบริษัทย่อย (กลุ่มบริษัท) ประกอบธุรกิจหลักในด้านโทรคมนาคมทุกประเภท อันได้แก่ การให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์สาธารณะทั้งแบบใช้เหรียญและแบบใช้บัตร โทรศัพท์รหัสส่วนตัว บริการสื่อสารร่วมระบบดิจิทัล (ISDN) โทรศัพท์ไร้สาย โทรศัพท์ติดตามตัว บริการสื่อสารข้อมูล บริการคูสายเช่าและวงจรเช่า บริการอินเทอร์เน็ต และธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องและใกล้เคียงกัน ทั้งในประเทศ ระหว่างประเทศ และนอกประเทศ

บริษัทได้เปิดโอกาสให้บริษัทเอกชนเข้าร่วมการงานและร่วมลงทุนเพื่อทำการขยายโทรศัพท์พื้นฐานและบริการโทรคมนาคมที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งนี้บริษัทเอกชนที่อยู่ภายใต้สัญญาร่วมการงานและร่วมลงทุนบางบริษัทจะต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนในอัตราร้อยละของรายได้ และบางบริษัทจะต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่บริษัทในอัตราร้อยละของรายได้หรือเงินขั้นต่ำที่ระบุในแต่ละสัญญา แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า นอกจากนี้สัญญาร่วมการงานและร่วมลงทุนบางสัญญายังระบุให้กลุ่มบริษัทเอกชนดังกล่าวต้องจัดหาอาคารและอุปกรณ์เพื่อดำเนินการและส่งมอบอาคารและอุปกรณ์ที่จัดทำมาภายใต้สัญญาข้างต้นให้เป็นกรรมสิทธิ์ของบริษัทภายในเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาฯ ซึ่งส่วนใหญ่โอนกรรมสิทธิ์ให้แก่บริษัทเมื่อก่อสร้างและติดตั้งเสร็จพร้อมใช้งาน โดยบริษัทจะให้สิทธิแก่กลุ่มบริษัทเอกชนในการใช้สิทธิทรัพย์สินเพื่อดำเนินงานทางการค้า นโยบายในการรับรู้รายได้และการบันทึกบัญชีสินทรัพย์ที่ได้รับมอบจากกลุ่มบริษัทเอกชนได้อธิบายไว้ในหมายเหตุ 2.13

บริษัทได้รับการโอนสิทธิและหน้าที่ในการถือครองและการใช้คลื่นความถี่ 1900 MHz และโทรศัพท์เคลื่อนที่รุ่นที่ 3 (IMT - 2000) จากบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (บมจ.กสท) เพื่อให้บริษัทเป็นผู้บริหารแต่เพียงผู้เดียว ตามบันทึกข้อตกลงการโอนสิทธิและหน้าที่ในคลื่นความถี่ การเลิกสัญญากิจการร่วมค้า และการจัดการทรัพย์สินโครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 1900 MHz เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2551 และคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) [เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2553 ได้เปลี่ยนเป็นคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)] ได้อนุมัติการโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ดังกล่าว เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2552 รวมทั้งได้อนุมัติให้บริษัทประกอบกิจการโทรคมนาคมประเภทขายส่งบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคที่ 3 (IMT-2000) ในย่านความถี่ 1965 - 1980 MHz คู่กับ 2155 - 2170 MHz เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2552 ซึ่งการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของบริษัทจะเน้นการดำเนินธุรกิจในฐานะผู้ให้บริการโครงข่าย (Mobile Network Operator (MNO)) โดยการขายต่อบริการแก่ Wholesale Customers ที่เรียกว่า Mobile Virtual Network Operator (MVNO) ซึ่งเป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ไม่มีสิทธิในคลื่นความถี่และไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเองในการให้บริการและดำเนินธุรกิจด้วยการซื้อทราฟฟิก (Traffic) ของ MNO เพื่อให้บริการแก่ลูกค้าปลีกโดย MVNO จะมีช่องทางการจำหน่ายและการทำตลาดภายใต้เครื่องหมายการค้าของตนเอง

บริษัทได้เปิดให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคที่ 3 ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2552 ในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมถึงการขยายการติดตั้งสถานีฐานออกไปยังพื้นที่ภูมิภาคเพื่อให้ครอบคลุมทั่วประเทศ โดยปัจจุบันมีสถานีฐานรวมในเขตนครหลวงและภูมิภาค จำนวน 5,320 แห่ง

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 บริษัทได้ให้บริษัทเอกชนเข้าร่วมการทำงานและร่วมลงทุน ดังนี้

1.2.1 บริษัทเอกชนที่ต้องโอนสินทรัพย์ภายใต้สัญญาร่วมการทำงานและร่วมลงทุนให้แก่บริษัท

บริษัทเอกชน	ประเภทของบริการ	ระยะเวลาของสัญญา
1. บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการโทรศัพท์ - โทรศัพท์พื้นฐานจำนวน 2.6 ล้านเลขหมาย ในเขตนครหลวง - โทรศัพท์สาธารณะประเภทหยอดเหรียญ ในเขตนครหลวง - บริการเสริม เช่น DID บริการคู่สายเช่า เป็นต้น - บริการโทรศัพท์พื้นฐานที่สามารถใช้นอก สถานที่โดยไม่ต้องใช้สาย	25 ปี นับจาก 29 ตุลาคม 2535 เริ่ม 15 มกราคม 2540 สิ้นสุด 29 ตุลาคม 2560 เริ่ม 13 พฤษภาคม 2539 สิ้นสุด 29 ตุลาคม 2560 เริ่ม 15 สิงหาคม 2539 สิ้นสุด 29 ตุลาคม 2560
2. บริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน)	บริการโทรศัพท์ - โทรศัพท์พื้นฐานจำนวน 1.5 ล้านเลขหมาย ในเขตภูมิภาค - โทรศัพท์สาธารณะประเภทหยอดเหรียญ ในเขตภูมิภาค - บริการเสริม เช่น DID บริการคู่สายเช่า เป็นต้น	25 ปี นับจาก 25 ตุลาคม 2536 เริ่ม 20 สิงหาคม 2540 สิ้นสุด 25 ตุลาคม 2561 เริ่ม 14 กุมภาพันธ์ 2544 สิ้นสุด 25 ตุลาคม 2561
3. บริษัท แอดวานซ์ ดาต้าเน็ตเวิร์ค คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด	บริการสื่อสารข้อมูลทุกประเภทโดยใช้ระบบ Datakit Virtual Circuit Switch ระบบ Frame Relay ระบบ ATM Switch, ADSL	25 ปี นับจาก 25 กันยายน 2540
4. บริษัท ทู มัลติมีเดีย จำกัด	บริการให้เช่าวงจรสื่อสัญญาณความเร็วสูงผ่าน โครงข่ายมัลติมีเดีย	20 ปี นับจาก 20 ตุลาคม 2540

1.2.2 บริษัทเอกชนที่ไม่ต้องโอนสินทรัพย์ภายใต้สัญญาความร่วมมืองานและร่วมลงทุนให้แก่บริษัท

บริษัทเอกชน	ประเภทของบริการ	ระยะเวลาของสัญญา
1. บริษัท สามารถ มัลติมีเดีย จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900	10 ปี นับจาก 29 ตุลาคม 2557
2. บริษัท ควอลิตี้ ดิจิตอล โน้ตส์ จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900	15 ปี นับจาก 21 มกราคม 2545
3. บริษัท เลเวลอัพ ออนไลน์ จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900	15 ปี นับจาก 14 ตุลาคม 2545
4. บริษัท โมโนเทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900	15 ปี นับจาก 11 กันยายน 2546
5. บริษัท เทเลอินโฟมีเดีย จำกัด (มหาชน)	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900	15 ปี นับจาก 29 กันยายน 2547
6. บริษัท ทริเปิ้ล เอ แอสเซ็ท แมเนจเม้นท์ จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900	15 ปี นับจาก 18 สิงหาคม 2548

1.2.3 การได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมและกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์

บริษัทได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมและกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์จำนวน 9 ฉบับ ประกอบด้วย

- ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง ซึ่งอนุญาตให้บริษัทเป็นผู้ประกอบการให้บริการออดิโอเท็กซ์ (Audiotex Service) และบริการบัตรโทรศัพท์
  - รายได้จากการประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวนเงิน 109.02 ล้านบาท (ปี 2558 : 186.64 ล้านบาท)
- ใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง
  - รายได้จากการให้บริการอินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวนเงิน 11,441.45 ล้านบาท (ปี 2558 : 11,603.05 ล้านบาท)
- ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สอง ที่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง ซึ่งอนุญาตให้บริษัทเป็นผู้ประกอบการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เฉพาะกลุ่มระบบ CBR (Common Base Radiotelephone)
  - รายได้จากการประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สอง ที่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 ไม่มีรายได้ (ปี 2558 : ไม่มีรายได้)
- ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สอง ที่ไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง ซึ่งอนุญาตให้บริษัทเป็นผู้ประกอบการให้บริการระบบสื่อสารเพื่อบริการธุรกิจผ่านดาวเทียม (Integrated Satellite Business Network : ISBN)
  - รายได้จากการประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สอง ที่ไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวนเงิน 13.79 ล้านบาท (ปี 2558 : 7.40 ล้านบาท)
- ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สาม ซึ่งอนุญาตให้บริษัทเป็นผู้ประกอบการโทรคมนาคมประจำที่ โทรคมนาคมเคลื่อนที่ (470 เมกะเฮิร์ตซ์ 900 เมกะเฮิร์ตซ์ และ 1900 เมกะเฮิร์ตซ์) บริการสื่อสารข้อมูล บริการโทรคมนาคม ระหว่างประเทศ รวมถึงบริการประเภทการขายส่งบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคที่ 3 โดยใบอนุญาตมีอายุสิ้นสุด ณ วันที่ 3 สิงหาคม 2568
  - รายได้จากการประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สาม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวนเงิน 11,826.15 ล้านบาท (ปี 2558 : 16,536.91 ล้านบาท)
- ใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ตเกตเวย์ระหว่างประเทศ และบริการชุมสายอินเทอร์เน็ตแบบที่สอง ที่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง
  - รายได้จากการให้บริการอินเทอร์เน็ตแบบที่สอง สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวนเงิน 134.77 ล้านบาท (ปี 2558 : 191.31 ล้านบาท)

7. ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์เพื่อให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ระดับชาติ
  - รายได้จากการให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ระดับชาติ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวนเงิน 41.70 ล้านบาท (ปี 2558 : 58.13 ล้านบาท)
8. ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์เพื่อให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ช่องรายการ TOT Channel
  - รายได้จากการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ช่องรายการ TOT Channel สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 ไม่มีรายได้ (ปี 2558 : ไม่มีรายได้)
9. ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ เพื่อให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ระดับชาติ
  - รายได้จากการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ระดับชาติ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวนเงิน 2.32 ล้านบาท (ปี 2558 : ไม่มีรายได้)

ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมและกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ชำระเป็นรายปี ภายใน 150 วันนับจากวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี หรือภายในวันที่ 30 พฤษภาคม 2559 อัตราค่าธรรมเนียมเป็นไปตามประกาศ

การที่บริษัทได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมและกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ บริษัทจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตเหล่านี้

2 เกณฑ์การจัดทำงบการเงินและนโยบายการบัญชี

เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน และนโยบายการบัญชีที่สำคัญที่ใช้ในการจัดทำงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัทมีดังต่อไปนี้

2.1 เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

งบการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน รวมถึงแนวปฏิบัติทางการบัญชีที่ประกาศใช้โดยสภาวิชาชีพบัญชี ภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 รวมถึงการตีความและแนวปฏิบัติทางการบัญชีที่ประกาศใช้โดยสภาวิชาชีพบัญชี กฏระเบียบ และประกาศของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงิน ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

งบการเงินนี้ได้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิมในการวัดมูลค่าขององค์ประกอบของงบการเงิน ยกเว้น เรื่องที่อธิบายในนโยบายการบัญชีไว้ข้างล่างนี้

รายการที่มีสาระสำคัญซึ่งเกิดขึ้นระหว่างบริษัท บริษัทย่อย ได้ถูกตัดรายการในการจัดทำงบการเงินรวม

2.2 มาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการรายงานทางการเงิน การตีความมาตรฐานการบัญชี การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และแนวปฏิบัติทางการบัญชี

มาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการรายงานทางการเงิน และการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน เริ่มมีผลบังคับใช้ในปีปัจจุบัน และที่จะมีผลบังคับในอนาคต มีรายละเอียดดังนี้

มีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2559

มาตรฐานฉบับใหม่และฉบับปรับปรุงบางฉบับที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลักการสำคัญ ซึ่งผู้บริหารของกลุ่มบริษัทได้ประเมินผลกระทบที่อาจมีต่อการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัทในปีที่เริ่มใช้ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2558)	เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 (ปรับปรุง 2558)	เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 (ปรับปรุง 2558)	เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2558)	เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 40 (ปรับปรุง 2558)	เรื่อง อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน
มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 3 (ปรับปรุง 2558)	เรื่อง การรวมธุรกิจ
มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 10 (ปรับปรุง 2558)	เรื่อง งบการเงินรวม
มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 12 (ปรับปรุง 2558)	เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับส่วนได้เสียในกิจการอื่น
มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 (ปรับปรุง 2558)	เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2558) เรื่องที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ได้กำหนดให้มีความชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับการปรับราคาตามบัญชีก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเสื่อมราคาสะสม ในกรณีที่กิจการใช้วิธีการตีราคาใหม่ มาตรฐานดังกล่าวไม่ส่งผลกระทบต่อทั้งงบการเงินของกลุ่มบริษัท

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 (ปรับปรุง 2558) เรื่องผลประโยชน์พนักงาน ได้มีการอธิบายเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติทางบัญชีสำหรับเงินสมทบจากพนักงานหรือบุคคลที่สามแก่โครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้ให้ชัดเจนขึ้น การปรับปรุงดังกล่าวให้ความแตกต่างระหว่าง เงินสมทบที่เกี่ยวข้องกับการบริการที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีที่เงินสมทบนั้นเกิดขึ้นเท่านั้น และเงินสมทบที่เกี่ยวข้องกับการบริการที่มากกว่าหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชี มาตรฐานดังกล่าวไม่ส่งผลกระทบต่อทั้งงบการเงินของกลุ่มบริษัท

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ ได้มีการกำหนดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ในกรณีที่มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์วัดมูลค่าโดยใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการจำหน่าย โดยการเปิดเผยดังกล่าวรวมถึง 1) ลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรม 2) กรณีที่การวัดมูลค่ายุติธรรมอยู่ในลำดับชั้นที่ 2 และ 3 จะต้องมีการเปิดเผย เทคนิคที่ใช้ในการวัดมูลค่ายุติธรรม และข้อสมมติฐานสำคัญที่ใช้ มาตรฐานดังกล่าวไม่ส่งผลกระทบต่อทั้งงบการเงินของกลุ่มบริษัท

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2558) เรื่องสินทรัพย์ไม่มีตัวตนได้กำหนดให้ชัดเจนขึ้น เกี่ยวกับการปรับราคาตามบัญชีก่อนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม และค่าตัดจำหน่ายสะสมในกรณีที่กิจการใช้วิธีการตีราคาใหม่ มาตรฐานดังกล่าวไม่ส่งผลกระทบต่อทั้งงบการเงินของกลุ่มกิจการ (ผลกระทบต่อเป็นสาระสำคัญต่อกลุ่มบริษัท)

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 40 (ปรับปรุง 2558) เรื่องอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ได้กำหนดให้ชัดเจนขึ้นว่ากิจการควรพิจารณา มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 3 ในการพิจารณาว่าการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนนั้นเข้าเงื่อนไขการรวมธุรกิจหรือไม่ มาตรฐานดังกล่าวไม่ส่งผลกระทบต่อทั้งงบการเงินของกลุ่มบริษัท

มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 3 (ปรับปรุง 2558) เรื่องการรวมธุรกิจ ได้กำหนดให้ชัดเจนขึ้นในเรื่อง ก) ภาวะผูกพันที่กิจการต้องจ่ายชำระสิ่งตอบแทนที่อาจจะเกิดขึ้นที่เข้าค่านิยามของเครื่องมือทางการเงิน ว่าเป็นหนี้สินทางการเงินหรือส่วนของผู้ถือหุ้นตามค่านิยามของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 เรื่องการแสดงรายการสำหรับเครื่องมือทางการเงิน (เมื่อมีการประกาศใช้) หรือตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินอื่นที่เกี่ยวข้อง และได้กำหนดให้วัดมูลค่าสิ่งตอบแทนที่อาจจะเกิดขึ้นที่ไม่ได้ถูกจัดประเภทเป็นส่วนของผู้ถือหุ้นด้วยมูลค่ายุติธรรมและรับรู้การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมในกำไรหรือขาดทุนทุกสิ้นรอบระยะเวลาการรายงาน และ ข) มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 3 ไม่ได้ถือปฏิบัติกับการบัญชีสำหรับการจัดตั้งการร่วมค้าที่อยู่ภายใต้ มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 11 มาตรฐานดังกล่าวไม่ส่งผลกระทบต่อทั้งงบการเงินของกลุ่มบริษัท

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 10 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง งบการเงินรวม การปรับปรุงนี้ได้ให้คำนิยามของกิจการที่ดำเนินธุรกิจด้านการลงทุนและได้กำหนดข้อยกเว้นในการจัดทำงบการเงินรวม ซึ่งการปรับปรุงดังกล่าวส่งผลให้กองทุนหลายกองทุนและกิจการที่มีธุรกิจที่คล้ายคลึงกัน ได้รับข้อยกเว้นจากการนำบริษัทย่อยเกือบทั้งหมดมารวมในการจัดทำงบการเงินรวม แต่จะวัดมูลค่าเงินลงทุนในบริษัทย่อยเหล่านั้นด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน มาตรฐานดังกล่าวไม่ส่งผลกระทบต่องบการเงินของกลุ่มบริษัท

มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 12 (ปรับปรุง 2558) ได้กำหนดให้กิจการที่ดำเนินธุรกิจด้านการลงทุนเปิดเผยข้อมูลที่กำหนดไว้สำหรับกิจการที่ดำเนินธุรกิจด้านการลงทุน มาตรฐานดังกล่าวไม่ส่งผลกระทบต่องบการเงินและการเปิดเผยข้อมูลของกลุ่มบริษัท

มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 (ปรับปรุง 2558) เรื่องมูลค่ายุติธรรมได้กำหนดให้ชัดเจนขึ้น เกี่ยวกับข้อยกเว้นในเรื่องของการวัดมูลค่ายุติธรรมเป็นกลุ่มให้ปฏิบัติใช้กับทุกสัญญาที่อยู่ในขอบเขตของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 39 เรื่อง การรับรู้และการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงิน (เมื่อมีการประกาศใช้) หรือมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 9 เรื่องเครื่องมือทางการเงิน (เมื่อมีการประกาศใช้) ซึ่งรวมถึงสัญญาที่ไม่เป็นสัญญาทางการเงิน มาตรฐานดังกล่าวไม่ส่งผลกระทบต่องบการเงินของกลุ่มบริษัท

มีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2560

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2559)	เรื่อง การนำเสนองบการเงิน
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2559)	เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 (ปรับปรุง 2559)	เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 27 (ปรับปรุง 2559)	เรื่อง งบการเงินเฉพาะกิจการ
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 28 (ปรับปรุง 2559)	เรื่อง เงินลงทุนในบริษัทร่วม และการร่วมค้า
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 34 (ปรับปรุง 2559)	เรื่อง งบการเงินระหว่างกาล
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2559)	เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน
มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 5 (ปรับปรุง 2559)	เรื่อง สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขายและการดำเนินงานที่ยกเลิก
มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 10 (ปรับปรุง 2559)	เรื่อง งบการเงินรวม
มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 11 (ปรับปรุง 2559)	เรื่อง การร่วมการงาน
มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 12 (ปรับปรุง 2559)	เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับส่วนได้เสียในกิจการอื่น

สภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้ออกมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการรายงานทางการเงิน การตีความมาตรฐานการบัญชี และการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่และฉบับปรับปรุงจำนวนหลายฉบับ ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2559 ผู้บริหารของกลุ่มบริษัทได้ประเมินผลกระทบของมาตรฐานและการตีความมาตรฐานดังกล่าว และเชื่อว่าโดยส่วนใหญ่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในหลักการสำคัญ และจะไม่มีผลกระทบอย่างเป็นทางการรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัท ยกเว้นมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 27 (ปรับปรุง 2559) เรื่องงบการเงินเฉพาะกิจการ

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 27 (ปรับปรุง 2559) ได้มีการแก้ไขโดยให้ทางเลือกเพิ่มในการบันทึกเงินลงทุนในบริษัทย่อย การร่วมค้าหรือบริษัทร่วมในงบการเงินเฉพาะบริษัทโดยใช้วิธีส่วนได้เสียตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 28 (ปรับปรุง 2559) เพิ่มเติมจากเดิมที่ให้อิสระราคาทุน หรือวิธีมูลค่ายุติธรรม (เมื่อมีการประกาศใช้) ทั้งนี้การเลือกใช้นโยบายบัญชีสำหรับเงินลงทุนแต่ละประเภท (บริษัทย่อย การร่วมค้า หรือบริษัทร่วม) เป็นอิสระจากกัน โดยหากบริษัทเลือกที่จะเปลี่ยนมาใช้วิธีส่วนได้เสียจะต้องทำโดยปรับปรุงงบการเงินย้อนหลัง

2.3 สกุลเงินที่นำเสนองบการเงิน

สกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานและสกุลเงินที่นำเสนองบการเงิน

รายการที่รวมในงบการเงินของแต่ละบริษัทในกลุ่มบริษัทถูกวัดมูลค่าโดยใช้สกุลเงินของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจหลักที่บริษัทดำเนินงานอยู่ (สกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงาน) งบการเงินรวมแสดงในสกุลเงินบาท ซึ่งเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานและสกุลเงินที่นำเสนองบการเงินของบริษัท

รายการและยอดคงเหลือ

รายการที่เป็นสกุลเงินตราต่างประเทศแปลงค่าเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการ หรือวันที่ตีราคาหากรายการนั้นถูกวัดมูลค่าใหม่ รายการกำไรและรายการขาดทุนที่เกิดจากการรับหรือจ่ายชำระที่เป็นเงินตราต่างประเทศ และที่เกิดจากการแปลงค่าสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นตัวเงินซึ่งเป็นเงินตราต่างประเทศ ได้บันทึกไว้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จทันที

เมื่อมีการรับรู้รายการกำไรหรือขาดทุนของรายการที่ไม่เป็นตัวเงินไว้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ องค์ประกอบของอัตราแลกเปลี่ยนทั้งหมดของรายการกำไรหรือขาดทุนนั้นจะรับรู้ไว้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จด้วย

2.4 เกณฑ์ในการจัดทำงบการเงินรวม

งบการเงินรวมประกอบด้วยงบการเงินของบริษัท และบริษัทย่อย (รวมกันเรียกว่า “กลุ่มบริษัท”) และส่วนได้เสียของกลุ่มบริษัทในบริษัทร่วม

2.4.1 การรวมธุรกิจ

บริษัทและกลุ่มบริษัทบันทึกการซื้อบริษัทย่อยด้วยวิธีซื้อและแสดงต้นทุนด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่จ่ายไปหรือด้วยมูลค่ายุติธรรมของตราสารทุนที่ออกให้ หรือด้วยภาระหนี้สินซึ่งบริษัทและกลุ่มบริษัทต้องรับผิดชอบตั้งแต่วันที่ได้บริษัทย่อยมา สินทรัพย์และหนี้สินที่ระบุได้ ซึ่งได้จากการซื้อบริษัทย่อยจะถูกวัดมูลค่าเริ่มแรกในวันที่ได้บริษัทย่อยนั้นที่มูลค่ายุติธรรม โดยไม่คำนึงถึงส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม

ต้นทุนการได้บริษัทย่อยที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของส่วนแบ่งของสินทรัพย์สุทธิของบริษัทย่อยที่บริษัทและกลุ่มบริษัทจะได้รับจะบันทึกเป็นค่าความนิยม

ต้นทุนการได้บริษัทย่อยที่ต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมของส่วนแบ่งของสินทรัพย์สุทธิของบริษัทย่อยจะรับรู้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จทันที

2.4.2 บริษัทย่อย

บริษัทย่อยหมายถึงกิจการที่บริษัทและกลุ่มบริษัทมีอำนาจในการควบคุม บริษัทและกลุ่มบริษัทควบคุมกิจการเมื่อบริษัทและกลุ่มบริษัทมีการเปิดรับหรือมีสิทธิในผลตอบแทนผันแปรจากกรณีเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับการลงทุน และมีความสามารถทำให้เกิดผลกระทบต่อผลตอบแทนจากการใช้อำนาจเหนือผู้ได้รับการควบคุม บริษัทและกลุ่มบริษัทรวมงบการเงินของบริษัทย่อยไว้ในงบการเงินรวมตั้งแต่วันที่บริษัทและกลุ่มบริษัทมีอำนาจในการควบคุมบริษัทย่อย และจะไม่นำงบการเงินของบริษัทย่อยมารวมไว้ในงบการเงินรวมนับจากวันที่บริษัทและกลุ่มบริษัทสูญเสียอำนาจควบคุม

บริษัทและกลุ่มบริษัทจะเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีของบริษัทย่อยในกรณีที่เป็นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบัญชีของบริษัทและกลุ่มบริษัท

ผลขาดทุนในบริษัทย่อยจะต้องถูกปันส่วนไปยังส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมแม้ว่าการปันส่วนดังกล่าวจะทำให้ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมมียอดคงเหลือติดลบก็ตาม

อา.

ในงบการเงินเฉพาะบริษัท เงินลงทุนในบริษัทย่อยจะบันทึกบัญชีด้วยราคาทุนหักค่าเผื่อการด้อยค่า

การตัดรายการในงบการเงินรวม

รายการบัญชียอดคงเหลือ และรายการกำไรหรือรายการขาดทุนที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นจริง ซึ่งมีผลจากรายการระหว่างกันของกิจการที่อยู่ในบริษัทและกลุ่มบริษัทจะถูกตัดบัญชีออกไป เว้นแต่รายการขาดทุนที่เกิดขึ้นจริงซึ่งบริษัทและกลุ่มบริษัทพิจารณาแล้วว่าไม่มีข้อบ่งชี้ว่าสินทรัพย์นั้นเกิดการด้อยค่า

การสูญเสียอำนาจควบคุม

เมื่อมีการสูญเสียอำนาจควบคุมบริษัทและกลุ่มบริษัทตัดรายการสินทรัพย์และหนี้สินในบริษัทย่อย ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมและส่วนประกอบอื่นในส่วนของผู้ถือหุ้นที่เกี่ยวข้องกับบริษัทย่อยนั้น กำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียอำนาจควบคุมในบริษัทย่อยรับรู้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ส่วนได้เสียในบริษัทย่อยเดิมที่ยังคงเหลืออยู่ให้วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่สูญเสียอำนาจควบคุม และจัดประเภทเงินลงทุนเป็นเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสียหรือเป็นสินทรัพย์ทางการเงินเพื่อขาย ขึ้นอยู่กับระดับของอิทธิพลที่คงเหลืออยู่

รายชื่อบริษัทย่อยหลักของบริษัทและกลุ่มบริษัทได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 14

2.4.3 บริษัทร่วม

บริษัทร่วมเป็นกิจการที่บริษัทและกลุ่มบริษัทมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญแต่ไม่ถึงกับควบคุม ซึ่งโดยทั่วไปก็คือการที่บริษัทและกลุ่มบริษัทถือหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงอยู่ระหว่างร้อยละ 20 ถึงร้อยละ 50 ของสิทธิออกเสียงทั้งหมด เงินลงทุนในบริษัทร่วมรับรู้โดยใช้วิธีส่วนได้เสียในการแสดงในงบการเงินรวม ภายใต้วิธีส่วนได้เสีย บริษัทและกลุ่มบริษัทรับรู้เงินลงทุนเมื่อเริ่มแรกด้วยราคาทุน มูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนนี้จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงในภายหลังวันที่ได้มาด้วยส่วนแบ่งกำไรหรือขาดทุนของผู้ได้รับการลงทุนตามสัดส่วนที่ผู้ลงทุนมีส่วนได้เสียอยู่ เงินลงทุนในบริษัทร่วมของกลุ่มบริษัทรวมถึงค่าความนิยมที่ระบุได้ ณ วันที่ซื้อเงินลงทุน

ถ้าส่วนได้เสียของเจ้าของในบริษัทร่วมนั้นลดลงแต่ยังคงมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ บริษัทต้องจัดประเภทรายการที่เคยรับรู้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นเข้ากำไรหรือขาดทุนเฉพาะสัดส่วนในส่วนได้เสียของเจ้าของที่ลดลง

ส่วนแบ่งกำไรหรือขาดทุนของกลุ่มบริษัทในบริษัทร่วมที่เกิดขึ้นภายหลังการได้มาจะรวมไว้ในกำไรหรือขาดทุน และส่วนแบ่งในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่เกิดขึ้นภายหลังการได้มาจะรวมไว้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงภายหลังการได้มาดังกล่าวข้างต้น จะปรับปรุงกับราคาตามบัญชีของเงินลงทุน เมื่อส่วนแบ่งขาดทุนของกลุ่มบริษัทในบริษัทร่วมมีมูลค่าเท่ากับหรือเกินกว่ามูลค่าส่วนได้เสียของกลุ่มบริษัทในบริษัทร่วมนั้น บริษัทและกลุ่มบริษัทจะไม่รับรู้ส่วนแบ่งขาดทุนอีกต่อไป เว้นแต่บริษัทและกลุ่มบริษัทที่มีภาระผูกพันในหนี้ของบริษัทร่วมหรือรับว่าจะจ่ายหนี้แทนบริษัทร่วม

บริษัทและกลุ่มบริษัทมีการพิจารณาทุกสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีว่ามีข้อบ่งชี้ที่แสดงว่าเงินลงทุนในบริษัทร่วมเกิดการด้อยค่าหรือไม่ หากมีข้อบ่งชี้เกิดขึ้นบริษัทและกลุ่มบริษัทจะคำนวณผลขาดทุนจากการด้อยค่า โดยเปรียบเทียบมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนกับมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุน และรับรู้ผลต่างไปที่ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)ของเงินลงทุนในบริษัทร่วมในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

รายการกำไรที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นจริงระหว่างกลุ่มบริษัทกับบริษัทร่วมจะตัดบัญชีเท่าที่กลุ่มบริษัทมีส่วนได้เสียในบริษัทร่วมนั้น รายการขาดทุนที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นจริงก็จะตัดบัญชีในทำนองเดียวกัน เว้นแต่รายการนั้นมีหลักฐานว่าสินทรัพย์ที่โอนระหว่างกันเกิดการด้อยค่า

บริษัทร่วมจะเปลี่ยนนโยบายการบัญชีเท่าที่จำเป็นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบัญชีของกลุ่มบริษัท กำไรและขาดทุนจากการลดสัดส่วนในบริษัทร่วมจะรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน

ในงบการเงินเฉพาะบริษัท เงินลงทุนในบริษัทร่วม จะบันทึกบัญชีด้วยราคาทุนหักค่าเผื่อการด้อยค่า ต้นทุนจะมีการปรับเพื่อสะท้อนการเปลี่ยนแปลงสิ่งตอบแทนที่เกิดขึ้นจากสิ่งตอบแทนที่คาดว่าจะต้องจ่าย ต้นทุนจะรวมต้นทุนทางตรงที่เกี่ยวข้องจากการได้มาของเงินลงทุนนี้

รายละเอียดของเงินลงทุนในบริษัทร่วมได้อธิบายไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 14

2.5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด หมายถึง เงินสดในมือ เงินฝากธนาคารประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม และเงินลงทุนระยะสั้นอื่นที่มีสภาพคล่องสูง ซึ่งมีอายุไม่เกินสามเดือนนับจากวันที่ได้มา

2.6 เงินลงทุนชั่วคราว

เงินลงทุนชั่วคราว หมายถึง เงินฝากธนาคารประเภทฝากประจำ ตัวแลกเงินและตั๋วสัญญาใช้เงิน ซึ่งมีอายุเกิน 3 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือนนับจากวันที่ได้มา รวมถึงพันธบัตรและหุ้นกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี

2.7 ลูกหนี้

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น รับรู้เริ่มแรกด้วยมูลค่าตามใบแจ้งหนี้และจะแสดงมูลค่า ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีด้วยจำนวนหนี้ที่เหลืออยู่หักด้วยค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ซึ่งประมาณจากการสอบทานยอดคงเหลือ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง ผลต่างระหว่างราคาตามบัญชีของลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น เปรียบเทียบกับมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับจากลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น หนี้สงสัยจะสูญที่เกิดขึ้นจะรับรู้ไว้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของการใช้จ่ายในการบริหาร

2.8 สินค้าและพัสดุดคงเหลือ

สินค้าและพัสดุดคงเหลือแสดงด้วยราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า ราคาทุนของสินค้าและพัสดุดคำนวณโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ราคาทุนของสินค้าและพัสดุดคงเหลือ หมายถึง ต้นทุนในการซื้อซึ่งประกอบด้วยราคาซื้อและค่าใช้จ่ายทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้านั้น เช่น ค่าภาษีอากร ค่าขนส่ง หักด้วยส่วนลดและเงินที่ได้รับคืนจากการซื้อสินค้าหรือพัสดุด ส่วนมูลค่าสุทธิที่จะได้รับประมาณจากราคาที่คาดว่าจะขายได้ตามปกติของธุรกิจหักด้วยค่าใช้จ่ายที่จำเป็นเพื่อให้สินค้านั้นสำเร็จรูปและค่าใช้จ่ายในการขาย ในระหว่างปีบริษัทและกลุ่มบริษัทได้ทำการตั้งค่าเผื่อลดมูลค่าสำหรับสินค้าหรือพัสดุดที่เก่า ล้าสมัยหรือเสื่อมคุณภาพ

2.9 เงินลงทุนที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนสิทธิในการให้ดำเนินกิจการตามสัญญาร่วมลงทุน

เงินลงทุนที่ได้จากบริษัทเอกชนเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับการให้สิทธิแก่บริษัทเอกชนในการดำเนินกิจการตามสัญญาร่วมลงทุนบันทึกเป็นเงินลงทุนด้วยมูลค่ายุติธรรม และรับรู้เป็นรายได้ทันที ในกรณีที่บริษัทและกลุ่มบริษัทไม่มีการระงับหรือพักดำเนินการชำระต้นทุนให้แก่บริษัทคู่สัญญาในอนาคต หรือในกรณีที่ไม่ได้เป็นการรับหุ้นเพื่อชำระค่าบริการสำหรับบริการที่จะได้รับจากบริษัทและกลุ่มบริษัทล่วงหน้า โดยบริษัทและกลุ่มบริษัทบันทึกเงินลงทุนที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนสิทธิในการให้ดำเนินกิจการตามสัญญาร่วมลงทุนรวมอยู่ในเงินลงทุนในบริษัทร่วมหรือเงินลงทุนระยะยาวอื่น แล้วแต่กรณี

2.10 เงินลงทุนระยะยาว

บริษัทและกลุ่มบริษัทได้จัดประเภทเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด ซึ่งผู้บริหารของบริษัทไม่สามารถระบุช่วงเวลาที่น่าจะขายหรือตัดสินใจขายเพื่อเสริมสภาพคล่อง หรือเมื่ออัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน โดยจะแสดงรายการเป็นเงินลงทุนเพื่อขาย เว้นแต่กรณีที่ผู้บริหารจะแสดงเจตจำนงที่จะถือหลักทรัพย์ไว้น้อยกว่า 12 เดือนนับจากวันที่ในรายงาน หรือผู้บริหารต้องการขาย

เพื่อเพิ่มเงินทุนในการประกอบกิจการ จึงจะจัดประเภทเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน ผู้บริหารจะกำหนดการจัดประเภทเงินลงทุนเมื่อซื้อ และประเมินจุดประสงค์ใหม่อย่างสม่ำเสมอ

บริษัทและกลุ่มบริษัทมีการวัดมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเมื่อขาย ซึ่งประกอบด้วยเงินลงทุนในตราสารทุนที่มีตลาดรองรับ เงินลงทุนเมื่อขายที่มีตลาดซื้อขายคล่องรองรับ โดยจะวัดมูลค่ายุติธรรมด้วยการอ้างอิงราคาเสนอซื้อของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอื่นที่หลักทรัพย์ดังกล่าวจดทะเบียนอยู่ รายการกำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเมื่อขายจะแสดงรวมไว้ในส่วนของผู้ถือหุ้น

เงินลงทุนที่มีกำหนดเวลา ซึ่งผู้บริหารตั้งใจแน่วแน่และมีความสามารถถือไว้จนครบกำหนด ถูกจัดประเภทเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน โดยแสดงรายการเป็นเงินลงทุนระยะยาวอื่นในชื่อเงินลงทุนที่ถือไว้จนครบกำหนด เว้นแต่เป็นเงินลงทุนที่จะครบกำหนดภายใน 12 เดือน นับแต่วันทีในรายงานจึงจะแสดงไว้ในสินทรัพย์หมุนเวียน

เงินลงทุนที่ถือไว้จนครบกำหนดวัดมูลค่าด้วยวิธีราคาทุนตัดจำหน่ายตามอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

เงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่มีตลาดซื้อขายคล่องรองรับถูกจัดประเภทเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน โดยแสดงรายการเป็นเงินลงทุนระยะยาวอื่นในชื่อเงินลงทุนทั่วไป และแสดงในงบแสดงฐานะการเงินด้วยราคาทุนหักค่าเผื่อการด้อยค่า

บริษัทและกลุ่มบริษัทจะทดสอบการด้อยค่าของเงินลงทุนต่อเมื่อมีข้อบ่งชี้ว่าเงินลงทุนนั้นอาจมีการด้อยค่าเกิดขึ้น หากราคาตามบัญชีของเงินลงทุนสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน บริษัทและกลุ่มบริษัทจะบันทึกรายการขาดทุนจากการด้อยค่าไว้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

ในการจำหน่ายเงินลงทุน ผลต่างระหว่างเงินสดสุทธิที่ได้รับจากการจำหน่ายกับราคาตามบัญชีของเงินลงทุนนั้นจะบันทึกในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

กรณีเงินลงทุนในตราสารหนี้หรือตราสารทุนชนิดเดียวกันมีการจำหน่ายเพียงบางส่วน ราคาตามบัญชีของเงินลงทุนที่จำหน่ายคำนวณโดยใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักจากจำนวนที่ถือครองทั้งหมด

2.11 อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน

อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนได้แก่อสังหาริมทรัพย์ที่ถือครองเพื่อหาประโยชน์จากรายได้ค่าเช่าหรือจากมูลค่าที่เพิ่มขึ้นหรือทั้งสองอย่าง ทั้งนี้ไม่ได้มีไว้เพื่อขายตามปกติธุรกิจ หรือใช้ในการผลิต หรือจัดหาสินค้า หรือให้บริการ หรือใช้ในการบริหารงาน รวมถึงที่ดินที่บริษัทและกลุ่มบริษัทถือครองไว้โดยที่ปัจจุบันยังไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์ของการใช้ไว้ชัดเจน

อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนแสดงในราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการด้อยค่า

ราคาทุนของอสังหาริมทรัพย์คือต้นทุนรวมค่าใช้จ่ายทางตรงเพื่อให้ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ต้นทุนการก่อสร้างที่กิจการก่อสร้างเองรวมถึงต้นทุนวัตถุดิบ ค่าแรงทางตรง ต้นทุนทางตรงอื่น (เพื่อให้อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน) และต้นทุนการกู้ยืม

การจัดประเภทใหม่เป็นที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการใช้งานของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน จนทำให้ต้องจัดประเภทไปเป็นที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงราคาตามบัญชีและราคาทุน ณ วันที่มีการจัดประเภทใหม่

2.12 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ทุกประเภท ยกเว้นที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของบริษัทและกลุ่มบริษัท แสดงในงบแสดงฐานะการเงินด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการด้อยค่า

ราคาทุนรวมถึงต้นทุนทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการได้มาของสินทรัพย์ ต้นทุนของการก่อสร้างสินทรัพย์ที่กิจการก่อสร้างเอง รวมถึงต้นทุนของวัสดุ แรงงานทางตรง และต้นทุนทางตรงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพที่พร้อมจะใช้งานได้ตามความประสงค์ ต้นทุนในการรื้อถอน การขนย้าย การบูรณะสถานที่ตั้งของสินทรัพย์และต้นทุนการกู้ยืม สำหรับเครื่องมือที่ควบคุมโดยลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ซึ่งไม่สามารถทำงานได้โดยปราศจากลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์นั้นให้ถือว่าลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของอุปกรณ์และแสดงเป็นส่วนหนึ่งในรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

ส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์แต่ละรายการที่มีอายุการให้ประโยชน์ไม่เท่ากัน บริษัทจะบันทึกแต่ละส่วนประกอบที่มีนัยสำคัญแยกต่างหากจากกัน

ต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลัง

ต้นทุนในการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบจะรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ถ้ามีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่บริษัทและกลุ่มบริษัทจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากรายการนั้น และสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ ชิ้นส่วนที่ถูกเปลี่ยนแปลงจะถูกตัดจำหน่ายด้วยมูลค่าตามบัญชี สำหรับต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการซ่อมบำรุงรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำจะรับรู้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จทันทีในงวดที่เกิดรายการ

ค่าเสื่อมราคา

ค่าเสื่อมราคาคำนวณจากมูลค่าเสื่อมสภาพของรายการอาคารและอุปกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยราคาทุนของสินทรัพย์หรือต้นทุนในการเปลี่ยนแปลงอื่น หักด้วยมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์

ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามเกณฑ์อายุการให้ประโยชน์โดยประมาณของส่วนประกอบของสินทรัพย์แต่ละรายการ ประมาณการอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์แสดงได้ดังนี้

	จำนวนปี
ส่วนปรับปรุงที่ดิน	3 - 10
อาคารและสิ่งปลูกสร้างอุปกรณ์อำนวยความสะดวกภายในอาคาร	2 - 35
อุปกรณ์โครงข่าย	2 - 35
เครื่องตกแต่งและเครื่องใช้สำนักงาน เครื่องมือและอุปกรณ์	2 - 15
เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	2 - 7
ยานพาหนะ	5 - 8

บริษัทและกลุ่มบริษัทไม่คิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดินและสินทรัพย์ที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง

บริษัทและกลุ่มบริษัทจะทบทวนวิธีการคิดค่าเสื่อมราคา อายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ และมูลค่าคงเหลือทุกสิ้นรอบปีบัญชีเป็นอย่างน้อย

บริษัทและกลุ่มบริษัทบันทึกสินทรัพย์ที่ได้รับจากการบริจาคด้วยราคาทุน เป็นรายได้อื่นทั้งจำนวนในปีที่ได้รับบริจาค หากการบริจาคดังกล่าวไม่ระบุวัตถุประสงค์ในการใช้

ในกรณีที่ราคาตามบัญชีสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน บริษัทและกลุ่มบริษัทจะปรับลดราคาตามบัญชีลงให้เท่ากับมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนทันที

ในกรณีที่บริษัทจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ จะบันทึกรายการกำไรขาดทุนจากการจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จทันทีในงวดที่เกิดรายการ

ต้นทุนการกู้ยืมของเงินกู้ที่ใช้ในการก่อสร้างสินทรัพย์ให้เสร็จสมบูรณ์หรือเตรียมสินทรัพย์ให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้ได้ตามประสงค์ ได้บันทึกรวมเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ ต้นทุนการกู้ยืมประกอบด้วยดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินกู้ยืมทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งภาษีที่เกี่ยวข้อง อัตราการตั้งขึ้นเป็นทุนที่ใช้คำนวณต้นทุนการกู้ยืมที่รวมเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ คือ อัตราดอกเบี้ยถัวเฉลี่ยของยอดเงินกู้ในระหว่างปีในกรณีที่เงินกู้ยืมเกิดขึ้น โดยเฉพาะเพื่อซื้อ ก่อสร้าง หรือผลิตสินทรัพย์

2.13 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์จากการร่วมการงานและร่วมลงทุน

บริษัทและกลุ่มบริษัทบันทึกสินทรัพย์ที่บริษัทและกลุ่มบริษัทได้รับโอนกรรมสิทธิ์ตามราคาทุนที่บริษัทเอกชนผู้โอนได้รายงานให้แก่บริษัทและกลุ่มบริษัททั้งจำนวน ณ วันที่บริษัทเอกชนคู่สัญญาส่งมอบสินทรัพย์นั้นให้แก่บริษัทและกลุ่มบริษัท คู่กับบัญชีรายได้รอดตัดบัญชี ซึ่งแสดงในหมวดหนี้สิน

บริษัทและกลุ่มบริษัทบันทึกรับรู้รายได้รอดตัดบัญชีเป็นรายได้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จตามอายุการใช้งานของสินทรัพย์ที่บริษัทและกลุ่มบริษัทได้รับโอน หรือตามอายุที่เหลือของสัญญาร่วมการงานและร่วมลงทุน แล้วแต่เวลาใดจะสั้นกว่า

ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่ได้รับโอนดังกล่าวคำนวณตามอายุการใช้งานโดยประมาณของสินทรัพย์ โดยบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จทั้งจำนวน ในอัตราดังนี้

	จำนวนปี
อาคารและสิ่งปลูกสร้างอุปกรณ์อำนวยความสะดวกภายในอาคาร	5 - 35
อุปกรณ์โครงข่าย	5 - 35
เครื่องตกแต่งและเครื่องใช้สำนักงาน เครื่องมือและอุปกรณ์	5 - 15
เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	3 - 10

ในกรณีที่ราคาตามบัญชีสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน บริษัทและกลุ่มบริษัทจะปรับลดราคาตามบัญชีลงให้เท่ากับมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนทันที

2.14 การด้อยค่าของสินทรัพย์

สินทรัพย์ที่มีอายุการให้ประโยชน์ไม่ทราบแน่นอนหรือไม่พร้อมใช้งาน (เช่น ค่าความนิยม) ซึ่งไม่มีการตัดจำหน่ายจะถูกทดสอบการด้อยค่าเป็นประจำทุกปีในช่วงเวลาเดียวกัน สินทรัพย์อื่นที่มีการตัดจำหน่ายจะมีการทบทวนการด้อยค่าเมื่อมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์บ่งชี้ว่าราคาตามบัญชีอาจต่ำกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน รายการขาดทุนจากการด้อยค่าจะรับรู้เมื่อราคาตามบัญชีของสินทรัพย์สูงกว่ามูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับคืน ซึ่งหมายถึงจำนวนที่สูงกว่าระหว่างมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขายเทียบกับมูลค่าจากการใช้สินทรัพย์ซึ่งจะถูกจัดเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดที่สามารถแยกออกมาได้ เพื่อวัตถุประสงค์ของการประเมินการด้อยค่าสินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์ทางการเงินนอกเหนือจากค่าความนิยมซึ่งรับรู้รายการขาดทุนจากการด้อยค่าไปแล้ว จะถูกประเมินความเป็นไปได้ที่จะกลับรายการขาดทุนจากการด้อยค่า ณ วันที่ในรายงาน

2.15 สิทธิประโยชน์ไม่มีตัวตน

โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ได้มาบันทึกเป็นสินทรัพย์ตามต้นทุนที่เกิดขึ้นเพื่อการได้มาและการดำเนินการให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้นสามารถนำมาใช้งานได้ โดยจะตัดจำหน่ายตามอายุการใช้งานที่ประมาณการขึ้น 3 ถึง 7 ปี

ค่าสิทธิ - ระบบจัดการเรียนการสอน

ค่าสิทธิ - ระบบจัดการเรียนการสอน เป็นค่าสิทธิที่เกิดจากบริษัทและกลุ่มบริษัทได้ทำสัญญาร่วมดำเนินการให้บริการซอฟต์แวร์ระบบบริหารจัดการเรียนการสอนกับบริษัทแห่งหนึ่ง โดยตกลงให้สิทธิในระบบดังกล่าวแก่บริษัทและกลุ่มบริษัทแต่เพียงผู้เดียว เพื่อนำไปให้บริการหรือจำหน่ายแก่กลุ่มลูกค้าทั่วประเทศเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี บริษัทและกลุ่มบริษัทจะตัดจำหน่ายค่าสิทธิดังกล่าวตามอายุสัญญา

สิทธิในการถือครองคลื่นความถี่

สิทธิในการถือครองคลื่นความถี่ เป็นสิทธิในการถือครองและใช้คลื่นความถี่ระบบ 1900 MHz และโทรศัพท์เคลื่อนที่รุ่นที่ 3 (IMT 2000) ซึ่งได้รับมาจากบันทึกข้อตกลงการโอนสิทธิและหน้าที่ในคลื่นความถี่ การเลิกสัญญาการร่วมดำเนินการและการจัดการทรัพย์สินโครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 1900 MHz ระหว่างบริษัทและกลุ่มบริษัท และ บมจ.กสท โดยจะตัดจำหน่ายโดยใช้วิธีเส้นตรงเป็นระยะเวลา 17 ปี (ตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2551 ถึงวันที่ 4 สิงหาคม 2568) ตามอายุที่เหลืออยู่ของใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สามที่บริษัทและกลุ่มบริษัทได้รับ

ค่าตัดจำหน่าย

ค่าตัดจำหน่ายคำนวณโดยนำราคาทุนของสินทรัพย์หักด้วยมูลค่าคงเหลือ

ค่าตัดจำหน่ายรับรู้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จโดยวิธีเส้นตรงซึ่งโดยส่วนใหญ่จะสะท้อนรูปแบบที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ในอนาคตจากสินทรัพย์นั้นตามระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์ไม่มีตัวตน

วิธีการตัดจำหน่าย ระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์และมูลค่าคงเหลือ จะได้รับการทบทวนทุกสิ้นรอบปีบัญชีและปรับปรุงตามความเหมาะสม

2.16 การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว

การจำแนกประเภทสัญญาเช่า

ณ วันที่เริ่มต้นข้อตกลง บริษัทและกลุ่มบริษัทจะพิจารณาว่าข้อตกลงดังกล่าวประกอบด้วยสัญญาเช่าหรือมีสัญญาเช่าเป็นส่วนประกอบหรือไม่ โดยพิจารณาจากสินทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ถ้าการปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นขึ้นอยู่กับการใช้สินทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และข้อตกลงนั้นจะนำไปสู่สิทธิในการใช้สินทรัพย์ ทำให้บริษัทและกลุ่มบริษัทมีสิทธิในการควบคุมการใช้สินทรัพย์

ณ วันที่เริ่มต้นข้อตกลง หรือ มีการประเมินข้อตกลงใหม่ บริษัทและกลุ่มบริษัทแยกค่าตอบแทนสำหรับสัญญาเช่า และส่วนที่เป็นองค์ประกอบอื่นโดยใช้มูลค่ายุติธรรมเป็นเกณฑ์ในการแยก หากบริษัทและกลุ่มบริษัทสรุปว่าเป็นสัญญาเช่าการเงิน แต่ไม่สามารถแบ่งแยกจำนวนดังกล่าวได้อย่างน่าเชื่อถือ ให้รับรู้สินทรัพย์และหนี้สินในจำนวนที่เท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่มีลักษณะ

เฉพาะเจาะจงนั้น หลังจากนั้นจำนวนหนี้สินจะลดลงตามจำนวนที่จ่าย และต้นทุนทางการเงินตามนัยจากหนี้สินจะรับรู้โดยใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมส่วนเพิ่มของบริษัทและกลุ่มบริษัท

กรณีที่บริษัทและกลุ่มบริษัทเป็นผู้เช่า

สัญญาเช่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่ความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของส่วนใหญ่ได้โอนไปให้แก่บริษัทถือเป็นสัญญาเช่าการเงิน สัญญาเช่าการเงินจะบันทึกเป็นรายจ่ายฝ่ายทุนด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่าหรือมูลค่าปัจจุบันสุทธิของจำนวนเงินที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่า แล้วแต่มูลค่าใดจะต่ำกว่า โดยจำนวนเงินที่ต้องจ่ายจะบันทึกส่วนระหว่างหนี้สินและค่าใช้จ่ายทางการเงิน เพื่อให้ได้อัตราดอกเบี้ยคงที่ต่อหนี้สินคงค้างอยู่ โดยพิจารณาแยกแต่ละสัญญา ภาระผูกพันตามสัญญาเช่าหักค่าใช้จ่ายทางการเงินจะบันทึกเป็นหนี้สินระยะยาว ส่วนดอกเบี้ยจ่ายจะบันทึกในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จตลอดอายุของสัญญาเช่า สินทรัพย์ที่ได้มาตามสัญญาเช่าการเงินจะคิดค่าเสื่อมราคาตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์ที่เช่า หรืออายุของสัญญาเช่าแล้วแต่ระยะเวลาใดจะน้อยกว่า

สัญญาเช่าสินทรัพย์โดยที่ความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของส่วนใหญ่ตกอยู่กับผู้ให้เช่า จะจัดเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานเงินที่ต้องจ่ายภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงานจะบันทึกในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จโดยใช้วิธีเส้นตรงตลอดอายุของสัญญาเช่า

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการยกเลิกสัญญาเช่าดำเนินงานก่อนหมดอายุการเช่า เช่น เบี้ยปรับที่ต้องจ่ายให้แก่ผู้ให้เช่า จะบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีที่การยกเลิกนั้นเกิดขึ้น

กรณีที่บริษัทและกลุ่มบริษัทเป็นผู้ให้เช่า

สัญญาเช่าดำเนินงาน

สินทรัพย์ที่ให้เช่าภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงานแสดงรวมอยู่ในที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ในงบแสดงฐานะการเงิน และตัดค่าเสื่อมราคาตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์เช่นเดียวกับสินทรัพย์ของบริษัทที่มีลักษณะเหมือนกัน รายได้ค่าเช่ารับรู้โดยวิธีเส้นตรงตามระยะเวลาการให้เช่า

2.17 เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น

เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นแสดงในราคาทุน

2.18 ประมาณการหนี้สิน

ประมาณการหนี้สินจะรับรู้ที่ต่อเมื่อบริษัทและกลุ่มบริษัทมีภาระหนี้สินตามกฎหมายที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือที่ก่อตัวขึ้นอันเป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีต และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนว่าประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจะต้องถูกจ่ายไปเพื่อชำระภาระหนี้สินดังกล่าว และสามารถประมาณจำนวนภาระหนี้สินได้อย่างน่าเชื่อถือ ถ้าผลกระทบดังกล่าวมีจำนวนที่เป็นสาระสำคัญ ประมาณการหนี้สินพิจารณาจากการคิดลดกระแสเงินสดที่จะจ่ายในอนาคตโดยใช้อัตราคิดลดในตลาดปัจจุบันก่อนคำนึงภาษีเงินได้ เพื่อให้สะท้อนจำนวนที่อาจประเมินได้ในตลาดปัจจุบันซึ่งแปรไปตามเวลาและความเสี่ยงที่มีต่อหนี้สิน ประมาณการหนี้สินส่วนที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากเวลาที่ผ่านไปรับรู้เป็นต้นทุนทางการเงิน

2.19 การรับรู้รายได้

รายได้ค่าบริการการใช้โทรศัพท์พื้นฐานภายในประเทศ โทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในประเทศ และค่าบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ รับรู้ตามระยะเวลาที่ให้บริการในอัตราค่าบริการที่บริษัทและกลุ่มบริษัทกำหนด โดยบริษัทและกลุ่มบริษัทจะประมาณรายได้ค่าบริการที่ยังไม่มีการออกใบแจ้งหนี้จากประวัติการใช้โทรศัพท์ของลูกค้า และแสดงเป็นรายได้ค้างรับในหมวดลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น

- รายได้จากค่าบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศที่ บมจ.กสท เป็นผู้ให้บริการรับรู้ในอัตราที่กำหนดเมื่อได้ให้บริการแก่ลูกค้า ตามที่ได้รับแจ้งจำนวนการใช้โทรศัพท์จาก บมจ.กสท
- รายได้จากค่าบริการติดตั้งโทรศัพท์พื้นฐานจะรับรู้เมื่อได้ให้บริการติดตั้งแล้วเสร็จ
- รายได้จากค่าบริการโทรศัพท์สาธารณะรับรู้ตามระยะเวลาการให้บริการ โดยขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่จัดเก็บได้
- รายได้ค่าเช่าคู่สายและวงจรรับรู้ตามระยะเวลาที่ได้ให้บริการในอัตราที่บริษัทและกลุ่มบริษัทได้ประกาศไว้
- รายได้จากค่าบริการเช่าอุปกรณ์รับรู้เป็นรายได้ตามระยะเวลาของการให้เช่าและตามอัตราที่กำหนดในสัญญา
- รายได้ค่าเช่าเชื่อมโยง (Access Charge) รับรู้เมื่อได้ให้เชื่อมโยงโครงข่ายตามอัตราที่กำหนดไว้ในสัญญา และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนในการรับชำระ
- รายได้จากการขายอุปกรณ์รับรู้เป็นรายได้เมื่อมีการส่งมอบสินค้าและลูกค้ายอมรับสินค้านั้นแล้ว
- รายได้จากการขายบัตรโทรศัพท์และบัตรอินเทอร์เน็ตรับรู้เมื่อขาย
- ส่วนแบ่งรายได้ที่บริษัทและกลุ่มบริษัทมีสิทธิได้รับตามสัญญาความร่วมมือการงานและร่วมลงทุนจะรับรู้เป็นรายได้ดังนี้ ผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำต่อปีและส่วนที่เกินกว่าผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำจะรับรู้ตามเกณฑ์คงค้างซึ่งคำนวณจากใบแจ้งยอดรายได้ที่ได้รับจากบริษัทเอกชนที่เป็นคู่สัญญา ในกรณีที่บริษัทและกลุ่มบริษัทเป็นผู้รับผิดชอบในการเรียกเก็บเงิน บริษัทและกลุ่มบริษัทจะบันทึกลูกหนี้ทั้งจำนวน และบันทึกรับรู้ส่วนแบ่งรายได้ของบริษัทและกลุ่มบริษัทไม่เกินส่วนแบ่งที่บริษัทและกลุ่มบริษัทจะได้รับตามที่กำหนดไว้ในสัญญา และบันทึกบริษัทคู่สัญญาเป็นเจ้าหนี้ส่วนแบ่งรายได้ โดยเจ้าหนี้ส่วนแบ่งรายได้จะแสดงสุทธิจากค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในส่วนที่บริษัทเอกชนที่เป็นคู่สัญญาต้องรับผิดชอบ
- รายได้จากได้รับสิทธิประโยชน์จากการร่วมการงานและร่วมลงทุน ได้อธิบายไว้ในหมายเหตุ 2.13
- รายได้จากได้รับเงินลงทุนจากการแลกเปลี่ยนสิทธิในการให้ดำเนินกิจการตามสัญญาร่วมลงทุน ได้อธิบายไว้ในหมายเหตุ 2.9
- สำหรับรายการค่าที่บริษัทและกลุ่มบริษัทเข้าลักษณะการเป็นตัวแทน มากกว่าการเป็นตัวการ บริษัทและกลุ่มบริษัทจะรับรู้รายได้ด้วยจำนวนเงินสุทธิเป็นค่านายหน้า
- รายได้ค่าเช่าจากอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนรับรู้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จโดยวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า ค่าใช้จ่ายเริ่มแรกที่เกิดขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อให้เกิดสัญญาเช่ารับรู้เป็นส่วนหนึ่งของค่าเช่าที่ทั้งสิ้นตามสัญญา ค่าเช่าที่อาจเกิดขึ้นรับรู้เป็นรายได้ในระยะเวลาบัญชีซึ่งค่าเช่านั้นเกิดขึ้น
- เงินปันผลรับบันทึกในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในวันที่บริษัทและกลุ่มบริษัทมีสิทธิได้รับเงินปันผล
- รายได้ดอกเบี้ย รับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของช่วงเวลาจนถึงวันครบอายุและคำนึงถึงจำนวนเงินต้นที่เป็นยอดคงเหลือในบัญชีสำหรับการบันทึกค้างรับของบริษัทและกลุ่มบริษัท เว้นแต่จะมีความไม่แน่นอนในการรับชำระ

รายได้ทุกประเภทตามที่กล่าวข้างต้นแสดงสุทธิจากภาษีมูลค่าเพิ่มและส่วนลด

2.20 บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันกับบริษัทและกลุ่มบริษัท หมายถึง บุคคลหรือกิจการที่มีอำนาจควบคุมบริษัท หรือถูกควบคุมโดยบริษัทไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือทางอ้อม หรืออยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันกับบริษัท รวมถึงบริษัทที่ทำหน้าที่ถือหุ้นบริษัทย่อย และกิจการที่เป็นบริษัทย่อยในเครือเดียวกัน นอกจากนี้บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันยังหมายรวมถึงบริษัทร่วมและบุคคลซึ่งถือหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมและมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญกับบริษัทและกลุ่มบริษัท ผู้บริหารสำคัญที่เป็นกรรมการหรือพนักงานของบริษัทและกลุ่มบริษัท ตลอดทั้งสมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว และกิจการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเหล่านั้น

ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันกับบริษัทและกลุ่มบริษัทแต่ละรายการ บริษัทและกลุ่มบริษัทจะคำนึงถึงเนื้อหาของความสัมพันธ์มากกว่ารูปแบบทางกฎหมาย

2.21 ผลประโยชน์พนักงาน

2.21.1 โครงการสมทบเงิน

โครงการสมทบเงินเป็นโครงการผลประโยชน์พนักงานหลังออกจากงาน ซึ่งกิจการจ่ายสมทบเป็นจำนวนเงินที่แน่นอนไปอีกกิจการหนึ่งแยกต่างหาก (กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ) และจะไม่มีภาระผูกพันตามกฎหมายหรือภาระผูกพันโดยอนุমানที่จะต้องจ่ายสมทบเพิ่มเติม ภาระผูกพันในการสมทบเข้าโครงการสมทบเงินจะถูกรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายพนักงานในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในรอบระยะเวลาที่พนักงานได้ทำงานให้กับกิจการ โครงการสมทบเงินของบริษัทและกลุ่มบริษัท ได้แก่

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานบริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน) ซึ่งจดทะเบียนแล้ว

บริษัทได้จดทะเบียนจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพขึ้นในภายหลังใช้ชื่อว่า “กองทุนสำรองเลี้ยงชีพผู้ปฏิบัติงานองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ซึ่งจดทะเบียนแล้ว” เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2540 เมื่อบริษัทแปลงสภาพเป็นบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ภายใต้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น “กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พนักงานบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ซึ่งจดทะเบียนแล้ว” เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2545 และได้เปลี่ยนชื่อเป็น “กองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานบริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน) ซึ่งจดทะเบียนแล้ว” เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2548 โดยกำหนดให้พนักงานที่เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ 29 กันยายน 2540 เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพฯ ทุกคน ส่วนพนักงานที่ปฏิบัติงานก่อนวันที่ 29 กันยายน 2540 ให้เป็นไปตามความสมัครใจได้ โดยสามารถเลือกเข้ากองทุนสวัสดิการสงเคราะห์พนักงานหรือกองทุนสำรองเลี้ยงชีพฯ โดยบริษัทจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพฯ เป็นรายเดือนในอัตราร้อยละ 10 ของเงินเดือน/ค่าจ้าง สำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีอายุการทำงานเกิน 20 ปี และจ่ายสมทบในอัตราร้อยละ 9 ของเงินเดือน/ค่าจ้าง สำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีอายุการทำงานไม่เกิน 20 ปี และตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 บริษัทได้เปลี่ยนอัตราร้อยละ 13 และ 12 สำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีอายุการทำงานเกิน 20 ปี และไม่เกิน 20 ปี ตามลำดับ บริษัทรับรู้เงินจ่ายสมทบเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงวดที่เกิดรายการ โดยสินทรัพย์ของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพฯ ได้แยกออกจากสินทรัพย์ของบริษัท และบริหารโดยบริษัทจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพฯ

2.21.2 โครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้

โครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้เป็นโครงการผลประโยชน์หลังออกจากงานนอกเหนือจากโครงการสมทบเงิน ภาระผูกพันสุทธิของบริษัทและกลุ่มบริษัทจากโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้ถูกคำนวณแยกต่างหากเป็นรายโครงการจากการประมาณผลประโยชน์ในอนาคตที่เกิดจากการทำงานของพนักงานในปัจจุบันและในงวดก่อนๆ ผลประโยชน์ดังกล่าวได้มีการคิดลดกระแสเงินสดเพื่อให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน การคำนวณนั้นจัดทำโดยนักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ได้รับอนุญาตเป็นรายปี

บริษัทและกลุ่มบริษัทรับรู้กำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักการคณิตศาสตร์ประกันภัยผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

โครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้ของบริษัทและกลุ่มบริษัท มีดังนี้

2.21.2.1 โครงการค่าตอบแทนความชอบตามประกาศคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์และผลประโยชน์อื่นเมื่อเกษียณอายุ

บริษัทและกลุ่มบริษัทมีนโยบายกำหนดให้พนักงานที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์เกษียณอายุเมื่อสิ้นปีงบประมาณ โดยพนักงานที่เกษียณอายุจะได้รับค่าตอบแทนความชอบตามประกาศคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์และผลประโยชน์อื่นเมื่อเกษียณอายุสำหรับพนักงานที่ทำงานติดต่อกันครบ 5 ปี แต่ไม่ถึง 15 ปี และที่ทำงานครบ 15 ปี ด้วยอัตราค่าตอบแทนเป็นจำนวน 180 วันและ 300 วัน ของฐานเงินเดือน เดือนสุดท้ายก่อนเกษียณอายุ ตามลำดับ

2.21.2.2 โครงการกองทุนสวัสดิการสงเคราะห์พนักงาน

บริษัทได้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการสงเคราะห์พนักงาน หรือกองทุนบำเหน็จเดิม ตามพระราชบัญญัติองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2497 เพื่อจ่ายสงเคราะห์เป็นเงินบำเหน็จให้แก่พนักงานเมื่อต้องออกจากงาน และเพื่อให้พนักงานกักเงินโดยมีหลักทรัพย์ หรือบุคคลเป็นประกัน โดยบริษัทจ่ายเงินสมทบเพื่อกองทุนสวัสดิการฯ เป็นรายเดือนในอัตราร้อยละ 10 ของอัตราเงินเดือน พนักงานและจ่ายสมทบเพิ่มให้เท่ากับภาระผูกพันที่พึงจ่าย ณ วันสิ้นงวดบัญชี ซึ่ง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547 จำนวนโดยใช้ เงินเดือน ณ วันสิ้นงวดคูณด้วยอายุงาน ตามหลักเกณฑ์เดิมที่กำหนดในข้อบังคับของกองทุนสวัสดิการฯ และต่อมาเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2548 บริษัทได้มีการแก้ไขระเบียบกองทุนสวัสดิการสงเคราะห์พนักงาน โดยให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการบริษัท เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2548 และให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2548 ดังนั้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2548 จะคำนวณเป็น 2 ช่วง โดย ช่วงแรกใช้เงินเดือน ณ วันที่ 30 กันยายน 2548 คูณด้วยอายุงานตั้งแต่วันเริ่มทำงานจนถึงวันที่ 30 กันยายน 2548 และช่วงที่ 2 ใช้ เงินเดือน ณ วันสิ้นงวดคูณด้วยอายุงานตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2548 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2548 และใช้หลักเกณฑ์ตามระเบียบที่ แก้ไขใหม่นี้จนถึงปัจจุบันในการคำนวณ สิทธิประโยชน์ของกองทุนสวัสดิการฯ ซึ่งรวมอยู่ในงบแสดงฐานะการเงินของบริษัท ประกอบด้วย เงินสดและเงินฝากธนาคาร เงินให้พนักงานกักเงิน และดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารค้างรับ

2.21.3 ผลประโยชน์ระยะยาวอื่น

ภาระผูกพันสุทธิของบริษัทและกลุ่มบริษัทที่เป็นผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานนอกเหนือจากโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้ เป็นผลประโยชน์ในอนาคตที่เกิดจากการทำงานของพนักงานในปัจจุบันและงวดก่อน ซึ่งผลประโยชน์นี้ได้คิดลดกระแสเงินสดเพื่อ ให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน การคำนวณนั้นจัดทำโดยนักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ได้รับอนุญาตเป็นรายปี โดยคำนวณตามวิธีคิดลดแต่ละ หน่วยที่ประมาณการไว้ กำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักการคณิตศาสตร์ประกันภัยรับรู้ในกำไรขาดทุนเมื่อเกิดขึ้น ผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของบริษัทและกลุ่มบริษัท มีดังนี้

โครงการค่าตอบแทนความชอบในการทำงานครบ 25 ปี และ 36 ปี

บริษัทและกลุ่มบริษัทได้ให้รางวัลตอบแทนความชอบจากการทำงานระยะยาวแก่พนักงานที่มีอายุการทำงานครบ 25 ปี และ 36 ปี

2.21.4 ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง

บริษัทและกลุ่มบริษัทรับรู้ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างเป็นค่าใช้จ่าย เมื่อบริษัทและกลุ่มบริษัทมีคำสั่งอนุมัติให้พนักงานลาออกโดยมีการ ยกเลิกการจ้างพนักงานก่อนวันเกษียณตามปกติ หรือให้ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง โดยให้ข้อเสนอเพื่อสนับสนุนให้มีการออกจากงาน โดยสมัครใจ

บริษัทและกลุ่มบริษัทจะมีการคิดลดกระแสเงินสด หากระยะเวลาการจ่ายผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างเกินกว่า 12 เดือนนับจากวันที่ รายงาน

2.21.5 ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงาน

ภาระผูกพันผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงานวัดมูลค่าโดยมิได้คิดลดกระแสเงินสดและรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อพนักงานทำงานให้

หนี้สินรับรู้ด้วยมูลค่าที่คาดว่าจะจ่ายชำระสำหรับการจ่ายโบนัสเป็นเงินสดระยะสั้นหรือการปันส่วนกำไร หากบริษัทและกลุ่มบริษัทมี ภาระผูกพันตามกฎหมายหรือภาระผูกพันโดยอนุमानที่จะต้องจ่ายอันเป็นผลมาจากการที่พนักงานได้ทำงานให้ในอดีตและภาระ ผูกพันนี้สามารถประมาณได้อย่างสมเหตุสมผล

2.21.6 การจ่ายตอบแทนพนักงานเป็นหุ้นสามัญ

บริษัทได้กำหนดให้จัดสรรหุ้นให้พนักงานจากการแปลงสภาพ ทศท เป็นบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ในเดือนกรกฎาคม 2545 โดยให้พนักงานได้สิทธิซื้อหุ้นในราคาพาร์ จำนวน 6 เท่าของเงินเดือน และได้รับหุ้นให้เปล่า (จำนวนในราคาพาร์) จำนวน 2 เท่าของเงินเดือน โดยพนักงานสามารถใช้สิทธิดังกล่าวเมื่อบริษัทเสนอขายหุ้นต่อพนักงานและประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ สัดส่วนการถือหุ้นของพนักงานในรูปของหุ้นสามัญของบริษัทดังกล่าวรวมกันแล้วจะต้องไม่เกินกว่าร้อยละ 6.5 ของทุนจดทะเบียนของบริษัทเมื่อขายหุ้นต่อพนักงานและประชาชนทั่วไป บริษัทไม่ได้บันทึกค่าตอบแทนดังกล่าว จนกว่าได้มีการออกหุ้นสามัญภายใต้โครงการนี้

2.22 คำวิจัยและพัฒนา

รายจ่ายในขั้นตอนการวิจัย ได้แก่ การสำรวจตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่ง ความรู้ความเข้าใจใหม่ทางด้านวิทยาศาสตร์หรือทางด้านเทคนิค รับรู้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเมื่อเกิดขึ้น

ขั้นตอนพัฒนาเกี่ยวข้องกับแผนงานหรือการออกแบบสำหรับผลิตภัณฑ์และกระบวนการใหม่หรือปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเดิม รายจ่ายที่เกิดจากการพัฒนาที่รับรู้เป็นสินทรัพย์ได้ก็ต่อเมื่อสามารถวัดมูลค่าของรายการต้นทุนการพัฒนาได้อย่างน่าเชื่อถือ ผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการนั้นมีความเป็นไปได้ทางเทคนิคและทางการค้า ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ และ บริษัทและกลุ่มบริษัทที่มีความตั้งใจและมีทรัพยากรเพียงพอที่จะนำมาใช้เพื่อทำให้การพัฒนาเสร็จสิ้นสมบูรณ์ และนำสินทรัพย์มาใช้ประโยชน์หรือนำมาขายได้ รายจ่ายในการพัฒนาที่รับรู้เป็นสินทรัพย์รวมถึงต้นทุนสำหรับวัตถุดิบ ต้นทุนแรงงาน ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดเตรียมสินทรัพย์เพื่อให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ตามประสงค์และต้นทุนการกักขังสามารถนำมาเป็นส่วนหนึ่งของราคาทุนของสินทรัพย์ ส่วนรายจ่ายในการพัฒนาอื่นที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดรายการ รายจ่ายในการพัฒนาที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายไปแล้วในงวดก่อนไม่สามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ในงวดถัดไป

รายจ่ายในการพัฒนาที่บันทึกเป็นสินทรัพย์จะเริ่มตัดจำหน่ายเมื่อเริ่มผลิตหรือใช้ในเชิงพาณิชย์ โดยตัดจำหน่ายด้วยวิธีเส้นตรงตลอดระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ของการพัฒนานั้น

2.23 ภาษีเงินได้งวดปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

ภาษีเงินได้ประกอบด้วย ภาษีเงินได้ปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ภาษีเงินได้ปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีรับรู้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ยกเว้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรายการที่รับรู้โดยตรงไปยังส่วนของผู้ถือหุ้นหรือกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ซึ่งเป็นไปตามที่มาตรฐานการบัญชีได้กำหนดไว้

ภาษีเงินได้งวดปัจจุบัน ได้แก่ภาษีที่คาดว่าจะจ่ายชำระหรือสามารถขอคืนได้ โดยคำนวณจากกำไรขาดทุนประจำปีที่ต้องเสียภาษี โดยใช้อัตราภาษีตามกฎหมายภาษีอากรที่มีผลบังคับใช้อยู่ หรือที่คาดได้ค่อนข้างแน่ว่าจะมีผลบังคับใช้ภายในสิ้นรอบระยะเวลาที่รายงานในประเทศที่บริษัทย่อยและบริษัทร่วมของกลุ่มบริษัทได้ดำเนินงานและเกิดรายได้ทางภาษี ผู้บริหารจะประเมินสถานะของการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเป็นงวดๆ โดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่สามารถนำกฎหมายภาษีอากรไปปฏิบัติซึ่งขึ้นอยู่กับความถี่และความถี่ และจะตั้งประมาณการค่าใช้จ่ายภาษีอากรหากคาดว่าจะต้องจ่ายชำระค่าใช้จ่ายภาษีอากร

ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีตั้งเต็มจำนวนตามวิธีนี้สิน เมื่อเกิดผลต่างชั่วคราวระหว่างฐานภาษีของสินทรัพย์และหนี้สิน และราคาตามบัญชีที่แสดงอยู่ในงบการเงิน อย่างไรก็ตามกลุ่มบริษัทจะไม่รับรู้ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีที่เกิดจากการรับรู้เริ่มแรกของรายการสินทรัพย์หรือรายการหนี้สินที่เกิดจากรายการที่ไม่ใช่การรวมธุรกิจ และ ณ วันที่เกิดรายการ รายการนั้นไม่มีผลกระทบต่อกำไรขาดทุนและกำไร(ขาดทุน)ทางภาษี

ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีคำนวณจากอัตราภาษี (และกฎหมายภาษีอากร) ที่มีผลบังคับใช้อยู่หรือที่คาดว่าจะมีผลบังคับใช้ภายในสิ้นรอบระยะเวลาที่รายงาน และคาดว่าอัตราภาษีดังกล่าวจะนำไปใช้เมื่อสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ หรือหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีได้มีการจ่ายชำระ

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะรับรู้หากมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่ากลุ่มบริษัทจะมีกำไรทางภาษีเพียงพอที่จะนำจำนวนผลต่างชั่วคราวนั้นมาใช้ประโยชน์ กลุ่มบริษัทได้ตั้งภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีโดยพิจารณาจากผลต่างชั่วคราวของเงินลงทุนในบริษัทร่วมและส่วนได้เสียในกิจการร่วมค้าที่ต้องเสียภาษีเว้นแต่กลุ่มบริษัทสามารถควบคุมจังหวะเวลาของการกลับรายการผลต่างชั่วคราวและการกลับรายการผลต่างชั่วคราวมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่าจะไม่เกิดขึ้นได้ภายในระยะเวลาที่คาดการณ์ได้ในอนาคต

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีและหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะแสดงหักกลับกันก็ต่อเมื่อกิจการมีสิทธิตามกฎหมายที่จะนำสินทรัพย์ภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบันมาหักกลับกับหนี้สินภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบัน และทั้งสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีและหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีเกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้ที่ประเมินโดยหน่วยงานจัดเก็บภาษีหน่วยงานเดียวกัน โดยการเรียกเก็บเป็นหน่วยภาษีเดียวกันหรือหน่วยภาษีต่างกันซึ่งตั้งใจจะจ่ายหนี้สินและสินทรัพย์ภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบันด้วยยอดสุทธิ

2.24 การจ่ายเงินปันผล

เงินปันผลที่จ่ายไปยังผู้ถือหุ้นของบริษัทจะรับรู้ในด้านหนี้สินในงบการเงินของกลุ่มบริษัทในรอบระยะเวลาบัญชีที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัทได้อนุมัติการจ่ายเงินปันผล

2.25 กำไรต่อหุ้น

บริษัทและกลุ่มบริษัท แสดงกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานสำหรับหุ้นสามัญ กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานคำนวณโดยการหารกำไร (ขาดทุน) สำหรับปีที่เป็นของผู้ถือหุ้นสามัญด้วยจำนวนหุ้นสามัญถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักที่ออกอยู่ในระหว่างปี

3 การดำเนินงานตามแผนการปรับโครงสร้างบริษัท

คณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (คนร.) มีมติเห็นชอบหลักการการปรับโครงสร้างของบริษัท และ บมจ. กสท โดยการจัดตั้งบริษัทที่รัฐบาลถือหุ้น 100% ได้แก่ บริษัทโครงข่ายบรอดแบนด์ภายในประเทศ (NBN Co) บริษัทโครงข่ายระหว่างประเทศและศูนย์ข้อมูลอินเทอร์เน็ต จำกัด (NGDC Co) โดยบริษัทได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดตั้ง NBN Co และให้ดำเนินการตั้งแต่ กรกฎาคม 2560 เป็นต้นไป โดยมอบหมายให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม บริษัท และ บมจ.กสท ดำเนินการในประเด็นดังต่อไปนี้

- พิจารณาแผนธุรกิจของ NGDC Co และ NBN Co ให้สอดคล้องกับนโยบาย Digital Economy ในด้านการพัฒนาโครงข่ายไปยังชนบท และเพิ่มการเชื่อมต่อกับต่างประเทศ รวมถึงความเป็นไปได้ของโครงการ (Feasibility Study) และการประเมินทรัพย์สินในมูลค่าเป็นธรรม และการสรรหาบุคลากรที่มีคุณภาพ ซึ่งรวมถึงการถ่ายโอนบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัท และ บมจ.กสท ไปยังบริษัทใหม่
- พิจารณาปรับปรุงการขอยกเว้นให้ NGDC Co และ NBN Co ไม่ต้องถือปฏิบัติตามคำสั่ง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติ คณะรัฐมนตรีที่ใช้บังคับกับรัฐวิสาหกิจทั่วไป โดยให้อยู่ในกรอบเท่าที่จำเป็น
- พิจารณาข้อเสนอเรื่องการขอใช้สิทธิแห่งทางในการปกป้องสภาพสายของ NBN Co ให้เป็นไปตามกฎหมายที่บังคับใช้กับที่สาธารณะอื่นๆ

การปรับโครงสร้างบริษัทตามมติ คนร. ข้างต้น เป็นหนึ่งในแผนงานสำคัญในปี 2560 ตามแผนการแก้ไขปัญหารัฐวิสาหกิจ โดยเป็นการแก้ไขปัญหาการดำเนินธุรกิจของบริษัทในภาพรวม ซึ่งเป็นการแยกประเภทการดำเนินงานด้านการวางโครงข่ายโทรคมนาคม ออกจากการให้บริการลูกค้า ทำให้สามารถปรับโครงสร้างต้นทุนของบริษัทได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการลดค่าใช้จ่ายพนักงาน และลดการลงทุนในโครงข่ายบรอดแบนด์ของบริษัท นอกจากนี้บริษัทยังมีแผนการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินที่เหลืออยู่หลังการ

โอนย้ายทรัพย์สินไปยัง NBN Co และ NGDC Co ทั้งการใช้ทรัพย์สินประเภทที่ดินรวมถึงสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับคลื่นความถี่ การบริหารทรัพย์สินที่อ้อยสลายใต้ดิน และอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม แผนการจัดตั้ง NBN Co และ NGDC Co ดังกล่าวข้างต้นยังไม่ชัดเจนในเรื่องโครงสร้างการถือหุ้น / จำนวนทุนจดทะเบียนที่เหมาะสม รูปแบบธุรกิจ การโอนสินทรัพย์ และการถ่ายโอนพนักงานไปบริษัทใหม่ ซึ่งอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของ ค.ร. เพื่อนำเสนอ ครม. ต่อไป ฝ่ายบริหารเชื่อมั่นว่าตามสัดส่วนสินทรัพย์ที่โอนไป NBN Co จะทำให้บริษัทมีส่วนการถือหุ้น ที่ทำให้บริษัทมีอำนาจควบคุมการดำเนินงานของ NBN Co

ฝ่ายบริหารได้ประเมินผลกระทบทางการเงินจากการจัดตั้ง NBN Co และ NGDC Co แล้ว คาดว่าจะทำให้กระแสเงินสดรับของบริษัทในภาพรวมดีขึ้นกว่าการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน แม้ว่าจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากค่าใช้จ่ายโครงข่าย NBN Co และ NGDC Co แต่จะมีค่าใช้จ่ายที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญจากค่าใช้จ่ายพนักงาน ค่าใช้จ่ายบำรุงรักษา และการลดการลงทุน นอกจากนี้บริษัทจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการคิดค่าบริการจากการที่ NBN Co ใช้ระบบงานสนับสนุนต่างๆ และใช้สินทรัพย์ของบริษัท

สำหรับปี 2560 บริษัทได้จัดทำประมาณการกระแสเงินสดสำหรับระยะเวลา 5 ปี (2560 - 2564) ภายใต้เงื่อนไขที่ใช้ความระมัดระวัง และดุลยพินิจอย่างรอบคอบ บริษัทเชื่อมั่นว่าหากบริษัทดำเนินการตามแผนปรับโครงสร้างดังกล่าวจะส่งผลให้บริษัทมีผลประกอบการที่ดีขึ้นเป็นลำดับ และมีเงินสดสำรองคงเหลือในระดับเพียงพอที่จะสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง หากไม่ได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่บริษัทไม่สามารถควบคุมได้

4 การจัดการความเสี่ยงทางการเงิน

4.1 ปัจจัยความเสี่ยงทางการเงิน

กิจกรรมของบริษัทและกลุ่มบริษัทมีความเสี่ยงทางการเงินที่หลากหลายซึ่งได้แก่ ความเสี่ยงด้านตลาดการเงิน (ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ย) ความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อ ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง แผนการจัดการความเสี่ยงโดยรวมของบริษัทและกลุ่มบริษัทจึงมุ่งเน้นสิ่งที่คาดการณ์ไม่ได้ของตลาดการเงินและแสวงหาวิธีการลดผลกระทบเชิงลบต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทและกลุ่มบริษัทให้เหลือน้อยที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ โดยเฉพาะผลกระทบจากความเสียหายในอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและอัตราดอกเบี้ย บริษัทและกลุ่มบริษัทจึงใช้เครื่องมืออนุพันธ์ทางการเงิน ตัวอย่างเช่น สัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Cross Currency Swap) เพื่อกระจายความเสี่ยงจากสกุลเงินหนึ่งไปยังอีกสกุลเงินหนึ่ง และการชำระหนี้ค้ำก่อนกำหนด (Prepayment) เพื่อลดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และลดภาระหนี้เงินกู้ต่างประเทศ การจัดการความเสี่ยงดำเนินการโดยสายงานการเงิน ตามนโยบายที่ได้รับอนุมัติโดยคณะกรรมการบริษัทแล้ว

4.1.1 ความเสี่ยงด้านตลาดการเงิน

(1) ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

เนื่องจากบริษัทและกลุ่มบริษัทมีหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ประกอบด้วยเงินกู้ยืม เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น ในสกุลดอลลาร์สหรัฐฯ และเยนญี่ปุ่น ดังนั้นบริษัทและกลุ่มบริษัทจึงมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จากสกุลดอลลาร์สหรัฐฯ และเยนญี่ปุ่น สำหรับสินทรัพย์ บริษัทและกลุ่มบริษัทมีเงินฝากที่เป็นเงินตราต่างประเทศสกุลดอลลาร์สหรัฐฯ กับธนาคารในประเทศ ซึ่งมีไว้เพื่อจ่ายชำระหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนอันเกิดจากรายการทางการค้า และการรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดขึ้นในอนาคตด้วย

เพื่อเป็นการจัดการกับความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน บริษัทและกลุ่มบริษัทได้ดำเนินการดังนี้

- ทำสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Cross Currency Swap)
- สะสมเงินฝากที่เป็นเงินตราต่างประเทศ เพื่อจ่ายชำระหนี้เงินตราต่างประเทศ (Natural Hedging)

บริษัทและกลุ่มบริษัทได้ทำตราสารอนุพันธ์เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสำหรับเงินกู้ยืมที่เป็นสกุลเงินเยนญี่ปุ่น แต่รายการทางการค้าอื่น เช่น การซื้ออุปกรณ์โครงข่ายและการจ่ายชำระเจ้าหนี้การค้า ซึ่งบริษัทและกลุ่มบริษัทยังไม่ได้ดำเนินการป้องกันความเสี่ยงสำหรับรายการเหล่านี้

(2) ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย

บริษัทและกลุ่มบริษัทได้รับดอกเบี้ยจากเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ซึ่งเปลี่ยนแปลงง่ายเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในตลาด บริษัทและกลุ่มบริษัทจัดการกับความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยโดยจัดให้มีเงินฝากที่มีอายุครบกำหนดหลายช่วงเวลาและอัตราดอกเบี้ยที่หลากหลายตามอัตราดอกเบี้ยในตลาดและเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต นอกจากนี้บริษัทและกลุ่มบริษัทยังมีความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดเป็นอัตราคงที่ ณ วันเริ่มต้นสำหรับสัญญาเช่าทางการเงินที่บริษัทและกลุ่มบริษัทเป็นผู้เช่า เงินกู้ยืมระยะยาว เงินลงทุนในตราสารหนี้ภาครัฐ ตั๋วสัญญาใช้เงิน และหุ้นกู้

4.1.2 ความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อ

บริษัทและกลุ่มบริษัทมีเงินฝากกับธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจ และธนาคารพาณิชย์ต่างๆ (หมายเหตุ 7 8 และ 9) โดยเลือกธนาคารในประเทศและธนาคารต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศที่มีคุณภาพและมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง สำหรับการลงทุนในตราสารหนี้ บริษัทและกลุ่มบริษัทจะเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำ ซึ่งประกอบด้วยตราสารหนี้ภาครัฐและหุ้นกู้ที่มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ระดับ A ขึ้นไป บริษัทและกลุ่มบริษัทมีนโยบายที่จะทำให้แน่ใจได้ว่าการขายสินค้าและการให้บริการไปยังลูกค้าที่มีประวัติสินเชื่ออยู่ในระดับที่มีความเหมาะสม

4.1.3 ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

บริษัทและกลุ่มบริษัทจัดการความเสี่ยงของสภาพคล่องโดยดำรงเงินสดอย่างเพียงพอและมีหลักทรัพย์ที่มีตลาดรองรับ

4.2 การบัญชีสำหรับอนุพันธ์ที่เป็นเครื่องมือทางการเงินและกิจการป้องกันความเสี่ยง

สัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Cross Currency Swap)

บริษัทได้ทำข้อตกลงกับคู่สัญญาที่จะแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจากสกุลเงินหนึ่งไปเป็นอีกสกุลเงินหนึ่ง โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่ได้ตกลงกัน และจะทำการแลกเปลี่ยนสกุลเงินที่แตกต่างกันดังกล่าวเมื่อถึงกำหนดตามสัญญา ซึ่งสัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสำหรับเงินกู้ยืม ซึ่งบริษัทและกลุ่มบริษัทได้บันทึกเงินกู้ยืมด้วยสกุลเงินใหม่ที่แลกเปลี่ยน ณ วันที่ทำสัญญา ส่วนแตกต่างระหว่างสกุลเงินเดิมและสกุลเงินใหม่ได้บันทึกไว้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงวดที่เกิดรายการ

รายละเอียดของอนุพันธ์ที่เป็นเครื่องมือทางการเงินที่บริษัทเป็นคู่สัญญาได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 37

5 ประเมินการและการใช้วิจารณ์ญาณ

ในการจัดทำงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ผู้บริหารต้องใช้วิจารณ์ญาณ การประมาณการและข้อสมมติฐานหลายประการ ซึ่งมีผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายการบัญชี และการรายงานจำนวนเงินที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่าย โดยผลที่เกิดขึ้นจริงอาจแตกต่างจากที่ประมาณการไว้

ประมาณการและข้อสมมติฐานที่ใช้ในการจัดทำงบการเงินจะได้รับการทบทวนอย่างต่อเนื่อง การปรับประมาณการทางบัญชีจะบันทึกในงวดบัญชีที่ประมาณการดังกล่าวได้รับการทบทวนและในงวดอนาคตที่ได้รับผลกระทบ

5.1 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ และสินทรัพย์ไม่มีตัวตน

บริษัทและกลุ่มบริษัทมีลักษณะธุรกิจที่ต้องลงทุนในที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เป็นจำนวนมาก ทำให้มีค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นสาระสำคัญในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ต้นทุนของ อาคาร และอุปกรณ์ และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนทั้งที่ได้มาจากการซื้อสัญญาเช่าทางการเงิน และการรวมธุรกิจจะคำนวณค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายจากการประมาณการอายุการใช้งาน และมูลค่าซาก โดยใช้วิธีเส้นตรง อายุการใช้งานถูกประมาณการตั้งแต่วันที่ได้รับสินทรัพย์มา โดยจะใช้ประสบการณ์ในอดีตจากสินทรัพย์ที่คล้ายคลึงกัน การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรม และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง บริษัทและกลุ่มบริษัทจะทบทวนอายุการใช้งาน วิธีการคิดค่าเสื่อมราคาและมูลค่าคงเหลือ ทุกสิ้นรอบปีบัญชี หรือเมื่อมีการตัดจำหน่ายสินทรัพย์ที่เสื่อมสภาพหรือไม่ได้ใช้งานโดยการขายหรือเลิกใช้ หรือมีการเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยี อุตสาหกรรมและการแข่งขัน อายุการใช้งานจริงอาจแตกต่างจากที่ได้ประมาณการไว้ ซึ่งการทบทวนในอนาคตนั้นอาจส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในอายุการใช้งาน

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ส่วนใหญ่ประกอบด้วย อุปกรณ์โครงข่ายโทรคมนาคมสำหรับโทรศัพท์ประจำที่ โทรศัพท์เคลื่อนที่เคเบิลใต้น้ำ และโครงข่ายระหว่างประเทศ ส่วนสินทรัพย์ไม่มีตัวตนส่วนใหญ่คือ สิทธิในการถือครองและใช้คลื่นความถี่ระบบ 1900 MHz และโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคที่ 3 (IMT2000) การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและการใช้งานจะส่งผลให้อายุการใช้งานและมูลค่าของสินทรัพย์ที่ได้ประเมินไว้เปลี่ยนไป ณ วันที่ในงบการเงินบริษัทและกลุ่มบริษัทจะประเมินว่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนมีข้อบ่งชี้ถึงการด้อยค่าหรือไม่ หากพบว่าข้อบ่งชี้ที่ทำให้เชื่อว่าจะเกิดการด้อยค่า บริษัทและกลุ่มบริษัทจะทดสอบการด้อยค่าโดยประมาณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนจากสินทรัพย์ และคำนึงถึงธุรกิจ ตลาด และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ที่เป็นข้อบ่งชี้ว่าอาจมีการด้อยค่าเกิดขึ้น รายการขาดทุนจากการด้อยค่าจะรับรู้เมื่อราคาตามบัญชีของสินทรัพย์สูงกว่ามูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับคืนซึ่งหมายถึงจำนวนที่สูงกว่าระหว่างมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขายเทียบกับมูลค่าจากการใช้สินทรัพย์ ซึ่งจะถูกรวบรวมเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดที่สามารถแยกออกมาได้ มูลค่าจากการใช้ประมาณจากมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดสุทธิในอนาคตจากการใช้สินทรัพย์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะต้องใช้ข้อสมมติฐานหลายประการ เช่น อัตราการเติบโตของตลาดโทรคมนาคม แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของจำนวนเลขหมาย ข้อกำหนดของกฎหมาย และการใช้อัตราการคิดลดที่เหมาะสม

5.2 การด้อยค่าของลูกหนี้การค้า

บริษัทและกลุ่มบริษัทได้กำหนดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพื่อให้สะท้อนถึงการด้อยค่าของลูกหนี้การค้าซึ่งเกี่ยวข้องกับประมาณการผลขาดทุนอันเป็นผลมาจากการที่ลูกค้าไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญนั้นเป็นผลมาจากการที่บริษัทและกลุ่มบริษัทได้ประเมินกระแสเงินสดไหลเข้าในอนาคต ซึ่งการประเมินนั้นอยู่บนพื้นฐานเกี่ยวกับประสบการณ์ในอดีตของการติดตามทวงถามความมีชื่อเสียง และการผิดชำระหนี้ และการพิจารณาแนวโน้มของตลาด

นอกจากนี้บริษัทและกลุ่มบริษัทยังมีข้อโต้แย้งกับลูกหนี้การค้าบางราย ทั้งลูกหนี้การค้ากิจการโทรคมนาคม และลูกหนี้การค้าตามสัญญาส่วนแบ่งรายได้ที่บริษัทและกลุ่มบริษัทได้บันทึกเป็นลูกหนี้ไว้ในงบการเงิน และยังไม่ได้รับชำระเงินในปัจจุบัน ลูกหนี้การค้าดังกล่าวประกอบด้วย ลูกหนี้จากรายได้ทางไกลต่างประเทศ ลูกหนี้ค่าเชื่อมโยงโครงข่าย (Access Charge) และลูกหนี้จากสัญญาส่วนแบ่งรายได้ ตามที่กล่าวรายละเอียดไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 10 บริษัทและกลุ่มบริษัทมีการพิจารณาถึงโอกาสที่จะได้รับชำระเงิน โดยคำนึงถึงประเด็นทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่างๆ และเชื่อมั่นว่าบริษัทและกลุ่มบริษัทมีประเด็นโต้แย้งที่เพียงพอและจะได้รับเงินดังกล่าว จึงยังไม่ได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้การค้าดังกล่าว

5.3 สัญญาเช่าทางการเงินกรณีบริษัทและกลุ่มบริษัทเป็นผู้เช่า

บริษัทและกลุ่มบริษัททำสัญญาหลายสัญญากับคู่สัญญาซึ่งเป็นบุคคลที่สาม เพื่อเช่าอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคมมาให้บริการเงื่อนไขการจ่ายเงินให้กับคู่สัญญาขึ้นอยู่กับหลายๆ ปัจจัย เช่น การใช้งานจริงที่เกิดขึ้น จำนวนของผู้ใช้บริการ ซึ่งจากการพิจารณานิยามและเงื่อนไขทั้งหมดของสัญญาเหล่านี้ หากบริษัทและกลุ่มบริษัทพิจารณาแล้วเห็นว่าเนื้อหาของสัญญามีการโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของส่วนใหญ่มาให้กลุ่มบริษัท กลุ่มบริษัทจะบันทึกสินทรัพย์เหล่านี้ไว้ในที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ของบริษัทและกลุ่มบริษัท

5.4 การวัดมูลค่าของภาระผูกพันของผลประโยชน์พนักงานที่กำหนดไว้

มูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันจากโครงการผลประโยชน์ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยที่ใช้ในการคำนวณตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย โดยมีข้อสมมติฐานหลายตัว เช่น อัตราเงินเฟ้อ อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนพนักงาน อัตราการรวม รวมถึงข้อสมมติฐานเกี่ยวกับอัตราคิดลด การเปลี่ยนแปลงของข้อสมมติฐานเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อมูลค่าของภาระผูกพันโครงการผลประโยชน์ กลุ่มบริษัทได้พิจารณาอัตราคิดลดที่เหมาะสม ซึ่งได้แก่อัตราดอกเบี้ยที่ควรจะใช้ในการกำหนดมูลค่าปัจจุบันของประมาณการกระแสเงินสดที่คาดว่าจะต้องจ่ายภาระผูกพันโครงการผลประโยชน์ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาลซึ่งเป็นสกุลเงินเดียวกับสกุลเงินที่จะจ่ายภาระผูกพันให้แก่พนักงาน และวันครบกำหนดใกล้เคียงกับระยะเวลาที่ต้องชำระภาระผูกพัน

ข้อสมมติฐานหลักสำหรับภาระผูกพันโครงการผลประโยชน์ซึ่งอ้างอิงกับสถานการณ์ปัจจุบันในตลาดได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 28

6 การจัดการความเสี่ยงในสวนทุน

วัตถุประสงค์ของบริษัทและกลุ่มบริษัทในการบริหารทุนของบริษัทนั้น เพื่อดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของบริษัทและกลุ่มบริษัท เพื่อสร้างผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนได้เสียอื่น และเพื่อดำรงไว้ซึ่งโครงสร้างของทุนที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุนทางการเงินของทุน

7 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
เงินสด	8.20	9.39	7.89	9.11
เงินฝากธนาคารประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม	11,018.42	11,338.68	10,894.82	11,283.47
เงินฝากประจำ	1,005.09	8.72	1,004.96	8.59
รวม	<u>12,031.71</u>	<u>11,356.79</u>	<u>11,907.67</u>	<u>11,301.17</u>

เงินฝากธนาคารประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถามและประเภทฝากประจำ มีอัตราดอกเบี้ยถัวเฉลี่ยที่แท้จริง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ร้อยละ 0.62 ต่อปี (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : ร้อยละ 0.62 ต่อปี)

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ได้รวมเงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน ออมทรัพย์ และประเภทฝากประจำ 3 เดือน ของกองทุนสวัสดิการสงเคราะห์พนักงาน จำนวน 57.72 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 47.11 ล้านบาท) และได้รวมเงินฝากสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐฯ จำนวน 30.11 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 8.82 ล้านบาท) เพื่อลดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่อาจเกิดขึ้นจากการจ่ายชำระหนี้ในสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐฯ

เงินฝากธนาคารประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 สำหรับงบการเงินรวม จำนวน 11,018.42 ล้านบาท และงบการเงินเฉพาะบริษัท จำนวน 10,894.82 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 11,338.68 ล้านบาท และ 11,283.47 ล้านบาท ตามลำดับ) ได้รวมเงินฝากธนาคารที่นำไปเป็นหลักประกันตามสัญญา จำนวน 8.34 ล้านบาท (หมายเหตุ 27.1) ๑๖.

8 เงินลงทุนชั่วคราว ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียด ดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
เงินฝากธนาคารประเภทประจำ 6 - 12 เดือน	7,887.16	12,631.83	7,786.51	12,382.79
ตราสารหนี้ที่ถือจนครบกำหนด	100.00	-	100.00	-
	<u>7,987.16</u>	<u>12,631.83</u>	<u>7,886.51</u>	<u>12,382.79</u>

เงินฝากธนาคารประเภทประจำ 6 - 12 เดือน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 สำหรับงบการเงินรวม จำนวน 7,887.16 ล้านบาท และ งบการเงินเฉพาะบริษัท จำนวน 7,786.51 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 12,631.83 ล้านบาท และ 12,382.79 ตามลำดับ) ได้รวมเงินฝากประจำของกองทุนสวัสดิการสงเคราะห์พนักงาน จำนวน 195.00 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 195.00 ล้านบาท) และได้รวมเงินฝากธนาคารที่นำไปเป็นหลักประกันตามสัญญา จำนวน 1,063.03 ล้านบาท (หมายเหตุ 27.1)

รายการเคลื่อนไหวของเงินลงทุนชั่วคราว มีดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ราคาตามบัญชีต้นปี - สุทธิ	12,631.83	22,266.87	12,382.79	22,086.59
เพิ่มขึ้นระหว่างปี	12,316.07	16,943.02	12,314.33	16,627.48
ลดลงระหว่างปี	(17,060.74)	(26,578.06)	(16,910.61)	(26,331.28)
รับโอนจากเงินลงทุนระยะยาว (หมายเหตุ 13)	100.00	-	100.00	-
ราคาตามบัญชีปลายปี - สุทธิ	<u>7,987.16</u>	<u>12,631.83</u>	<u>7,886.51</u>	<u>12,382.79</u>

เงินลงทุนชั่วคราว ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 มีอัตราดอกเบี้ยถัวเฉลี่ยที่แท้จริง ร้อยละ 1.57 ต่อปี (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : ร้อยละ 2.07 ต่อปี)

9 เงินลงทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินระยะยาว ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียด ดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
เงินลงทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินระยะยาว - ภายในหนึ่งปี	24,529.07	23,921.64	24,529.07	23,921.64
เงินลงทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินระยะยาว - เกินหนึ่งปี	40.00	85.00	40.00	85.00
	<u>24,569.07</u>	<u>24,006.64</u>	<u>24,569.07</u>	<u>24,006.64</u>

รายการเคลื่อนไหวของเงินลงทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินระยะยาว มีดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ราคาตามบัญชีต้นปี - สุทธิ	24,006.64	23,322.09	24,006.64	23,322.09
เพิ่มขึ้นระหว่างปี	34,289.46	39,895.70	34,289.46	39,895.70
ลดลงระหว่างปี	(33,727.03)	(39,211.15)	(33,727.03)	(39,211.15)
ตัดจำหน่ายส่วนเกินกว่ามูลค่าตราสารหนี้	-	-	-	-
ราคาตามบัญชีปลายปี - สุทธิ	24,569.07	24,006.64	24,569.07	24,006.64
เงินลงทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินระยะยาว - ภายในหนึ่งปี				
เงินฝากธนาคาร	24,479.07	23,921.64	24,479.07	23,921.64
ตราสารหนี้	50.00	-	50.00	-
	24,529.07	23,921.64	24,529.07	23,921.64
เงินลงทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินระยะยาว - เกินหนึ่งปี				
ตราสารหนี้	40.00	85.00	40.00	85.00
รวมเงินลงทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินระยะยาวทั้งสิ้น	24,569.07	24,006.64	24,569.07	24,006.64

เงินลงทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินระยะยาว ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ประกอบด้วย เงินที่ฝากไว้กับธนาคารต่างๆ เป็นประเภทเงินฝากที่มีระยะเวลากำหนดไม่เกิน 24 เดือน ซึ่งได้รวมถึงเงินลงทุนในตัวสัญญาใช้เงิน พันธบัตร และหุ้นกู้ โดยบริษัทจะพิจารณาสมทบในแต่ละปีเพื่อไถ่ถอนหนี้สินระยะยาว ซึ่งสามารถนำไปใช้ไถ่ถอนหนี้สินได้ตามความจำเป็น ทั้งนี้ต้องได้รับอนุมัติหลักการจากผู้บริหารที่รับผิดชอบงานด้านการเงินตั้งแต่ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ขึ้นไป โดยต้องรายงานต่อกรรมการผู้จัดการใหญ่ทราบ ทั้งนี้เงินลงทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินระยะยาวข้างต้นมีอัตราดอกเบี้ยถ่วงเฉลี่ยที่แท้จริง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ร้อยละ 1.60 ต่อปี (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : ร้อยละ 2.10 ต่อปี)

10 ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ลูกหนี้การค้ากิจการโทรคมนาคม (หมายเหตุ 10.1)	7,124.98	7,334.69	7,112.61	7,322.52
ลูกหนี้การค้าผู้ใช้บริการจากการร่วมการงานและร่วมลงทุน (หมายเหตุ 10.2)	834.60	972.04	834.60	972.04
ลูกหนี้การค้าตามสัญญาส่วนแบ่งรายได้ (หมายเหตุ 10.3)	681.04	681.05	681.04	681.05
รวมลูกหนี้การค้า	8,640.62	8,987.78	8,628.25	8,975.61
ลูกหนี้อื่น	155.61	122.34	155.61	122.34
รวมลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	8,796.23	9,110.12	8,783.86	9,097.95

10.1 ลูกหนี้การค้ากิจการโทรคมนาคม

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ลูกหนี้การค้าที่ออกใบแจ้งหนี้แล้ว				
- บุคคลภายนอก	4,677.56	4,472.09	4,678.09	4,472.81
- กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,470.74	1,546.82	1,470.74	1,546.82
รายได้ค้างรับ				
- บุคคลภายนอก	3,791.52	3,529.38	3,778.62	3,516.49
- กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	562.45	562.45	562.45	562.45
รวมลูกหนี้การค้ากิจการโทรคมนาคม	10,502.27	10,110.74	10,489.90	10,098.57
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(3,377.29)	(2,776.05)	(3,377.29)	(2,776.05)
รวมลูกหนี้การค้ากิจการโทรคมนาคม	7,124.98	7,334.69	7,112.61	7,322.52

ลูกหนี้การค้ากิจการโทรคมนาคมประกอบด้วย ลูกหนี้ผู้ใช้บริการจากโครงข่ายของบริษัท เช่น จากการใช้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน ค่าเช่าโทรศัพท์สายเคเบิล ค่าเช่าวงจร ค่าเชื่อมโยง (Access Charge)

ลูกหนี้การค้าที่ออกใบแจ้งหนี้แล้วได้รวมลูกหนี้ที่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวน 1,254.99 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 1,324.00 ล้านบาท)

เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2551 บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (บมจ.กสท) มีหนังสือแจ้งขอยกเลิกข้อตกลงการแบ่งรายได้ทางไกลต่างประเทศ โดยจะขอชำระเป็นค่าเชื่อมต่อโครงข่าย (IC) ตามอัตราที่ บมจ.กสท เสนอต่อ กสทช. แทน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2551 อย่างไรก็ตามบริษัทมีหนังสือแจ้งให้ บมจ.กสท ทราบว่าข้อตกลงเดิมยังมีผลบังคับใช้ต่อไป และเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2554 บริษัทได้ฟ้อง กสทช. เพื่อให้เพิกถอนคำสั่งขาดข้อพิพาทและคำวินิจฉัยข้อพิพาทของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับค่าเชื่อมต่อโครงข่าย (IC) ข้างต้นที่มีการชี้ขาดและคำวินิจฉัยที่ไม่เป็นประโยชน์กับบริษัท ต่อมาเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2555 บริษัทยื่นฟ้อง บมจ.กสท ต่อศาลปกครองกลางเพื่อให้ชำระค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของทุนทรัพย์จำนวน 4,348.22 ล้านบาท และศาลปกครองกลางได้รับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง แต่เนื่องจาก บมจ.กสท ไม่ได้ส่งข้อมูลตามข้อตกลงเดิม ทำให้บริษัทไม่สามารถวัดมูลค่าของจำนวนรายได้และประมาณมูลค่าต้นทุนส่วนแบ่งรายได้ได้อย่างน่าเชื่อถือ บริษัทจึงยังไม่บันทึกส่วนแบ่งรายได้ทางไกลต่างประเทศจาก บมจ.กสท และไม่บันทึกต้นทุนส่วนแบ่งรายได้ที่ต้องจ่ายให้กับผู้ให้บริการรายอื่นในงบการเงินตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2551

บมจ.กสท ได้ทำข้อตกลงกับบริษัท เรื่อง การเชื่อมโยงโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ของบริษัทคู่สัญญาภายใต้สัญญาให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ของ บมจ.กสท รวม 3 ราย คือ บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) (DTAC) บริษัท ทรู มูฟ จำกัด (TRUE Move) และบริษัท ดิจิตอล โฟน จำกัด (DPC) โดยเป็นข้อตกลง 3 ฝ่าย ระหว่างบริษัท บมจ.กสท และบริษัทคู่สัญญา เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงและใช้ติดต่อกับโครงข่ายของบริษัทและคู่สัญญาของบริษัท ต่อมาเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2544 พ.ร.บ. ประกอบกิจการโทรคมนาคมมีผลบังคับใช้ ซึ่งตาม พ.ร.บ. ดังกล่าวได้มีการกำหนดในหมวด 2 การใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม และ กสทช. ได้ออกประกาศว่าด้วยการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายในปี 2549 เป็นผลให้คู่สัญญาของ บมจ.กสท 2 ราย คือ DTAC และ TRUE Move ใช้เป็นข้ออ้างในการขอยุติการจ่ายค่าเชื่อมโยง (Access Charge) และขอเจรจาเพื่อทำสัญญาการใช้และเชื่อมต่อโครงข่าย และอัตราค่าเชื่อมต่อโครงข่าย (Interconnection Charge หรือ IC) โดยจะจ่ายค่าเชื่อมโยง (Access Charge) จนถึงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2549 เท่านั้น และระหว่างที่ไม่มีข้อยุติจะชำระค่า IC ตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน 2549 เป็นต้นไป ในอัตราที่ตกลงกันหรือในอัตราชั่วคราวที่ กสทช. กำหนด และ DPC เป็นรายที่ 3 ที่ใช้เป็นข้ออ้างในการขอยุติการจ่ายค่าเชื่อมโยง (Access Charge) โดยในไตรมาสที่ 2/2552 DPC มีหนังสือขอทำสัญญาการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม เพื่อให้เป็นไปตามประกาศ กสทช. ว่าด้วยการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม และแจ้งยกเลิกข้อตกลงเรื่องการ

เชื่อมโยงโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ และหยุดชำระค่าเชื่อมโยง (Access Charge) ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2552 บริษัทจึงหยุดรับรู้รายได้ค่าเชื่อมโยงของ DPC ตั้งแต่วันดังกล่าว

อย่างไรก็ตามบริษัทมีความเห็นว่า แม้ว่าจะมีประกาศ กสทช. เรื่อง IC แล้ว แต่ข้อตกลงเรื่องค่าเชื่อมโยง (Access Charge) ทุกฉบับยังมีผลใช้บังคับ ดังนั้นคู่สัญญาของ บมจ.กสท จึงไม่มีสิทธิยุติการจ่ายค่าเชื่อมโยง (Access Charge) ตามข้อตกลงฯ ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทมีมติเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2549 ให้ฝ่ายบริหารของบริษัทแจ้งยืนยันให้คู่สัญญาทั้ง 2 บริษัทจ่ายค่าเชื่อมโยง (Access Charge) ตามข้อตกลงเรื่องการเชื่อมโยงโครงข่ายที่มีอยู่เดิมต่อไป โดยฝ่ายบริหารของบริษัทจะต่อสู้ทางกฎหมายจนถึงที่สุด โดยเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2550 บริษัทได้ยื่นฟ้อง กสทช. ต่อศาลปกครองกลาง เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนประกาศว่าด้วยการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม พ.ศ.2549 เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2553 ศาลปกครองกลางมีคำสั่งยกฟ้องวันที่ 15 ตุลาคม 2553 บริษัทยื่นอุทธรณ์ ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด และเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 บริษัทได้ยื่นฟ้อง บมจ.กสท และคู่สัญญาของ บมจ.กสท ทั้ง 2 ราย ต่อศาลแพ่งฐานผิดสัญญา (ข้อตกลง) และเรียกค่าเสียหาย โดยทั้งสองกรณีศาลมีคำสั่งรับฟ้องไว้พิจารณาแล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2551 และวันที่ 16 กันยายน 2552 ศาลแพ่ง มีคำสั่งจำหน่ายคดีระหว่างบริษัทกับ บมจ.กสท และ DTAC และระหว่างบริษัทกับ บมจ.กสท และ TRUE Move ตามลำดับ ออกจากสารบบความ โดยพิจารณาเห็นว่าคดีอยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ฝ่ายบริหารของบริษัทจึงได้เห็นชอบให้ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินคดีแทน แต่สำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นให้บริษัทดำเนินการฟ้องคดีเอง แต่เนื่องจากการยุติการจ่ายค่าเชื่อมโยงนั้น คู่สัญญาของ บมจ.กสท ทั้ง 3 รายไม่ได้ปฏิบัติตามข้อตกลงฯ ที่ต้องนำส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับค่าเชื่อมโยง (Access Charge) ให้บริษัทด้วย บริษัทจึงยังไม่บันทึกบัญชีรายได้ค่าเชื่อมโยง (Access Charge) รายของ DTAC และ TRUE Move ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 จนถึงปัจจุบัน ส่วนของราย DPC ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2552 จนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ตั้งแต่ไตรมาสที่ 4/2550 บมจ.กสท ได้ผลิตนัดชำระหนี้ค่าเชื่อมโยง (Access Charge) ในส่วนที่ บมจ.กสท เป็นผู้ดำเนินการเอง ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2550 โดยบริษัทได้รับข้อมูลค่าเชื่อมโยง (Access Charge) ในส่วนนี้จนถึงเดือนตุลาคม 2550 บริษัทจึงบันทึกรายได้เฉพาะเดือนตุลาคม 2550 จำนวน 84.02 ล้านบาท และหยุดบันทึกรายได้ในส่วนนี้ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 เป็นต้นไป นอกจากนี้ บมจ.กสท ได้ผลิตนัดชำระหนี้จำนวนครึ่งหนึ่งของส่วนแบ่งรายได้ที่ บมจ.กสท ได้รับจาก DPC และต้องนำส่งให้แก่บริษัทเพิ่มเติมจากส่วนแบ่งรายได้ขั้นต่ำที่บริษัทได้รับชำระแล้ว สำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2549 ถึงวันที่ 15 กันยายน 2550 เป็นจำนวน 345.50 ล้านบาท และส่วนแบ่งรายได้สำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2550 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2550 เป็นจำนวน 130.12 ล้านบาท ซึ่งต่างถึงกำหนดชำระแล้วในไตรมาสที่ 1/2551 และอยู่ระหว่างการดำเนินการให้ บมจ.กสท ชำระ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าบริษัทจะได้รับข้อมูลครึ่งหนึ่งของส่วนแบ่งรายได้ที่ บมจ.กสท ได้รับจาก DPC จนถึงเดือนมิถุนายน 2551 แต่บริษัทได้รับหนังสือแจ้งจาก บมจ.กสท ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2551 ว่าจะชำระเงินเมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีที่บริษัทได้ยื่นฟ้องต่อศาลแพ่งให้ บมจ.กสท และคู่สัญญา DTAC และ TRUE Move ชำระค่าเชื่อมโยง (Access Charge) บริษัทจึงหยุดรับรู้รายได้ในส่วนนี้ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1/2551 อย่างไรก็ตามผู้บริหารของบริษัทคาดว่าบริษัทจะได้รับชำระหนี้ค่าเชื่อมโยง (Access Charge) และจำนวนครึ่งหนึ่งของส่วนแบ่งรายไดดังกล่าว ซึ่งแสดงรวมอยู่ในยอดลูกหนี้การค้ากิจการโทรคมนาคมทั้งจำนวน จึงไม่ได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับจำนวนที่ยังไม่ได้รับชำระและบันทึกเป็นลูกหนี้ไว้ในงบการเงินนี้

เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2554 บริษัทได้ยื่นฟ้อง บมจ.กสท และคู่สัญญาของ บมจ.กสท ทั้ง 3 ราย มีทุนทรัพย์รวมกันทุกคดีทั้งสิ้น 162,477.27 ล้านบาท และแก้ไขทุนทรัพย์เป็น 348,327.51 ล้านบาท เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2557 ต่อศาลปกครองกลาง เพื่อขอรับชำระหนี้และเรียกค่าเสียหาย ซึ่งศาลได้รับคำสั่งฟ้องไว้พิจารณาแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

อนึ่งตั้งแต่ปี 2550 บริษัทไม่ได้บันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรายได้ค่าเชื่อมโยง (Access Charge) ที่เป็นกรณีพิพาท ซึ่งบริษัทยังไม่ได้บันทึกบัญชีเป็นรายได้ในงบการเงินนี้ (หมายเหตุ 39.1.2)

นอกจากนี้ บริษัท พีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) (พีทีแอนด์ที) ซึ่งเป็นคู่สัญญากับบริษัทตามสัญญาความร่วมมือการดำเนินงานฯ ได้ประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน และได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลางเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2551 และศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งให้ พีทีแอนด์ที เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2551 และมีคำสั่งแต่งตั้งให้บริษัท พี แพลนเนอร์ จำกัด เป็นผู้ทำแผนฟื้นฟูกิจการในวันที่ 22 กรกฎาคม 2552 ต่อมาเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2557 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งแต่งตั้ง บจก.พีซีแอล แพลนเนอร์ เป็นผู้บริหารแผนแทน บริษัท พี แพลนเนอร์ จำกัด และเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งศาลตาม

กฎหมายพิทักษ์ทรัพย์สินลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว ทั้งนี้ บริษัทได้ยื่นขอรับชำระหนี้ทั้งนี้ทางการค้าและหนี้อื่นๆ หลายรายการ โดยในส่วนของหนี้ทางการค้า บริษัทได้บันทึก ที่ทีแอนด์ที เป็นลูกหนี้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 เป็นจำนวน 1,714.70 ล้านบาท (31 ธันวาคม 2558 : 1,347.09 ล้านบาท) ปัจจุบัน ที่ทีแอนด์ที มีการชำระเงินตามปกติสำหรับรายการค้าที่เกิดขึ้นหลังจากวันที่ 7 พฤศจิกายน 2551 แต่เนื่องจากยังมีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจำนวนเงินที่บริษัทจะได้รับชำระหนี้ บริษัทจึงบันทึกค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ทางการค้าที่บันทึกไว้ในงบการเงิน จำนวน 1,714.60 ล้านบาท

บริษัทไม่มีความเสี่ยงจากการกระจุกตัวของสินเชื่อที่มีนัยสำคัญ เนื่องจากบริษัทมีลูกค้าจำนวนมากราย ซึ่งได้แก่ ผู้ใช้บริการโทรศัพท์ทั้งภาคธุรกิจ ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ และผู้ใช้รายย่อยทั่วไป การตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญได้ครอบคลุมถึงลูกค้าที่จะเก็บเงินไม่ได้ ตามประสบการณ์การชำระเงินในอดีต ด้วยเหตุผลเหล่านี้ ทำให้ฝ่ายบริหารเชื่อว่าไม่มีความเสี่ยงเพิ่มเติมเกินกว่าจำนวนเงินที่ได้รับรู้ในรายการค้าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ

10.2 ลูกหนี้การค้าผู้ใช้บริการจากการร่วมการงานและร่วมลงทุน

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ลูกหนี้การค้าผู้ใช้บริการจากการร่วมการงานและร่วมลงทุนที่ออกใบแจ้งหนี้แล้ว				
- บุคคลภายนอก	4,923.31	4,982.77	4,923.31	4,982.77
รายได้ค้างรับ				
- บุคคลภายนอก	162.14	198.01	162.14	198.01
รวมลูกหนี้การค้าผู้ใช้บริการจากการร่วมการงานและร่วมลงทุน	5,085.45	5,180.78	5,085.45	5,180.78
หัก ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	(4,250.85)	(4,208.74)	(4,250.85)	(4,208.74)
รวมลูกหนี้การค้าผู้ใช้บริการจากการร่วมการงานและร่วมลงทุน	834.60	972.04	834.60	972.04

ลูกหนี้การค้าผู้ใช้บริการจากการร่วมการงานและร่วมลงทุน เป็นลูกหนี้ผู้ใช้บริการโทรศัพท์พื้นฐานในส่วนที่ให้บริการโดยบริษัท โทรคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (ทรู) และ ทีทีแอนด์ที โดยบริษัทเป็นผู้รับผิดชอบในการออกใบแจ้งหนี้และเรียกเก็บเงิน โดยเมื่อได้รับชำระจากลูกหนี้แล้วจึงจ่ายส่วนแบ่งให้บริษัทดังกล่าวข้างต้นในอัตราส่วนแบ่งรายได้ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาที่เกี่ยวข้อง ต่อมา ทีทีแอนด์ทีได้ประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลางเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2551 ซึ่งศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งให้ ทีทีแอนด์ที เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งศาลตามกฎหมายพิทักษ์ทรัพย์สินลูกหนี้เด็ดขาด และเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2560 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สินได้มีหมายนัดแจ้งบริษัทว่า ทีทีแอนด์ที จะหยุดประกอบกิจการตามสัญญาร่วมการงานฯ ในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 และให้บริษัทดำเนินการให้บริการสำหรับผู้ใช้บริการที่เหลืออยู่ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2560 เป็นต้นไป

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ลูกหนี้การค้าผู้ใช้บริการจากการร่วมการงานและร่วมลงทุนดังกล่าวรวมลูกหนี้ที่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ 209.88 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 217.24 ล้านบาท)

10.3 ลูกหนี้การค้าตามสัญญาส่วนแบ่งรายได้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ลูกหนี้การค้าตามสัญญาส่วนแบ่งรายได้				
- บุคคลภายนอก	379.72	379.72	379.72	379.72
รายได้ค้างรับ				
- บุคคลภายนอก	681.04	681.05	681.04	681.05
รวมลูกหนี้การค้าตามสัญญาส่วนแบ่งรายได้	1,060.76	1,060.77	1,060.76	1,060.77
หัก ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	(379.72)	(379.72)	(379.72)	(379.72)
รวมลูกหนี้การค้าตามสัญญาส่วนแบ่งรายได้	681.04	681.05	681.04	681.05

ลูกหนี้การค้ำตามสัญญาส่วนแบ่งรายได้ เป็นลูกหนี้จากการรับรู้รายได้ขั้นต่ำหรือร้อยละของรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นแล้วแต่จำนวนใดมากกว่า ตามสัญญาร่วมการงานและร่วมลงทุน ประกอบด้วย การให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ บริการโทรศัพท์สาธารณะ การขายบัตรโทรศัพท์ เป็นต้น

ลูกหนี้การค้ำตามสัญญาส่วนแบ่งรายได้ รวมรายได้ค้ำรับจาก บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (AIS) จำนวน 681.04 ล้านบาท ซึ่งเป็นค่าภาษีสรรพสามิตที่ AIS หักออกจากส่วนแบ่งรายได้ระหว่างวันที่ 23 มกราคม 2550 ถึงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2550 โดย AIS ได้ชำระค่าภาษีสรรพสามิตข้างต้นให้กรมสรรพสามิต และปฏิเสธการชำระเงินให้บริษัท เนื่องจากวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2550 เป็นวันที่กระทรวงการคลังได้ประกาศลดอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับกิจการโทรคมนาคมเหลือร้อยละศูนย์ แต่ผู้บริหารของบริษัทมีความเห็นว่า AIS ไม่มีสิทธินำค่าภาษีสรรพสามิตนี้ไปหักออกจากส่วนแบ่งรายได้ดังกล่าวตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2550 บริษัทจึงบันทึกค่าภาษีสรรพสามิตดังกล่าวเป็นรายได้ค้ำรับ ต่อมาเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2551 บริษัทได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการเพื่อเรียกร้องให้ AIS นำส่งส่วนแบ่งรายได้ จำนวน 31,462.51 ล้านบาท ที่ AIS ยังไม่ได้ นำส่งให้บริษัทครบถ้วนสำหรับงวดตั้งแต่ มกราคม 2546 - กันยายน 2550 ซึ่งคำเสนอข้อพิพาทดังกล่าวได้รวมรายได้ค้ำรับจำนวน 681.04 ล้านบาท ข้างต้นไว้ด้วย เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2554 คณะอนุญาโตตุลาการชี้ขาดให้ AIS ไม่ต้องชำระเงินให้บริษัท แต่บริษัทได้ยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดแล้วเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2554 ต่อมาเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2559 ศาลปกครองกลาง พิพากษายกคำร้อง และเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2559 บริษัทขอความอนุเคราะห์อัยการสูงสุดยื่นอุทธรณ์แล้ว อย่างไรก็ตามยังไม่สามารถคาดการณ์ผลของคดีความดังกล่าวได้ในขณะนี้ บริษัทจึงไม่ได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจำนวน 681.04 ล้านบาท ในงบการเงินนี้ ทั้งนี้ลูกหนี้การค้ำดังกล่าวไม่รวมลูกหนี้จากการเรียกเก็บเงินผลประโยชน์ตอบแทนจากค่าเชื่อมต่อโครงข่าย ซึ่งเป็น เงินผลประโยชน์อื่นใดปีที่ 17 - 25 ที่ AIS พึ่งได้รับตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินกิจการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Cellular Mobile Telephone) (สัญญา ข้อ 30) จำนวน 36,741.73 ล้านบาท ขณะนี้ข้อพิพาทดังกล่าวอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการ บริษัทจึงยังไม่บันทึกบัญชีส่วนแบ่งรายได้จากผลประโยชน์อื่นใดดังกล่าว

10.4 การวิเคราะห์อายุหนี้ที่ค้ำชำระ

ลูกหนี้การค้ำกิจการโทรคมนาคม และลูกหนี้การค้ำผู้ใช้บริการจากการร่วมการงานและร่วมลงทุน ที่ออกใบแจ้งหนี้แล้ว สามารถแยกตามอายุหนี้ที่ค้ำชำระได้ ดังนี้

รายการ	งบการเงินรวม			
	ลูกหนี้กิจการโทรคมนาคม		ลูกหนี้ผู้ใช้บริการจากการร่วมการงานและร่วมลงทุน	
	2559	2558	2559	2558
ค้ำชำระไม่เกิน 6 เดือน	2,963.65	3,247.38	420.76	515.50
ค้ำชำระเกินกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี	449.59	415.63	72.32	65.87
ค้ำชำระเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี	635.54	350.11	61.57	144.23
ค้ำชำระเกินกว่า 2 ปี	2,099.52	2,005.79	4,368.66	4,257.17
	6,148.30	6,018.91	4,923.31	4,982.77

๑๖.

รายการ	งบการเงินเฉพาะบริษัท			
	ลูกหนี้กิจการโทรคมนาคม		ลูกหนี้ผู้ใช้บริการจากการร่วมดำเนินงานและร่วมลงทุน	
	2559	2558	2559	2558
ค้างชำระไม่เกิน 6 เดือน	2,964.18	3,248.10	420.76	515.50
ค้างชำระเกินกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี	449.59	415.63	72.32	65.87
ค้างชำระเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี	635.54	350.11	61.57	144.23
ค้างชำระเกินกว่า 2 ปี	2,099.52	2,005.79	4,368.66	4,257.17
	6,148.83	6,019.63	4,923.31	4,982.77

11 สินค้าและพัสดุดังเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
สินค้าสำเร็จรูป	209.97	186.86	209.80	186.77
วัสดุในการให้บริการ ขยายงานและซ่อมแซมบำรุงรักษาโทรศัพท์	590.25	756.76	590.25	756.76
วัสดุสำนักงาน	4.33	4.57	4.33	4.57
	804.55	948.19	804.38	948.10
หัก ค่าเผื่อสินค้าพัสดุล้าสมัยและเสื่อมสภาพ	(323.83)	(317.62)	(323.83)	(317.62)
สินค้าและพัสดุดังเหลือ	480.72	630.57	480.55	630.48

12 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ดอกเบี้ยค้างรับ	71.93	139.43	69.04	138.04
เงินปันผลค้างรับ	-	-	23.66	-
ลูกหนี้กรมสรรพากร	1,135.47	503.10	1,097.17	490.40
เงินจ่ายล่วงหน้า	272.12	258.76	311.67	296.72
ภาษีซื้อที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	1,066.36	1,002.23	1,066.36	1,021.26
เงินจ่ายล่วงหน้าค่าอุปกรณ์	20.73	22.42	20.73	22.42
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	731.01	858.28	697.50	816.02
รวมสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	3,297.62	2,784.22	3,286.13	2,784.86
หัก ค่าเผื่อภาษีมูลค่าเพิ่มรอเรียกคืน (หมายเหตุ 39.1.3)	(322.80)	(322.80)	(322.80)	(322.80)
รวมสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	2,974.82	2,461.42	2,963.33	2,462.06

13 เงินลงทุนเพื่อขายและเงินลงทุนระยะยาวอื่น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
เงินลงทุนเพื่อขาย				
ราคาตามบัญชีต้นปี - สุทธิ	4,163.05	12,893.18	4,163.05	12,893.18
เงินลงทุนเพิ่มขึ้น	120.00	-	120.00	-
การเปลี่ยนแปลงมูลค่าสุทธิธรรมของเงินลงทุนเพื่อขาย (หมายเหตุ 30, 34)	1,082.64	(8,730.13)	1,082.64	(8,730.13)
ราคาตามบัญชีปลายปี - สุทธิ	5,365.69	4,163.05	5,365.69	4,163.05
เงินลงทุนระยะยาวอื่น				
ราคาตามบัญชีต้นปี - สุทธิ	790.48	772.14	790.48	772.14
เงินลงทุนเพิ่มขึ้น	131.40	18.34	-	18.34
กลับรายการขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุนระยะยาวอื่น	10.17	-	10.17	-
โอนเงินลงทุนระยะยาวเป็นเงินลงทุนชั่วคราว (หมายเหตุ 8)	(100.00)	-	(100.00)	-
ราคาตามบัญชีปลายปี - สุทธิ	832.05	790.48	700.65	790.48
รวมราคาตามบัญชีปลายปี - สุทธิ	6,197.74	4,953.53	6,066.34	4,953.53

เงินลงทุนเพื่อขายและเงินลงทุนระยะยาวอื่น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 ประกอบด้วย

	งบการเงินรวม							
	หลักทรัพย์เพื่อขาย		ถือจนครบกำหนด		เงินลงทุนทั่วไป		รวม	
	2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558
เงินฝากประจำ	-	-	131.40	-	-	-	131.40	-
ตราสารหนี้								
หุ้นกู้ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	-	-	100.00	100.00	-	-	100.00	100.00
หุ้นกู้ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)	-	-	30.00	130.00	-	-	30.00	130.00
หุ้นกู้ ธนาคาร ธนชาติ จำกัด (มหาชน)	-	-	50.00	50.00	-	-	50.00	50.00
รวมตราสารหนี้	-	-	180.00	280.00	-	-	180.00	280.00
ตราสารทุน								
บริษัท ไทย ลอจิสติกส์ เทคโนโลยี จำกัด	-	-	-	-	30.90	30.90	30.90	30.90
บริษัท ไทย-อะมาตอส เซาท์อีสต์ เอเชีย จำกัด	-	-	-	-	3.00	3.00	3.00	3.00
บริษัท เทรตสยาม จำกัด	-	-	-	-	1.75	1.75	1.75	1.75
บริษัท ทู มัลติมีเดีย จำกัด	-	-	-	-	585.25	585.25	585.25	585.25
บริษัท ศูนย์ให้บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์ จำกัด	-	-	-	-	0.40	0.40	0.40	0.40
บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)	3,567.92	3,567.92	-	-	-	-	3,567.92	3,567.92
บริษัท อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน)	160.00	40.00	-	-	-	-	160.00	40.00
กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง	1.00	1.00	-	-	-	-	1.00	1.00
	3,728.92	3,608.92	-	-	621.30	621.30	4,350.22	4,230.22
หัก ค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุน	-	-	-	-	(100.65)	(110.82)	(100.65)	(110.82)
บวก รายการกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นในหลักทรัพย์								
เพื่อขาย	1,636.77	554.13	-	-	-	-	1,636.77	554.13
รวมตราสารทุน	5,365.69	4,163.05	-	-	520.65	510.48	5,886.34	4,673.53
รวม	5,365.69	4,163.05	311.40	280.00	520.65	510.48	6,197.74	4,953.53

		งบการเงินเฉพาะบริษัท							
		หลักทรัพย์เพื่อขาย		ถือจนครบกำหนด		เงินลงทุนทั่วไป		รวม	
		2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558
ตราสารหนี้									
	หุ้นกู้ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	-	-	100.00	100.00	-	-	100.00	100.00
	หุ้นกู้ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)	-	-	30.00	130.00	-	-	30.00	130.00
	หุ้นกู้ ธนาคาร ธนชาติ จำกัด (มหาชน)	-	-	50.00	50.00	-	-	50.00	50.00
	รวมตราสารหนี้	-	-	180.00	280.00	-	-	180.00	280.00
ตราสารทุน									
	บริษัท ไทย ลอจิสติกส์ เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด	-	-	-	-	30.90	30.90	30.90	30.90
	บริษัท ไทย-อะมาติอุส เซาท์อีสต์ เอเชีย จำกัด	-	-	-	-	3.00	3.00	3.00	3.00
	บริษัท เทรตสยาม จำกัด	-	-	-	-	1.75	1.75	1.75	1.75
	บริษัท ทู มัลติมีเดีย จำกัด	-	-	-	-	585.25	585.25	585.25	585.25
	บริษัท ศูนย์ให้บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์ จำกัด	-	-	-	-	0.40	0.40	0.40	0.40
	บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)	3,567.92	3,567.92	-	-	-	-	3,567.92	3,567.92
	บริษัท อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน)	160.00	40.00	-	-	-	-	160.00	40.00
	กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง	1.00	1.00	-	-	-	-	1.00	1.00
		3,728.92	3,608.92	-	-	621.30	621.30	4,350.22	4,230.22
	หัก ค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุน	-	-	-	-	(100.65)	(110.82)	(100.65)	(110.82)
	บวก รายการกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นในหลักทรัพย์								
	เพื่อขาย	1,636.77	554.13	-	-	-	-	1,636.77	554.13
	รวมตราสารทุน	5,365.69	4,163.05	-	-	520.65	510.48	5,886.34	4,673.53
	รวม	5,365.69	4,163.05	180.00	280.00	520.65	510.48	6,066.34	4,953.53

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ตราสารหนี้ จำนวน 180.00 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 280.00 ล้านบาท) เป็นตราสารหนี้ที่ถือจนครบกำหนด ซึ่งมีอายุถึงกำหนดชำระภายใน 2.25 - 5.06 ปี (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 1.67 - 5.80 ปี) และมีอัตราดอกเบี้ยถ่วงเฉลี่ยที่แท้จริงในระหว่างปีร้อยละ 4.87 ต่อปี (ระหว่างปี 2558 : ร้อยละ 4.29 ต่อปี)

มูลค่ายุติธรรมของตราสารทุนที่เป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย มีดังนี้

	มูลค่าตามบัญชี	งบการเงินรวม			
		มูลค่ายุติธรรม			
		ระดับที่ 1	ระดับที่ 2	ระดับที่ 3	รวม
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559					
ตราสารทุนที่เป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย	5,365.69	5,365.69	-	-	5,365.69

	มูลค่าตามบัญชี	งบการเงินรวม			
		มูลค่ายุติธรรม			
		ระดับที่ 1	ระดับที่ 2	ระดับที่ 3	รวม
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558					
ตราสารทุนที่เป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย	4,163.05	4,163.05	-	-	4,163.05

ลำดับของมูลค่ายุติธรรม

ตารางข้างต้นวิเคราะห์การวัดมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นประจำสำหรับสินทรัพย์ทางการเงิน การวัดมูลค่ายุติธรรมเหล่านี้ถูกจัดประเภทอยู่ในระดับของลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรมตามข้อมูลที่ใช้ในการประเมินมูลค่านิยามของระดับต่างๆ ดังนี้

- ข้อมูลระดับ 1 เป็นราคาเสนอซื้อขาย (ไม่ปรับปรุง) ในตลาดที่มีสภาพคล่องสำหรับสินทรัพย์หรือหนี้สินอย่างเดียวกันและกิจการสามารถเข้าถึงตลาดนั้น ณ วันที่วัดมูลค่า
- ข้อมูลระดับที่ 2 เป็นข้อมูลอื่นที่สังเกตได้ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมสำหรับสินทรัพย์นั้นหรือหนี้สินนั้น นอกเหนือจากราคาเสนอซื้อขายซึ่งรวมอยู่ในข้อมูลระดับ 1
- ข้อมูลระดับ 3 เป็นข้อมูลที่ไม่สามารถสังเกตได้สำหรับสินทรัพย์นั้นหรือหนี้สินนั้น

บริษัทและกลุ่มบริษัท พิจารณามูลค่ายุติธรรมระดับ 1 สำหรับตราสารทุนที่เป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย ด้วยราคาที่มีการเสนอซื้อขาย (ไม่ปรับปรุง) ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและราคาตามประกาศของหลักทรัพย์จัดการกองทุน

14 เงินลงทุนในบริษัทร่วมและบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
เงินลงทุนในบริษัทร่วมและบริษัทย่อย				
- เงินลงทุนในบริษัทร่วม	133.39	83.87	612.05	612.05
หัก ค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุน	(50.36)	(50.36)	(532.88)	(582.05)
	<u>83.03</u>	<u>33.51</u>	<u>79.17</u>	<u>30.00</u>
- เงินลงทุนในบริษัทย่อย	-	-	1,057.69	1,057.69
หัก ค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุน	-	-	(166.05)	(165.41)
	-	-	<u>891.64</u>	<u>892.28</u>
	<u>83.03</u>	<u>33.51</u>	<u>970.81</u>	<u>922.28</u>

การเปลี่ยนแปลงเงินลงทุนในบริษัทร่วมและบริษัทย่อย ประกอบด้วย

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
บริษัทร่วม				
ราคาตามบัญชีต้นปี - สุทธิ	33.51	33.06	30.00	30.00
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	49.52	0.45	-	-
กลับรายการขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุน	-	-	49.17	-
ราคาตามบัญชีปลายปี - สุทธิ	<u>83.03</u>	<u>33.51</u>	<u>79.17</u>	<u>30.00</u>
บริษัทย่อย				
ราคาตามบัญชีต้นปี - สุทธิ	-	-	892.28	890.39
ลงทุนในบริษัท ทีโอที เอาร์ทเซอร์สซิง เซอร์วิส จำกัด	-	-	-	1.25
ลงทุนในบริษัท ทีโอที สปอร์ต คลับ จำกัด	-	-	-	0.64
ตัดขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุน	-	-	(0.64)	-
ราคาตามบัญชีปลายปี - สุทธิ	-	-	<u>891.64</u>	<u>892.28</u>
รวม	<u>83.03</u>	<u>33.51</u>	<u>970.81</u>	<u>922.28</u>

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เห็นชอบให้บริษัทลงทุนในการจัดตั้ง บริษัท ทีโอที เอาร์ทเซอร์สซิง เซอร์วิส จำกัด (TOT OS) เพื่อบริหารงานเฉพาะสนับสนุนการดำเนินงานของบริษัทและให้บริการงานที่บริษัทต้องการในงานเฉพาะ และเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2556 บริษัทได้ถือหุ้นใน TOT OS จำกัด จำนวน 12,500 หุ้น ในราคาหุ้นละ 100.00 บาท รวมจำนวน 1.25 ล้านบาท โดยเป็นหุ้นสามัญทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 25.00 ของหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิที่จดทะเบียน จำนวนทั้งสิ้น 5.00 ล้านบาท

บริษัทได้แสดงเงินลงทุนใน TOT OS เป็นบริษัทย่อย ถึงแม้ว่าบริษัทมีสัดส่วนเงินลงทุนในบริษัทดังกล่าวร้อยละ 25.00 เนื่องจากบริษัทมีตัวแทนในคณะกรรมการบริษัทจำนวน 4 ท่าน จากคณะกรรมการทั้งหมด 6 ท่าน ทำให้บริษัท มีตัวแทนในคณะกรรมการ ซึ่งมีสิทธิออกเสียงมากกว่าร้อยละ 50.00 ของคะแนนเสียงทั้งหมด บริษัทจึงมีอำนาจในการควบคุมบริษัทดังกล่าว

เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2556 คณะกรรมการบริษัทได้มีมติให้บริษัทจ่ายเงินค่าหุ้น บริษัท ทีโอที สปอร์ต คลับ จำกัด (TOT SC) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของบริษัทผ่านกีฬาฟุตบอล และสนับสนุนกีฬาฟุตบอลของบริษัท ให้มีความแข็งแกร่งในระดับชาติ จำนวน 5,000 หุ้น ในราคาหุ้นละ 128.11 บาท รวมจำนวน 0.64 ล้านบาท โดยเป็นหุ้นสามัญทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 25.00 ของจำนวนหุ้นจดทะเบียนทั้งสิ้น 20,000 หุ้น มีมูลค่าตามการจดทะเบียนจำนวน 2.00 ล้านบาท

บริษัทได้แสดงเงินลงทุนใน TOT SC เป็นบริษัทย่อย ถึงแม้ว่าบริษัทมีสัดส่วนเงินลงทุนในบริษัทดังกล่าวร้อยละ 25.00 เนื่องจากบริษัทมีตัวแทนในคณะกรรมการบริษัทจำนวน 4 ท่าน จากคณะกรรมการทั้งหมด 7 ท่าน ทำให้บริษัทมีตัวแทนในคณะกรรมการ ซึ่งมีสิทธิออกเสียงมากกว่าร้อยละ 50.00 ของคะแนนเสียงทั้งหมด บริษัทจึงมีอำนาจในการควบคุมบริษัทดังกล่าว

รายละเอียดเกี่ยวกับบริษัทร่วม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

งบการเงินรวม

บริษัท	ประเภทธุรกิจ	จัดตั้งขึ้นใน ประเทศ	ลักษณะ ความสัมพันธ์	ทุนที่ชำระแล้ว	สัดส่วนของ		เงินลงทุน ตามราคาทุน	ผลสะสมของ ส่วนแบ่งผล กำไร(ขาดทุน)	ค่าเผื่อการด้อยค่า ของเงินลงทุน	เงินลงทุนตามวิธี ส่วนได้เสีย - สุทธิ
					การถือหุ้น (ร้อยละ)	การถือหุ้น				
บริษัทร่วม										
บริษัท เทลการ์ต จำกัด	ผลิตบัตรพลาสติกแบบ Chip Card	ไทย	ผู้ถือหุ้น	50.00	26.00	13.00	(13.00)	-	-	-
บริษัท แอดวานซ์ ดาต้าเน็ทเวอร์ค คอมมิวนิตีชั่นส์ จำกัด	ให้บริการสื่อสารข้อมูลผ่าน สายโทรศัพท์	ไทย	ผู้ถือหุ้น	957.52	48.12	460.76	(411.59)	-	-	49.17
บริษัท เสนโซดาต้าคอม จำกัด	ให้บริการสื่อสารข้อมูลผ่าน สายโทรศัพท์	ไทย	ผู้ถือหุ้น	136.47	49.00	108.29	(57.93)	(50.36)	-	-
บริษัท โมไบล์ คอมมิวนิตีชั่น เทอริสเสส จำกัด	ดูแลโครงข่ายและดำเนินกิจกรรม ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงข่าย	ไทย	ผู้ถือหุ้น	100.00	30.00	30.00	3.86	-	-	33.86
รวมเงินลงทุนในบริษัทร่วม						612.05	(478.66)	(50.36)		83.03

ทุนที่ออกได้มีการชำระเต็มมูลค่าแล้ว ยกเว้นบริษัท เสนโซดาต้าคอม จำกัด มีทุนจดทะเบียนมูลค่า 221.00 ล้านบาท ชำระมูลค่าแล้วจำนวน 136.47 ล้านบาท

รายละเอียดเกี่ยวกับบริษัทรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

งบการเงินรวม

บริษัท	ประเภทธุรกิจ	จัดตั้งขึ้นใน ประเทศ	ลักษณะ ความสัมพันธ์	ส่วนที่ชำระแล้ว	สัดส่วนของ		ผลสะสมของ ส่วนแบ่งผล กำไร(ขาดทุน)	ค่าเผื่อการตัดย่ำ ของเงินลงทุน	เงินลงทุน ตามราคาทุน	เงินลงทุนตามวิธี ส่วนได้เสีย - สุทธิ
					การถือหุ้น (ร้อยละ)	เงินลงทุน				
บริษัทรวม										
บริษัท เทลการ์ต จำกัด	ผลิตบัตรพลาสติกแบบ Chip Card	ไทย	ผู้ถือหุ้น	50.00	26.00	13.00	(13.00)	-	-	-
บริษัท แอดวานซ์ ดาต้าเน็ทเวอร์ค คอมมิวนิตีชั่นส์ จำกัด	ให้บริการสื่อสารข้อมูลผ่าน สายโทรศัพท์	ไทย	ผู้ถือหุ้น	957.52	48.12	460.76	(460.76)	-	-	-
บริษัท เลนโซดาต้าคอม จำกัด	ให้บริการสื่อสารข้อมูลผ่าน สายโทรศัพท์	ไทย	ผู้ถือหุ้น	136.47	49.00	108.29	(57.93)	(50.36)	-	-
บริษัท โนเบิล คอมมิวนิตีชั่น เซอร์วิส จำกัด	ดูแลโครงข่ายและดำเนินการ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงข่าย	ไทย	ผู้ถือหุ้น	100.00	30.00	30.00	3.51	-	-	33.51
รวมเงินลงทุนในบริษัทรวม					612.05	(528.18)	(50.36)	33.51		

รายละเอียดเกี่ยวกับบริษัทร่วมและบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

งบการเงินเฉพาะบริษัท

บริษัท	ประเภทธุรกิจ	จัดตั้งขึ้นใน ประเทศ	ลักษณะ ความสัมพันธ์	สัดส่วนของ การถือหุ้น (ร้อยละ)	เงินลงทุน ตามราคาทุน	ค่าเผื่อการด้อยค่า ของเงินลงทุน	เงินลงทุน ตามราคาทุน-สุทธิ
บริษัท เทเลการ์ต จำกัด	ผลิตบัตรพลาสติกแบบ Chip Card	ไทย	ผู้ถือหุ้น	26.00	13.00	(13.00)	-
บริษัท แอควานซ์ คาต้าเน็ทเวอร์ค คอมมิวนิตีชั่นส์ จำกัด	ให้บริการสื่อสารข้อมูลผ่านสายโทรศัพท์	ไทย	ผู้ถือหุ้น	48.12	460.76	(411.59)	49.17
บริษัท เสนโซ่ตาต้าคอม จำกัด	ให้บริการสื่อสารข้อมูลผ่านสายโทรศัพท์	ไทย	ผู้ถือหุ้น	49.00	108.29	(108.29)	-
บริษัท โมไบล์ คอมมิวนิตีชั่น เซอร์วิสเสส จำกัด	ดูแลโครงข่ายและดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงข่าย	ไทย	ผู้ถือหุ้น	30.00	30.00	-	30.00
รวมเงินลงทุนในบริษัทร่วม					612.05	(532.88)	79.17
บริษัทย่อย							
บริษัท เอ ซี ที โมบาย จำกัด	โทรคมนาคม	ไทย	ผู้ถือหุ้น	98.57	1,055.80	(165.41)	890.39
บริษัท ทีไอที เซอร์วิสเซิ่ง เซอร์วิส จำกัด	ให้บริการรับจ้างเหมาทั่วไป	ไทย	ผู้ถือหุ้น	25.00	1.25	-	1.25
บริษัท ทีไอที สปอร์ต คลับ จำกัด	ประกอบกิจการบริหารจัดการลิขสิทธิ์และ สิทธิประโยชน์ของกิจการ	ไทย	ผู้ถือหุ้น	25.00	0.64	(0.64)	-
รวมเงินลงทุนในบริษัทย่อย					1,057.69	(166.05)	891.64
รวมเงินลงทุนในบริษัทร่วมและบริษัทย่อย					1,669.74	(698.93)	970.81

รายละเอียดเกี่ยวกับบริษัทร่วมและบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

งบการเงินเฉพาะบริษัท

บริษัท	ประเภทธุรกิจ	จัดตั้งขึ้นใน ประเทศ	ลักษณะ ความสัมพันธ์	ส่วน การถือหุ้น (ร้อยละ)	เงินลงทุน ตามราคาทุน	ค่าเผื่อการด้อยค่า ของเงินลงทุน	เงินลงทุน ตามราคาทุนสุทธิ
บริษัทร่วม							
บริษัท เทลการ์ต จำกัด	ผลิตบัตรพลาสติกแบบ Chip Card	ไทย	ผู้ถือหุ้น	26.00	13.00	(13.00)	-
บริษัท แอดวานซ์ ดาต้าเน็ตเวิร์ค คอมพิวเตอร์ จำกัด	ให้บริการสื่อสารข้อมูลผ่านสายโทรศัพท์	ไทย	ผู้ถือหุ้น	48.12	460.76	(460.76)	-
บริษัท เสนโซดาต้าคอม จำกัด	ให้บริการสื่อสารข้อมูลผ่านสายโทรศัพท์	ไทย	ผู้ถือหุ้น	49.00	108.29	(108.29)	-
บริษัท โมไบล์ คอมมิวนิเคชั่น เซอวิสเซส จำกัด	ดูแลโครงข่ายและดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงข่าย	ไทย	ผู้ถือหุ้น	30.00	30.00	-	30.00
รวมเงินลงทุนในบริษัทร่วม					612.05	(582.05)	30.00
บริษัทย่อย							
บริษัท เอ ซี ที โมบาย จำกัด	โทรคมนาคม	ไทย	ผู้ถือหุ้น	98.57	1,055.80	(165.41)	890.39
บริษัท ทีไอที อพาร์ทเมนท์ เซอวิสเซส จำกัด	ให้บริการรับจ้างเหมาก่อสร้าง	ไทย	ผู้ถือหุ้น	25.00	1.25	-	1.25
บริษัท ทีไอที สपोर्ट คลับ จำกัด	ประกอบกิจการบริหารจัดการลิขสิทธิ์และ สิทธิประโยชน์ของกิจการ	ไทย	ผู้ถือหุ้น	25.00	0.64	-	0.64
รวมเงินลงทุนในบริษัทย่อย					1,057.69	(165.41)	892.28
รวมเงินลงทุนในบริษัทร่วมและบริษัทย่อย					1,669.74	(747.46)	922.28

รายละเอียดของสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และกำไรขาดทุนของบริษัทรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

งบแสดงฐานะการเงิน

สินทรัพย์หมุนเวียน
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน
หนี้สินหมุนเวียน
หนี้สินไม่หมุนเวียน
รวมสินทรัพย์สุทธิ

บริษัท เทลการ์ด จำกัด		บริษัท แอดวานซ์ ดาต้าเน็ตเวิร์ค คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด		บริษัท เลนโซ่ ดาต้าคอม จำกัด		บริษัท โมบายล์ คอมมิวนิเคชั่น เซอร์วิสเสส จำกัด		รวม	
2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558
5.21	4.98	103.97	92.76	15.35	14.70	113.10	111.89	237.63	224.33
11.20	11.22	20.05	24.83	31.09	32.13	0.05	0.05	62.39	68.23
64.98	61.06	20.78	21.46	0.04	0.03	0.29	0.23	86.09	82.78
-	-	1.05	1.02	-	-	-	-	1.05	1.02
(48.57)	(44.86)	102.19	95.11	46.40	46.80	112.86	111.71	212.88	208.76

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

รายได้
กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงานต่อเนื่อง
กำไรเบ็ดเสร็จอื่น
กำไร(ขาดทุน)เบ็ดเสร็จรวม

บริษัท เทลการ์ด จำกัด		บริษัท แอดวานซ์ ดาต้าเน็ตเวิร์ค คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด		บริษัท เลนโซ่ ดาต้าคอม จำกัด		บริษัท โมบายล์ คอมมิวนิเคชั่น เซอร์วิสเสส จำกัด		รวม	
2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558
0.16	1.18	28.51	34.20	0.20	0.69	1.88	2.35	30.75	38.42
(3.70)	(3.70)	7.08	11.63	(0.07)	(0.52)	1.15	1.52	4.46	8.93
-	-	-	0.02	-	-	-	-	-	0.02
(3.70)	(3.70)	7.08	11.65	(0.07)	(0.52)	1.15	1.52	4.46	8.95

กระหนยอดรายการข้อมูลทางการเงิน มีดังนี้

สินทรัพย์ต้นปี - สุทธิ
กำไรระหว่างปี
สินทรัพย์ปลายปี - สุทธิ

บริษัท แอดวานซ์ ดาต้าเน็ตเวิร์ค คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด		บริษัท โมบายล์ คอมมิวนิเคชั่น เซอร์วิสเสส จำกัด		รวม	
2559	2558	2559	2558	2559	2558
95.11	83.46	111.71	110.19	206.82	193.65
7.08	11.65	1.15	1.52	8.23	13.17
102.19	95.11	112.86	111.71	215.05	206.82

ส่วนได้เสียในบริษัทร่วม (ร้อยละ)

48.12 48.12 30.00 30.00

มูลค่าตามบัญชี

49.17 - 33.86 33.51

บริษัทได้รับรู้ส่วนแบ่งผลขาดทุนตามวิธีส่วนได้เสีย และพิจารณาตั้งค่าเผื่อการด้อยค่าเงินลงทุนในบริษัทร่วม 2 แห่ง คือบริษัท เทลการ์ด จำกัด และบริษัท เลนโซ่ดาต้าคอม จำกัด แล้วทั้งจำนวน

ตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2551 บริษัท และ บมจ.กสท ได้ตกลงยกเลิกสัญญาบริการร่วมค้า รวมทั้งบันทึกข้อตกลงใดๆ ไม่ว่าโดยหนังสือหรือวาจาที่ได้กระทำขึ้น ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับสัญญาดังกล่าว เป็นผลให้ยกเลิกกิจการร่วมค้าไทย - โมบาย (ไทย - โมบาย) และบริษัทต้องรับภาระหนี้สินของ ไทย - โมบาย ทั้งจำนวนตามมูลค่ายุติธรรม และเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2551 บริษัทได้รับโอนหุ้นที่ บมจ.กสท ถือใน บริษัท เอ ซี ที โมบาย จำกัด (เอ ซี ที) จำนวน 50,816,987 หุ้น ทำให้บริษัทมีอำนาจในการควบคุม เอ ซี ที บริษัทจึง แสวง เอ ซี ที เป็นบริษัทย่อยและนำเสนองบการเงินรวมเป็นครั้งแรกสำหรับการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2551

บริษัทได้ถือหุ้นใน เอ ซี ที เพิ่ม โดยการรับโอนหุ้นจากพนักงานของบริษัทที่ไม่ประสงค์จะถือหุ้นใน เอ ซี ที ต่อไป จำนวน 1.466 ล้านหุ้น ในราคาหุ้นละ 10 บาท รวมเป็นเงิน 14.66 ล้านบาท ในไตรมาส 3/2553 บริษัทได้ซื้อหุ้นใน เอ ซี ที ที่เพิ่มอีกจากบริษัทวิทยุการบิน แห่งประเทศไทย จำกัด และพนักงานของบริษัทที่ไม่ประสงค์จะถือหุ้นใน เอ ซี ที จำนวน 0.024 ล้านหุ้น ในราคาหุ้นละ 10 บาท รวมเป็นเงิน 0.24 ล้านบาท ในไตรมาส 2/2554 บริษัทได้ซื้อหุ้นใน เอ ซี ที จากพนักงานของบริษัทที่ไม่ประสงค์จะถือหุ้นใน เอ ซี ที ที่เพิ่มอีก จำนวน 0.0005 ล้านหุ้น ในราคาหุ้นละ 10 บาท รวมเป็นเงิน 0.005 ล้านบาท ไตรมาส 2/2555 บริษัทได้ซื้อหุ้นใน เอ ซี ที จากพนักงานของบริษัทที่ไม่ประสงค์จะถือหุ้นใน เอ ซี ที ที่เพิ่มอีก จำนวน 0.000125 ล้านหุ้น ในราคาหุ้นละ 10 บาท รวมเป็นเงิน 0.00125 ล้านบาท และไตรมาส 4/2556 บริษัทได้ซื้อหุ้นใน เอ ซี ที จากพนักงานของบริษัทที่ไม่ประสงค์จะถือหุ้นใน เอ ซี ที ที่เพิ่มอีก จำนวน 0.000125 ล้านหุ้น ในราคาหุ้นละ 10 บาท รวมเป็นเงิน 0.00125 ล้านบาท

บริษัทได้เคยแสดงเงินลงทุนในบริษัท ทู มัลติมีเดีย จำกัด (ทู มัลติมีเดีย) เป็นบริษัทร่วม ถึงแม้ว่าบริษัทมีส่วนเงินลงทุน ในบริษัทดังกล่าว น้อยกว่าร้อยละ 20 เนื่องจากบริษัทสามารถแต่งตั้งกรรมการได้ตามสัดส่วนเงินลงทุน แต่ไม่น้อยกว่า 1 ท่าน จากจำนวนทั้งหมดไม่เกิน 11 ท่าน โดยในปัจจุบัน บริษัทมีตัวแทนในคณะกรรมการบริษัทจำนวน 2 ท่าน จากคณะกรรมการ ทั้งหมด 8 ท่าน บริษัทพิจารณาว่าบริษัทมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญในบริษัทดังกล่าวจากการที่บริษัทมีตัวแทนในคณะกรรมการ ซึ่งมีสิทธิออกเสียงมากกว่าร้อยละ 20 ของคะแนนเสียงทั้งหมด อย่างไรก็ตามตั้งแต่ไตรมาสที่ 1/2552 บริษัทไม่ได้รับข้อมูลงบการเงิน ตามวิธีส่วนได้เสียของ ทู มัลติมีเดีย เพื่อใช้สำหรับบันทึกทรัพย์สินได้เสียของเงินลงทุนในงบการเงินรวม บริษัทจึงหยุดรับรู้ส่วนได้เสีย ของเงินลงทุนใน ทู มัลติมีเดีย และจัดประเภทเงินลงทุนใน ทู มัลติมีเดีย ใหม่จากเงินลงทุนในบริษัทร่วมเป็นเงินลงทุนระยะยาวอื่น

เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2551 คณะกรรมการบริษัทได้มีมติเห็นชอบให้บริษัทขายหุ้นบริษัท โมไบล์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด บริษัท เทลการ์ด จำกัด บริษัท ทู มัลติมีเดีย จำกัด และบริษัท เทรตสยาม จำกัด ต่อมาเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2552 คณะกรรมการของบริษัทได้มีมติเห็นชอบให้บริษัทขายหุ้นบริษัท แอดวานซ์ ดาต้าเน็ตเวิร์ค คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (แอดวานซ์) และได้นำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยไตรมาส 4/2552 งบการเงินเฉพาะบริษัทได้บันทึกการด้อย ค่า เงินลงทุนใน แอดวานซ์ เพิ่มเติม สำหรับเงินลงทุนสุทธิที่เหลืออยู่ทั้งหมด จำนวน 190.71 ล้านบาท เนื่องจาก แอดวานซ์ มีขาดทุน สุทธิจำนวนมากในงบการเงินสำหรับปี 2552 มีผลให้ขาดทุนสะสมเกินทุน และเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2556 คณะกรรมการบริษัทได้มีมติ เห็นชอบให้บริษัทถอนเรื่องการเสนอขายหุ้นของบริษัทในบริษัทร่วมทุน 5 บริษัทดังกล่าวข้างต้น คืนจากกระทรวงฯ เนื่องจากการ จำหน่ายหุ้นที่รัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าของมีความยุ่งยากและใช้เวลานาน ประกอบกับขณะนี้ยังไม่มีผู้ถือหุ้นรายใดมีความประสงค์ที่จะซื้อหุ้น และสภาพการดำเนินงานของแต่ละบริษัทได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก สมควรนำมาพิจารณาในภาพรวมของการบริหารจัดการใหม่

เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2553 คณะกรรมการบริษัท เลนโซ่ มีมติ ให้ เลนโซ่ ยุติการให้บริการ ADSL และ Broadband Internet และ ให้ยกเลิกสัญญาอนุญาตให้ดำเนินกิจการ ดังนั้นบริษัทจึงได้บันทึกการด้อยค่าเงินลงทุนสำหรับเงินลงทุนสุทธิที่เหลืออยู่ทั้งหมด จำนวน 52.19 ล้านบาท ในงวดไตรมาส 1/2553

เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2559 ที่ประชุมกรรมการ SC มีมติให้เลิกกิจการ เนื่องจากมีขาดทุนสุทธิจำนวนมากในงบการเงินสำหรับปี 2558 มีผลให้ขาดทุนสะสมเกินทุน ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อนำเสนอที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นอนุมัติให้เลิกกิจการ โดย ไตรมาสที่ 3/2559 งบการเงินเฉพาะบริษัทได้บันทึกการด้อยค่าเงินลงทุนใน SC สำหรับเงินลงทุนทั้งหมด จำนวน 640,550 บาท แล้ว

15 เงินให้กู้ยืมแก่พนักงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
เงินให้กู้ยืมแก่พนักงาน	341.61	426.22	341.61	426.22
หัก เงินให้กู้ยืมแก่พนักงาน - ส่วนที่ครบกำหนดภายในหนึ่งปี	(48.59)	(57.13)	(48.59)	(57.13)
	293.02	369.09	293.02	369.09
หัก ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	(11.61)	(11.19)	(11.61)	(11.19)
	281.41	357.90	281.41	357.90

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 เงินให้กู้ยืมข้างต้นประกอบด้วยลูกหนี้กองทุนสวัสดิการสงเคราะห์ฯ จำนวนเงิน 94.35 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 103.80 ล้านบาท) (ซึ่งรวมเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินบริษัทตามที่อธิบายในหมายเหตุ 2.21.2.2) และลูกหนี้บริษัท จำนวนเงิน 247.25 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 322.42 ล้านบาท) ทั้งนี้เงินให้พนักงานกู้ยืมคิดอัตราดอกเบี้ยไม่น้อยกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ประเภทฝากประจำ 12 เดือน โดยมีหลักทรัพย์และ/หรือบุคคลค้ำประกันเต็มจำนวน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประเภทของเงินกู้ โดยบริษัทจะหักชำระเงินกู้จากเงินเดือนเป็นประจำทุกเดือน ตามมติคณะกรรมการเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2548 ได้อนุมัติให้บริษัทรับโอนลูกหนี้พนักงานที่กู้ยืมเงินจากกองทุนสวัสดิการสงเคราะห์ฯ กรณีที่พนักงานโอนย้ายไปเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นลูกหนี้ของบริษัทแทน

16 อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม
ราคาทุน	
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	526.42
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	526.42
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	526.42
ค่าเผื่อการด้อยค่า	
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	(159.68)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	(159.68)
เพิ่มขึ้น	(15.33)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	(175.01)
มูลค่าสุทธิทางบัญชี	
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	366.74
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	366.74
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	351.41
มูลค่ายุติธรรม	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	491.12

ราคาทุน

ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	526.42
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	526.42
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	526.42

ค่าเผื่อการด้อยค่า

ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	(159.68)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	(159.68)
เพิ่มขึ้น	(15.33)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	(175.01)

มูลค่าสุทธิทางบัญชี

ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	366.74
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	366.74
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	351.41

มูลค่ายุติธรรม

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	491.12
--------------------------	--------

อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนเป็นที่ดินที่ยังไม่ระบุวัตถุประสงค์ บางส่วนใช้ราคาประเมินโดยบริษัท จัสติส พร็อพเพอร์ตี้ แอนด์ แอพไพร์ซัล จำกัด (จัสติสฯ) ซึ่งเป็นผู้ประเมินราคาอิสระ โดยวิธีเปรียบเทียบราคาตลาด และบางส่วนใช้ราคาประเมินโดยบริษัท ซึ่งใช้หลักการเดียวกับจัสติสฯ เป็นข้อมูลระดับ 2 ของลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรม ผลการประเมินราคาพบว่าที่ดินบางแปลงมีราคาทุนสูงกว่ามูลค่ายุติธรรม ซึ่งบริษัทรับรู้ค่าเผื่อจากการด้อยค่าเพิ่ม 15.33 ล้านบาท รวมทั้งสิ้น 175.01 ล้านบาท

รายได้และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนมีจำนวนไม่เป็นสาระสำคัญ

บริษัทนำที่ดิน จำนวน 61.74 ล้านบาท ไปวางเป็นหลักประกันในการทะเลาะการเสียหายในส่วนของเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม ตามรายละเอียดในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 39.1.3

17 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

งบการเงินรวม

	ที่ดินและส่วน ปรับปรุงที่ดิน	อาคารสิ่งปลูกสร้าง และอุปกรณ์อเนก ความสะดวก	อุปกรณ์ โครงสร้าง	เครื่องตกแต่งและ เครื่องใช้สำนักงาน	เครื่อง คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์	ยานพาหนะ	สินทรัพย์ ระหว่าง ก่อสร้างและ ติดตั้ง	รวม
ราคาทุน								
ราคาทุน ณ 1 มกราคม 2558	4,285.73	18,563.22	251,274.71	5,207.28	5,547.33	592.20	2,150.60	287,621.07
ซื้อสินทรัพย์	-	-	166.70	165.12	5.58	0.64	4,077.26	4,415.30
รับโอน(โอน)สินทรัพย์	2.14	186.13	3,425.96	41.65	10.81	-	(3,646.73)	19.96
จากการบริจาค	0.01	-	0.03	0.01	0.01	-	-	0.06
จำหน่ายสินทรัพย์	(6.79)	(64.25)	(5,397.27)	(217.54)	(282.35)	(1.95)	-	(5,970.15)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	4,281.09	18,685.10	249,470.13	5,196.52	5,281.38	590.89	2,581.13	286,086.24
ซื้อสินทรัพย์	0.62	3.87	269.03	117.39	32.40	-	3,986.62	4,409.93
รับโอน(โอน)สินทรัพย์	(0.85)	35.69	3,290.26	360.01	42.56	1.64	(3,726.47)	2.84
รับโอน(โอน)สินทรัพย์ - AIS	-	780.45	112,083.91	-	-	-	-	112,864.36
จากการบริจาค	0.01	0.01	-	-	0.01	-	-	0.03
จำหน่ายสินทรัพย์	(1.17)	(73.96)	(3,967.19)	(136.29)	(116.06)	(6.74)	-	(4,301.41)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	4,279.70	19,431.16	361,146.14	5,537.63	5,240.29	585.79	2,841.28	399,061.99
ค่าเสื่อมราคาสะสมและขาดทุนจากการตัดค่า								
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	(1,583.68)	(12,448.48)	(186,536.38)	(4,629.59)	(4,837.85)	(576.15)	(1.06)	(210,613.19)
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี (หมายเหตุ 35)	(10.21)	(657.95)	(9,890.83)	(249.27)	(251.06)	(4.58)	-	(11,063.90)
ขาดทุนจากการตัดค่า (หมายเหตุ 35)	-	(4.10)	(487.09)	(1.82)	(0.21)	-	1.06	(492.16)
โอนรับโอนสินทรัพย์	-	(12.22)	(7.72)	-	(0.02)	-	-	(19.96)
จำหน่ายสินทรัพย์	5.05	57.75	5,322.82	209.24	262.73	1.95	-	5,859.54
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	(1,588.84)	(13,065.00)	(191,599.20)	(4,671.44)	(4,826.41)	(578.78)	-	(216,329.67)
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี (หมายเหตุ 35)	(7.49)	(626.03)	(11,126.39)	(188.43)	(202.55)	(4.36)	-	(12,155.25)
ขาดทุนจากการตัดค่า (หมายเหตุ 35)	-	(6.46)	(170.94)	(2.16)	(0.28)	-	(1.04)	(180.88)
โอนรับโอนสินทรัพย์	-	(0.27)	342.65	(346.51)	0.09	-	-	(4.04)
โอนรับโอนสินทรัพย์ - AIS	-	(769.58)	(97,754.40)	-	-	-	-	(98,523.98)
จำหน่ายสินทรัพย์	1.16	67.20	3,923.41	129.89	102.41	6.74	-	4,230.81
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	(1,595.17)	(14,400.14)	(296,384.87)	(5,078.65)	(4,926.74)	(576.40)	(1.04)	(322,963.01)

งบการเงินรวม

	ที่ดินและส่วน ปรับปรุงที่ดิน	อาคารสิ่งปลูกสร้าง และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก	อุปกรณ์ โครงข่าย	เครื่องตกแต่งและ เครื่องใช้สำนักงาน	เครื่อง คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์	ยานพาหนะ	สินทรัพย์ ระหว่าง ก่อสร้างและ ติดตั้ง	รวม
มูลค่าสุทธิทางบัญชี								
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	2,702.05	6,114.74	64,738.33	577.69	709.48	16.05	2,149.54	77,007.88
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558	2,692.25	5,620.10	57,870.93	525.08	454.97	12.11	2,581.13	69,756.57
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	2,684.53	5,031.02	64,761.27	458.98	313.55	9.39	2,840.24	76,098.98

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

งบการเงินเฉพาะบริษัท

	ที่ดินและส่วน ปรับปรุงที่ดิน	อาคารสิ่งปลูกสร้าง และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก	อุปกรณ์ โครงข่าย	เครื่องตกแต่งและ เครื่องใช้สำนักงาน	เครื่อง คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์	ยานพาหนะ	สินทรัพย์ ระหว่าง ก่อสร้างและ ติดตั้ง	รวม
ราคาทุน								
ราคาทุน ณ 1 มกราคม 2558	4,285.73	18,562.72	249,474.56	5,201.86	5,547.33	592.20	2,150.60	285,815.00
ซื้อสินทรัพย์	-	-	166.70	165.11	5.58	0.64	4,077.26	4,415.29
รับโอน(โอน)สินทรัพย์	2.14	186.13	3,425.96	41.65	10.81	-	(3,646.73)	19.96
จากถาวรบริจาค	0.01	-	0.03	0.01	0.01	-	-	0.06
จำหน่ายสินทรัพย์	(6.79)	(64.25)	(5,397.27)	(215.01)	(282.35)	(1.95)	-	(5,967.62)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	4,281.09	18,684.60	247,669.98	5,193.62	5,281.38	590.89	2,581.13	284,282.69
ซื้อสินทรัพย์	0.62	3.87	269.03	117.24	32.40	-	3,986.62	4,409.78
รับโอน(โอน)สินทรัพย์	(0.85)	35.69	3,290.26	360.01	42.56	1.64	(3,726.47)	2.84
รับโอน(โอน)สินทรัพย์ - AIS	-	780.45	112,083.91	-	-	-	-	112,864.36
จากถาวรบริจาค	0.01	0.01	-	-	0.01	-	-	0.03
จำหน่ายสินทรัพย์	(1.17)	(73.96)	(3,967.19)	(136.29)	(116.06)	(6.74)	-	(4,301.41)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	4,279.70	19,430.66	359,345.99	5,534.58	5,240.29	585.79	2,841.28	397,258.29
ค่าเสื่อมราคาสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า								
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	(1,583.68)	(12,448.43)	(185,615.40)	(4,625.50)	(4,837.85)	(576.15)	(1.06)	(209,688.07)
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี (หมายเหตุ 35)	(10.21)	(657.91)	(9,711.36)	(248.77)	(251.06)	(4.58)	-	(10,883.89)
ขาดทุนจากการด้อยค่า (หมายเหตุ 35)	-	(4.10)	(487.09)	(1.82)	(0.21)	-	1.06	(492.16)
โอน(รับ)โอนสินทรัพย์	-	(12.22)	(7.72)	-	(0.02)	-	-	(19.96)
จำหน่ายสินทรัพย์	5.05	57.75	5,322.82	206.73	262.73	1.95	-	5,857.03
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	(1,588.84)	(13,064.91)	(190,498.75)	(4,669.36)	(4,826.41)	(578.78)	-	(215,227.05)
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี (หมายเหตุ 35)	(7.49)	(626.03)	(10,946.84)	(188.19)	(202.55)	(4.36)	-	(11,975.46)
ขาดทุนจากการด้อยค่า (หมายเหตุ 35)	-	(6.46)	(170.94)	(2.16)	(0.28)	-	(1.04)	(180.88)
โอน(รับ)โอนสินทรัพย์	-	(0.27)	342.65	(346.51)	0.09	-	-	(4.04)
โอน(รับ)โอนสินทรัพย์ - AIS	-	(769.58)	(97,754.40)	-	-	-	-	(98,523.98)
จำหน่ายสินทรัพย์	1.16	67.20	3,923.41	129.89	102.41	6.74	-	4,230.81
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	(1,595.17)	(14,400.05)	(295,104.87)	(5,076.33)	(4,926.74)	(576.40)	(1.04)	(321,680.60)

งบการเงินเฉพาะบริษัท

	ที่ดินและส่วน ปรับปรุงที่ดิน	อาคารสิ่งปลูกสร้าง และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก	อุปกรณ์ โครงข่าย	เครื่องตกแต่งและ เครื่องใช้สำนักงาน	เครื่อง คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์	ยานพาหนะ	สินทรัพย์ ระหว่าง ก่อสร้างและ ติดตั้ง	รวม
มูลค่าสุทธิทางบัญชี								
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	2,702.05	6,114.29	63,859.16	576.36	709.48	16.05	2,149.54	76,126.93
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558	2,692.25	5,619.69	57,171.23	524.26	454.97	12.11	2,581.13	69,055.64
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	2,684.53	5,030.61	64,241.12	458.25	313.55	9.39	2,840.24	75,577.69

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ในงบการเงินเฉพาะบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 แสดงราคาตามบัญชีจำนวน 75,577.69 ล้านบาท โดยรวมสินทรัพย์โครงข่าย 3G จำนวน 10,579.21 ล้านบาท ที่ส่วนใหญ่แสดงในรายการสินทรัพย์ประเภทอุปกรณ์โครงข่าย และฝ่ายบริหารของบริษัทได้พิจารณาแผนการใช้สินทรัพย์โครงข่าย 3G เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บริษัทรับโอนสินทรัพย์ที่บริษัทได้รับมอบตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการกิจการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จาก AIS ภายหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาคุ้มครองชั่วคราวตามประกาศ บริษัทจึงได้โอนสินทรัพย์ที่ได้รับมอบจากบัญชีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์จากการร่วม การงานและร่วมลงทุน เป็นบัญชีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ มูลค่าสุทธิ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวน 12,581.95 ล้านบาท (หมายเหตุ 18)

บริษัทนำที่ดิน จำนวน 2,889.93 ล้านบาท ไปวางเป็นหลักประกันในการทะเลาะการเสียภาษีในส่วนของเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม ตามรายละเอียดในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 39.1.3

ค่าเสื่อมราคาสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 ในงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัท จำนวน 12,155.25 ล้านบาท และ 11,975.46 ล้านบาท ตามลำดับ (ปี 2558 : 11,063.90 ล้านบาท และ 10,883.89 ล้านบาท ตามลำดับ) โดยรวมค่าเสื่อมราคา ที่รับโอนจาก AIS สำหรับงวดวันที่ 1 กรกฎาคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559 จำนวน 1,758.43 ล้านบาท

18 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากการร่วมกิจการงานและร่วมลงทุน

		งบการเงินรวม						
		ที่ดิน	อาคารสิ่งปลูกสร้าง และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก	อุปกรณ์ โครงการ	เครื่องตกแต่งและ เครื่องใช้สำนักงาน เครื่องมือและอุปกรณ์	เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์	รวม	
ราคาทุน								
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558*		2,333.00	4,869.57	257,435.64	90.71	5,672.41	270,401.33	
รับโอนสินทรัพย์จากบริษัทร่วมกิจการและร่วมลงทุน (หมายเหตุ 26)		-	6.98	1,656.65	-	-	1,663.63	
โอนย้ายสินทรัพย์		-	-	(15.02)	-	(4.94)	(19.96)	
จำหน่ายสินทรัพย์		-	(50.88)	(13,902.09)	-	-	(13,952.97)	
ปรับปรุงมูลค่าสินทรัพย์		-	-	(21.28)	-	-	(21.28)	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559		2,333.00	4,825.67	245,153.90	90.71	5,667.47	258,070.75	
รับโอนสินทรัพย์จากบริษัทร่วมกิจการและร่วมลงทุน (หมายเหตุ 26)		63.06	1.10	-	-	-	64.16	
โอนย้ายสินทรัพย์		1.21	(6.02)	2.15	-	(0.38)	(3.04)	
โอนย้ายสินทรัพย์ - AIS		-	(780.45)	(112,083.91)	-	-	(112,864.36)	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559		2,397.27	4,040.30	133,072.14	90.71	5,667.09	145,267.51	
ค่าเสื่อมราคาสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า								
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558		-	(3,744.99)	(230,594.24)	(90.71)	(5,672.41)	(240,102.35)	
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี (หมายเหตุ 35)		-	(98.58)	(6,725.37)	-	-	(6,823.95)	
ขาดทุนจากการด้อยค่า (หมายเหตุ 35)		-	(2.65)	(629.50)	-	-	(632.15)	
โอนย้ายสินทรัพย์		-	-	15.02	-	4.94	19.96	
จำหน่ายสินทรัพย์		-	50.55	12,333.35	-	-	12,383.90	
ปรับปรุงมูลค่าสินทรัพย์		-	-	8.57	-	-	8.57	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559		-	(3,795.67)	(225,592.17)	(90.71)	(5,667.47)	(235,146.02)	
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี (หมายเหตุ 35)		-	(89.49)	(2,686.76)	-	-	(2,776.25)	
โอนย้ายสินทรัพย์		-	6.02	(2.15)	-	0.38	4.25	
โอนย้ายสินทรัพย์ - AIS		-	769.58	97,754.40	-	-	98,523.98	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559		-	(3,109.56)	(130,526.68)	(90.71)	(5,667.09)	(139,394.04)	
มูลค่าสุทธิทางบัญชี								
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558		2,333.00	1,124.58	26,841.40	-	-	30,298.98	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559		2,333.00	1,030.00	19,561.73	-	-	22,924.73	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559		2,397.27	930.74	2,545.46	-	-	5,873.47	

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากการร่วมกิจการและร่วมลงทุน

	งบการเงินเฉพาะบริษัท						รวม
	ที่ดิน	อสังหาริมทรัพย์		เครื่องตกแต่งและเครื่องใช้สำนักงาน		เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	
		มูลค่าสุทธิ	มูลค่าเสื่อมค่าสุทธิ	อุปกรณ์โครงการ	มูลค่าเสื่อมค่าสุทธิ		
ราคาทุน							
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	2,333.00	4,869.57	257,435.64	90.71	5,672.41	270,401.33	
รับโอนสินทรัพย์จากบริษัทร่วมกิจการและร่วมลงทุน (หมายเหตุ 26)	-	6.98	1,656.65	-	-	1,663.63	
โอนย้ายสินทรัพย์	-	-	(15.02)	-	(4.94)	(19.96)	
จำหน่ายสินทรัพย์	-	(50.88)	(13,902.09)	-	-	(13,952.97)	
ปรับปรุงมูลค่าสินทรัพย์	-	-	(21.28)	-	-	(21.28)	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	2,333.00	4,825.67	245,153.90	90.71	5,667.47	258,070.75	
รับโอนสินทรัพย์จากบริษัทร่วมกิจการและร่วมลงทุน (หมายเหตุ 26)	63.06	1.10	-	-	-	64.16	
โอนย้ายสินทรัพย์	1.21	(6.02)	2.15	-	(0.38)	(3.04)	
โอนย้ายสินทรัพย์ - AIS	-	(780.45)	(112,083.91)	-	-	(112,864.36)	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	2,397.27	4,040.30	133,072.14	90.71	5,667.09	145,267.51	
ค่าเสื่อมราคาสะสมและขาดทุนจากการตัดค่า							
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	-	(3,744.99)	(230,594.24)	(90.71)	(5,672.41)	(240,102.35)	
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี (หมายเหตุ 35)	-	(98.58)	(6,725.37)	-	-	(6,823.95)	
ขาดทุนจากการตัดค่า (หมายเหตุ 35)	-	(2.65)	(629.50)	-	-	(632.15)	
โอนย้ายสินทรัพย์	-	-	15.02	-	4.94	19.96	
จำหน่ายสินทรัพย์	-	50.55	12,333.35	-	-	12,383.90	
ปรับปรุงมูลค่าสินทรัพย์	-	-	8.57	-	-	8.57	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	-	(3,795.67)	(225,592.17)	(90.71)	(5,667.47)	(235,146.02)	
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี (หมายเหตุ 35)	-	(89.49)	(2,686.76)	-	-	(2,776.25)	
โอนย้ายสินทรัพย์	-	6.02	(2.15)	-	0.38	4.25	
โอนย้ายสินทรัพย์ - AIS	-	769.58	97,754.40	-	-	98,523.98	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	-	(3,109.56)	(130,526.68)	(90.71)	(5,667.09)	(139,394.04)	
มูลค่าสุทธิทางบัญชี							
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	2,333.00	1,124.58	26,841.40	-	-	30,298.98	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	2,333.00	1,030.00	19,561.73	-	-	22,924.73	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	2,397.27	930.74	2,545.46	-	-	5,873.47	

ค่าเสื่อมราคาสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะบริษัท จำนวน 2,776.25 ล้านบาท (ปี 2558 : 6,823.95 ล้านบาท) ได้บันทึกไว้เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

ในเดือนกันยายน 2558 สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (2G) ที่บริษัทได้ทำไว้กับ AIS ที่เป็นผู้ประกอบการกิจการโทรคมนาคม ได้สิ้นสุดในวันที่ 30 กันยายน 2558 ซึ่งมีผลให้สิทธิการใช้คลื่นความถี่ 900 MHz สิ้นสุดพร้อมกัน และ กสทช. ได้ออกประกาศเรื่องมาตรการคุ้มครองผู้ใช้บริการเป็นการชั่วคราวในกรณีสิ้นสุดสัญญาการอนุญาตสัมปทานหรือสัญญาให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ พ.ศ.2556 (ฉบับที่ 2) และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดวันสิ้นสุดระยะเวลาคุ้มครองชั่วคราว ต่อมาเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2559 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีคำสั่งให้ กสทช. คุ้มครองผู้ใช้บริการเป็นการชั่วคราวเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ประโยชน์และใช้บริการได้อย่างต่อเนื่องปราศจากข้อจำกัดต่อไป และระยะเวลาคุ้มครองชั่วคราวตามประกาศดังกล่าวได้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2559 ทำให้บริษัทรับมอบคืนสิทธิการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ที่บริษัทได้รับมอบตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการกิจการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จาก AIS บริษัทจึงได้โอนสินทรัพย์ที่รับมอบข้างต้น จากบัญชี ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์จากการร่วมการงานและร่วมลงทุน เป็นที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ มูลค่าสุทธิ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวน 12,581.95 ล้านบาท (หมายเหตุ 17) แต่สินทรัพย์ที่รับโอนดังกล่าวยังไม่รวมเครื่องมือ อุปกรณ์สำคัญ และอะไหล่จำนวนอีก 9 รายการ ซึ่งหลังสิ้นสุดสัญญา AIS ยังไม่ส่งมอบให้บริษัท ขณะนี้บริษัทอยู่ระหว่างการตรวจสอบสินทรัพย์ที่ได้รับโอนกรรมสิทธิ์จาก AIS หลังสิ้นสุดสัญญา

19 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

	งบการเงินรวม				
	สิทธิ-ระบบ จัดการเรียนการ สอน	ค่าลิขสิทธิ์ การใช้ ซอฟต์แวร์	สิทธิในการ ถือครองคลื่น ความถี่	สิทธิการใช้ เคเบิลใต้น้ำ ระหว่าง ประเทศ	รวม
ราคาทุน					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	8.74	2,441.70	4,187.21	591.20	7,228.85
เพิ่มขึ้น	-	37.71	-	-	37.71
ตัดจำหน่าย	-	(143.41)	-	-	(143.41)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	8.74	2,336.00	4,187.21	591.20	7,123.15
เพิ่มขึ้น	-	28.26	-	-	28.26
ตัดจำหน่าย	-	(9.87)	-	-	(9.87)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	8.74	2,354.39	4,187.21	591.20	7,141.54
ค่าตัดจำหน่าย					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	(8.55)	(1,998.58)	(1,551.39)	(161.35)	(3,719.87)
ค่าตัดจำหน่ายระหว่างปี (หมายเหตุ 35)	(0.19)	(199.65)	(249.23)	(39.63)	(488.70)
ตัดจำหน่าย	-	141.93	-	-	141.93
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	(8.74)	(2,056.30)	(1,800.62)	(200.98)	(4,066.64)
ค่าตัดจำหน่ายระหว่างปี (หมายเหตุ 35)	-	(164.17)	(249.22)	(39.63)	(453.02)
ตัดจำหน่าย	-	9.87	-	-	9.87
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	(8.74)	(2,210.60)	(2,049.84)	(240.61)	(4,509.79)
มูลค่าสุทธิทางบัญชี					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	0.19	443.12	2,635.82	429.85	3,508.98
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	-	279.70	2,386.59	390.22	3,056.51
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	-	143.79	2,137.37	350.59	2,631.75

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

งบการเงินเฉพาะบริษัท

	สิทธิ-ระบบ จัดการเรียนการ สอน	ค่าลิขสิทธิ์ การใช้ ซอฟต์แวร์	สิทธิในการ ถือครองคลื่น ความถี่	สิทธิการใช้ เคเบิลใต้น้ำ ระหว่าง ประเทศ	รวม
ราคาทุน					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	8.74	2,441.07	4,187.21	591.20	7,228.22
เพิ่มขึ้น	-	37.71	-	-	37.71
ตัดจำหน่าย	-	(143.41)	-	-	(143.41)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	8.74	2,335.37	4,187.21	591.20	7,122.52
เพิ่มขึ้น	-	28.11	-	-	28.11
ตัดจำหน่าย	-	(9.87)	-	-	(9.87)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	8.74	2,353.61	4,187.21	591.20	7,140.76
ค่าตัดจำหน่าย					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	(8.55)	(1,998.44)	(1,551.39)	(161.35)	(3,719.73)
ค่าตัดจำหน่ายระหว่างปี (หมายเหตุ 35)	(0.19)	(199.57)	(249.23)	(39.63)	(488.62)
ตัดจำหน่าย	-	141.93	-	-	141.93
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	(8.74)	(2,056.08)	(1,800.62)	(200.98)	(4,066.42)
ค่าตัดจำหน่ายระหว่างปี (หมายเหตุ 35)	-	(164.12)	(249.22)	(39.63)	(452.97)
ตัดจำหน่าย	-	9.87	-	-	9.87
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	(8.74)	(2,210.33)	(2,049.84)	(240.61)	(4,509.52)
มูลค่าสุทธิทางบัญชี					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	0.19	442.63	2,635.82	429.85	3,508.49
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	-	279.29	2,386.59	390.22	3,056.10
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	-	143.28	2,137.37	350.59	2,631.24

การตัดจำหน่ายสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 ในงบการเงินรวมจำนวน 453.02 ล้านบาท และงบการเงินเฉพาะบริษัท จำนวน 452.97 ล้านบาท (ปี 2558 : 488.70 ล้านบาท และ 488.62 ล้านบาท ตามลำดับ) ได้รวมอยู่ในต้นทุนในการให้บริการในงบกำไรขาดทุน เบ็ดเสร็จ จำนวน 289.07 ล้านบาท (ปี 2558 : 289.05 ล้านบาท) รวมอยู่ในค่าใช้จ่ายในการบริหาร 163.95 ล้านบาท และ 163.90 ล้านบาท ตามลำดับ (ปี 2558 : 199.65 ล้านบาท และ 199.57 ล้านบาท ตามลำดับ) ๑๖.

20 ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

สินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
- สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีที่จะใช้ประโยชน์ภายในหนึ่งปี	47.87	934.19	47.87	934.19
- สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีที่จะใช้ประโยชน์เกินกว่าหนึ่งปี	2,786.12	1,037.21	2,783.16	1,035.79
	<u>2,833.99</u>	<u>1,971.40</u>	<u>2,831.03</u>	<u>1,969.98</u>
หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
- หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีที่จะจ่ายชำระภายในหนึ่งปี	(327.35)	(1,175.89)	(327.35)	(1,175.89)
- หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีที่จะจ่ายชำระเกินกว่าหนึ่งปี	(1,115.29)	1,724.99	(1,114.51)	1,725.70
	<u>(1,442.64)</u>	<u>549.10</u>	<u>(1,441.86)</u>	<u>549.81</u>
ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี - สุทธิ	<u>1,391.35</u>	<u>2,520.50</u>	<u>1,389.17</u>	<u>2,519.79</u>

รายการเคลื่อนไหวของภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีมีดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ณ วันที่ 1 มกราคม	2,520.50	(938.74)	2,519.79	(939.54)
เพิ่ม(ลด)ในกำไรหรือขาดทุน (หมายเหตุ 34)	(898.79)	1,713.21	(900.26)	1,713.30
เพิ่ม(ลด)ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	(230.36)	1,746.03	(230.36)	1,746.03
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	<u>1,391.35</u>	<u>2,520.50</u>	<u>1,389.17</u>	<u>2,519.79</u>

ส่วนประกอบของสินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม			ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559
	ณ วันที่ 1 มกราคม 2559	บันทึกเป็นรายจ่าย (รายได้) ในกำไรหรือขาดทุน	บันทึกเป็นรายจ่าย (รายได้) ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
ลูกหนี้การค้า (ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ)	47.65	(47.65)	-	-
สินค้าและพัสดคงเหลือ (ค่าเผื่อนี้สินค้าล้าสมัยและการลดมูลค่าของสินค้า)	64.77	(64.77)	-	-
เงินลงทุนระยะยาวอื่น (ค่าเผื่อการด้อยค่าเงินลงทุน)	25.83	(25.83)	-	-
ที่ดินอาคารและอุปกรณ์ (ค่าเผื่อการด้อยค่าและค่าเสื่อมราคา)	288.55	1,148.71	-	1,437.26
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	1,487.39	(76.83)	(13.83)	1,396.73
อื่นๆ	57.21	(57.21)	-	-
รวมสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	<u>1,971.40</u>	<u>876.42</u>	<u>(13.83)</u>	<u>2,833.99</u>

	งบการเงินรวม			ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559
	ณ วันที่ 1 มกราคม 2559	บันทึกเป็นรายจ่าย (รายได้) ในกำไรหรือขาดทุน	บันทึกเป็นรายจ่าย (รายได้) ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	
หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
เงินลงทุนเพื่อขาย	(110.82)	-	(216.53)	(327.35)
ที่ดินอาคารและอุปกรณ์ และรายได้รอตัดบัญชีสินทรัพย์ที่รับมอบ				
จากการร่วมการงานและร่วมลงทุน	660.63	(1,775.14)	-	(1,114.51)
อื่นๆ	(0.71)	(0.07)	-	(0.78)
รวมหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	549.10	(1,775.21)	(216.53)	(1,442.64)
ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี - สุทธิ	2,520.50	(898.79)	(230.36)	1,391.35

	งบการเงินเฉพาะบริษัท			ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559
	ณ วันที่ 1 มกราคม 2559	บันทึกเป็นรายจ่าย (รายได้) ในกำไรหรือขาดทุน	บันทึกเป็นรายจ่าย (รายได้) ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
ลูกหนี้การค้า (ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ)	47.65	(47.65)	-	-
สินค้าและพัสดุคงเหลือ (ค่าเผื่อสินค้าล้าสมัยและการลดมูลค่าของสินค้า)	64.77	(64.77)	-	-
เงินลงทุนระยะยาวอื่น (ค่าเผื่อการด้อยค่า)	25.83	(25.83)	-	-
ที่ดินอาคารและอุปกรณ์ (ค่าเผื่อการด้อยค่าและค่าเสื่อมราคา)	288.55	1,148.71	-	1,437.26
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	1,485.97	(78.37)	(13.83)	1,393.77
อื่นๆ	57.21	(57.21)	-	-
รวมสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	1,969.98	874.88	(13.83)	2,831.03
หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
เงินลงทุนเพื่อขาย	(110.82)	-	(216.53)	(327.35)
ที่ดินอาคารและอุปกรณ์ และรายได้รอตัดบัญชีสินทรัพย์ที่รับมอบ				
จากการร่วมการงานและร่วมลงทุน	660.63	(1,775.14)	-	(1,114.51)
รวมหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	549.81	(1,778.14)	(216.53)	(1,441.86)
ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี - สุทธิ	2,519.79	(900.26)	(230.36)	1,389.17

21 **เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น** ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
เจ้าหนี้การค้า	813.39	665.98	1,373.40	970.91
เจ้าหนี้ทางไกลต่างประเทศ	0.25	1.31	0.25	1.31
เจ้าหนี้อื่น	96.60	315.16	96.60	315.16
รวมเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	910.24	982.45	1,470.25	1,287.38

22 **เจ้าหนี้ตามสัญญาส่วนแบ่งรายได้**

เจ้าหนี้ตามสัญญาส่วนแบ่งรายได้เป็นเจ้าหนี้ที่บริษัทต้องจ่ายส่วนแบ่งรายได้ให้ตามข้อกำหนดในสัญญาร่วมการทำงานและร่วมลงทุน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
เจ้าหนี้ส่วนแบ่งรายได้ที่บริษัทเป็นผู้รับผิดชอบในการเรียกเก็บเงิน				
แทนบริษัทเอกชนคู่สัญญา				
การให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน	4,342.42	4,389.82	4,342.42	4,389.82
การให้บริการโทรศัพท์สาธารณะ	14.69	15.07	14.69	15.07
	4,357.11	4,404.89	4,357.11	4,404.89
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกค้าส่วนที่บริษัทเอกชนคู่สัญญา				
ต้องรับผิดชอบ	(3,441.22)	(3,402.07)	(3,441.22)	(3,402.07)
เจ้าหนี้ส่วนแบ่งรายได้ที่บริษัทเป็นผู้รับผิดชอบในการเรียกเก็บเงิน				
แทนบริษัทเอกชนคู่สัญญาสุทธิ	915.89	1,002.82	915.89	1,002.82
การให้บริการเชื่อมโยงโครงข่ายเคเบิลใยแก้วนำแสงตามเส้นทางรถไฟ	13,497.13	13,497.13	13,497.13	13,497.13
การให้บริการเชื่อมโยงโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำ	330.01	330.01	330.01	330.01
การให้บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900	54.88	55.69	54.88	55.69
อื่น ๆ	13.07	42.28	13.07	42.28
	14,810.98	14,927.93	14,810.98	14,927.93

เจ้าหนี้สัญญาส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการเชื่อมโยงโครงข่ายเคเบิลใยแก้วนำแสงตามเส้นทางรถไฟ เป็นเจ้าหนี้สัญญาส่วนแบ่งรายได้ - การรถไฟแห่งประเทศไทย ตามสัญญาระหว่างบริษัท การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) และบริษัทเอกชนที่ร่วมลงทุน ที่มีกำหนดเวลา 20 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2534 และตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างบริษัท กับ รฟท. บริษัทตกลงที่จะแบ่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการที่ รฟท. ยินยอมให้บริษัทวางเคเบิลใยแก้วนำแสงไปตามแนวเส้นทางรถไฟ และอนุญาตให้บริษัทใช้อุปกรณ์และอาคารของ รฟท. ในอัตราร้อยละที่กำหนดของรายได้ที่บริษัทได้รับจริงภายหลังหักส่วนแบ่งให้แก่ภาคเอกชนที่ร่วมลงทุนแล้ว แต่เนื่องจากบริษัทยังไม่สามารถคำนวณหารายได้จริงในขณะเริ่มต้นบันทึกข้อตกลงฯ บริษัทจึงได้จ่ายส่วนแบ่งจากฐานรายได้จากสูตรคำนวณ โดยต่อมาบริษัทกับ รฟท. ได้มีการเจรจาเพื่อตกลงจำนวนส่วนแบ่งรายได้ใหม่ เนื่องจากรายได้ที่ใช้ในการคำนวณตามสูตรสูงกว่าความเป็นจริงจำนวนมาก แต่ผลการเจรจายังไม่มีข้อยุติ โดย รฟท. ให้บริษัทจ่ายส่วนแบ่งรายได้ในจำนวนร้อยละ 50 ของหลักการเดิมไปก่อน ส่วนที่เหลือที่เป็นผลจากการคำนวณตามสูตรข้างต้น สำนักกฎหมายของบริษัทมีความเชื่อมั่นว่าไม่มีเหตุที่บริษัทต้องจ่ายชำระแต่อย่างใด แต่ข้อสรุปขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตัดสินเป็นสำคัญ บริษัทจึงพิจารณาบันทึกหนี้สินสำหรับส่วนที่อยู่ระหว่างการเจรจาดังกล่าวไว้ในงบการเงิน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง

23 ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม	396.15	409.62	396.15	409.62
ค่าเช่าดาวเทียม	0.63	0.80	0.63	0.80
ค่าบริการรับแจ้งเหตุขัดข้องและซ่อมบำรุงเลขหมาย	694.57	638.90	694.57	638.90
โบนัสค้างจ่าย	3.08	3.29	3.08	3.29
ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม และภาษีสรรพสามิต	4,199.32	10,743.41	4,199.32	10,743.41
ค่าบำรุงรักษาสินทรัพย์ตามสัญญาเช่าการเงิน	586.02	586.02	586.02	586.02
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายอื่น	2,578.43	2,466.21	2,628.17	2,516.94
	8,458.20	14,848.25	8,507.94	14,898.98

เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2560 กระทรวงการคลังได้แจ้งหลักเกณฑ์ในการหักค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการดำเนินการตามการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญา ของรัฐวิสาหกิจ ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2553 (พ.ร.บ.กสทช.) มาตรา 84 วรรคสาม(3) 2557 ของบริษัท และให้บริษัทนำค่าใช้จ่ายในการกำกับดูแลสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการกิจการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของ AIS มาหักได้โดยไม่เกินกรอบวงเงินและไม่เกินอัตราร้อยละ ของรายได้ที่ได้รับจากผลประโยชน์ตอบแทนจาก AIS บริษัทจึงได้รับลดส่วนแบ่งรายได้ นำส่งตามกฎหมายตามมาตรา 84 ที่บริษัท บันทึกไว้ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2556 - 30 กันยายน 2558 จำนวน 6,488.83 ล้านบาท มีผลทำให้ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายตามมาตรา 84 ลดลงจำนวน 6,488.83 ล้านบาท และส่วนแบ่งรายได้ นำส่งตามกฎหมายลดลงด้วยจำนวนเดียวกัน (หมายเหตุ 32, 35)

24 เงินประกันการใช้โทรศัพท์

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2544 เป็นต้นมาได้กำหนดว่า ผู้ให้บริการโทรคมนาคมไม่อาจเรียกเก็บเงินประกันการใช้โทรศัพท์ หรือเงินอื่นอันมีลักษณะเป็นการเรียกเก็บเงินล่วงหน้า ซึ่งคณะกรรมการบริษัทในการประชุมเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2544 มีมติเห็นชอบให้บริษัทยกเลิกการเรียกเก็บเงินประกันทุกประเภท ทั้งบริการที่บริษัทดำเนินการเองและที่บริษัทได้ให้บริษัทเอกชนคู่สัญญาร่วมการทำงานและร่วมลงทุนดำเนินการ โดยบริษัทได้กำหนด การคืนเงินประกันที่เรียกเก็บจากผู้ใช้บริการเป็นหลายแนวทาง ซึ่งเริ่มดำเนินการคืนเงินประกันได้ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2545 บริษัท จึงจัดประเภทเงินประกันการใช้โทรศัพท์เป็นหนี้สินหมุนเวียน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 บริษัทคงเหลือเงินประกันการใช้โทรศัพท์อยู่ จำนวน 1,643.70 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 1,654.27 ล้านบาท)

25 หนี้สินหมุนเวียนอื่น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
หนี้สินผลประโยชน์ของพนักงาน-วันลาพักร้อน	316.18	340.46	316.18	340.46
เงินรับล่วงหน้าค่าบริการโทรศัพท์	235.32	197.01	235.32	197.01
ภาษีขายที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	658.89	653.32	658.89	653.32
ภาษีขายสุทธิ	161.15	101.20	161.15	101.20
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	1,378.51	895.62	1,310.54	848.87
	<u>2,750.05</u>	<u>2,187.61</u>	<u>2,682.08</u>	<u>2,140.86</u>

26 รายได้รอตัดบัญชี จากสินทรัพย์ที่ได้รับจากการร่วมการงานและร่วมลงทุน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ราคาตามบัญชีต้นปี - สุทธิ	1,405.21	11,488.00	1,405.21	11,488.00
บวก การรับโอนสินทรัพย์เพิ่มระหว่างปี (หมายเหตุ 18)	64.16	1,663.63	64.16	1,663.63
หัก รับรู้เป็นรายได้ระหว่างปี	(928.06)	(11,740.90)	(928.06)	(11,740.90)
รายการปรับมูลค่าสินทรัพย์	-	(5.52)	-	(5.52)
ราคาตามบัญชีปลายปี	541.31	1,405.21	541.31	1,405.21
หัก หนี้สินหมุนเวียน - ส่วนที่จะรับรู้เป็นรายได้ภายในหนึ่งปี	(472.45)	(864.46)	(472.45)	(864.46)
หนี้สินระยะยาว	68.86	540.75	68.86	540.75

27 หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย

27.1 เงินกู้ยืม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม					
	2559			2558		
	ต่างประเทศ	ในประเทศ	รวม	ต่างประเทศ	ในประเทศ	รวม
เงินกู้จากธนาคาร						
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	405.79	1,859.10	2,264.89	405.79	1,859.10	2,264.89
เงินกู้ยืมระยะยาว	202.89	6,506.87	6,709.76	608.68	8,365.98	8,974.66
รวมเงินกู้ยืม	<u>608.68</u>	<u>8,365.97</u>	<u>8,974.65</u>	<u>1,014.47</u>	<u>10,225.08</u>	<u>11,239.55</u>

	งบการเงินเฉพาะบริษัท					
	2559			2558		
	ต่างประเทศ	ในประเทศ	รวม	ต่างประเทศ	ในประเทศ	รวม
เงินกู้จากธนาคาร						
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	405.79	1,859.10	2,264.89	405.79	1,859.10	2,264.89
เงินกู้ยืมระยะยาว	202.89	6,506.87	6,709.76	608.68	8,365.98	8,974.66
รวมเงินกู้ยืม	608.68	8,365.97	8,974.65	1,014.47	10,225.08	11,239.55

ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยของเงินกู้ยืม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม			
	2559		2558	
	ต่างประเทศ	ในประเทศ	ต่างประเทศ	ในประเทศ
เงินกู้ยืมทั้งสิ้น				
อัตราคงที่	608.68	-	1,014.47	-
อัตราลอยตัว	-	8,365.97	-	10,225.08
	608.68	8,365.97	1,014.47	10,225.08

	งบการเงินเฉพาะบริษัท			
	2559		2558	
	ต่างประเทศ	ในประเทศ	ต่างประเทศ	ในประเทศ
เงินกู้ยืมทั้งสิ้น				
อัตราคงที่	608.68	-	1,014.47	-
อัตราลอยตัว	-	8,365.97	-	10,225.08
	608.68	8,365.97	1,014.47	10,225.08

อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

หน่วย : ร้อยละ

	งบการเงินรวม			
	2559		2558	
	ต่างประเทศ	ในประเทศ	ต่างประเทศ	ในประเทศ
เงินกู้ยืมทั้งสิ้น				
เงินกู้จากธนาคาร	6.02	2.75	6.02	2.75

หน่วย : ร้อยละ

	งบการเงินเฉพาะบริษัท			
	2559		2558	
	ต่างประเทศ	ในประเทศ	ต่างประเทศ	ในประเทศ
เงินกู้ยืมทั้งสิ้น				
เงินกู้จากธนาคาร	6.02	2.75	6.02	2.75

เงินกู้จากธนาคารต่างประเทศ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวน 608.68 ล้านบาท เป็นเงินกู้ที่ค้ำประกันโดยกิจการที่เกี่ยวข้องกัน - กระทรวงการคลัง

เงินกู้จากธนาคาร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวน 608.68 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 1,014.47 ล้านบาท) เป็นเงินกู้ที่ได้ทำสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (หมายเหตุ 37)

ระยะเวลาการครบกำหนดของเงินกู้ยืม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม					
	2559			2558		
	ต่างประเทศ	ในประเทศ	รวม	ต่างประเทศ	ในประเทศ	รวม
ครบกำหนดไม่เกิน 1 ปี	405.79	1,859.10	2,264.89	405.79	1,859.11	2,264.90
ครบกำหนดเกินกว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 2 ปี	202.89	1,859.10	2,061.99	405.79	1,859.11	2,264.90
ครบกำหนดเกินกว่า 2 ปีแต่ไม่เกิน 5 ปี	-	4,647.77	4,647.77	202.89	5,577.31	5,780.20
ครบกำหนดเกินกว่า 5 ปี	-	-	-	-	929.55	929.55
	608.68	8,365.97	8,974.65	1,014.47	10,225.08	11,239.55

	งบการเงินเฉพาะบริษัท					
	2559			2558		
	ต่างประเทศ	ในประเทศ	รวม	ต่างประเทศ	ในประเทศ	รวม
ครบกำหนดไม่เกิน 1 ปี	405.79	1,859.10	2,264.89	405.79	1,859.11	2,264.90
ครบกำหนดเกินกว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 2 ปี	202.89	1,859.10	2,061.99	405.79	1,859.11	2,264.90
ครบกำหนดเกินกว่า 2 ปีแต่ไม่เกิน 5 ปี	-	4,647.77	4,647.77	202.89	5,577.31	5,780.20
ครบกำหนดเกินกว่า 5 ปี	-	-	-	-	929.55	929.55
	608.68	8,365.97	8,974.65	1,014.47	10,225.08	11,239.55

ราคาตามบัญชีและมูลค่ายุติธรรมของเงินกู้ยืมระยะยาว ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม			
	2559		2558	
	ราคาตามบัญชี	มูลค่ายุติธรรม	ราคาตามบัญชี	มูลค่ายุติธรรม
เงินกู้จากธนาคาร				
ต่างประเทศ	202.89	205.50	608.68	628.95
ในประเทศ	6,506.87	6,499.91	8,365.98	8,386.70
	6,709.76	6,705.41	8,974.66	9,015.65

	งบการเงินเฉพาะบริษัท			
	2559		2558	
	ราคาตามบัญชี	มูลค่ายุติธรรม	ราคาตามบัญชี	มูลค่ายุติธรรม
เงินกู้จากธนาคาร				
ต่างประเทศ	202.89	205.50	608.68	628.95
ในประเทศ	6,506.87	6,499.91	8,365.98	8,386.70
	6,709.76	6,705.41	8,974.66	9,015.65

มูลค่ายุติธรรมของเงินกู้ยืมระยะยาวคำนวณจากมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดในอนาคตคิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่บริษัท คาดว่าจะต้องจ่าย ณ วันที่ในรายงาน

เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2554 บริษัทได้ทำสัญญากู้ยืมเงินกับธนาคาร 2 แห่ง เป็นจำนวนเงิน 14,707.39 ล้านบาท เพื่อใช้ลงทุนในโครงการสร้างโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคที่ 3 (3G) ระยะเวลา 10 ปี อัตราดอกเบี้ยที่ใช้คำนวณเป็นอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์รายใหญ่ 4 ราย และบวกด้วยอัตราร้อยละ 1.53 ต่อปี มีระยะเวลาปลอดชำระเงินต้น 2 ปี นับจากวันที่เบิกใช้สินเชื่อครั้งแรก (27 พฤษภาคม 2554) กำหนดชำระคืนดอกเบี้ยและเงินต้นทุก 6 เดือน โดยชำระคืนเงินต้นงวดแรกในวันสุดท้ายของเดือนที่ 30 นับจากวันเบิกใช้สินเชื่อครั้งแรก ทั้งนี้ บริษัทต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดทางการเงินของสัญญาสินเชื่อในการดำรงอัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งบริษัทได้มีหนังสือขอหารือการดำรงอัตราส่วนทางการเงินดังกล่าวกับธนาคารผู้ให้กู้ การทำประกันภัย การค้าประกัน และการขายหรือโอนสินทรัพย์ของโครงข่าย 3G รวมถึงจัดให้มีหลักประกันการชำระหนี้ โดยทำสัญญาโอนสิทธิในการรับเงินภายใต้สัญญา Mobile Virtual Network Operator (MVNO) อย่างมีเงื่อนไข สัญญาโอนสิทธิตามสัญญาประกันภัย สัญญาโอนสิทธิในบัญชีเงินฝากแบบมีเงื่อนไข ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 เงินฝากธนาคารที่ใช้เป็นหลักประกันตามสัญญา มีจำนวน 1,071.37 ล้านบาท (หมายเหตุ 7, 8) และบริษัทได้เบิกใช้สินเชื่อครบทั้งจำนวนเรียบร้อยแล้วเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2557 วงเงินรวมทั้งสิ้น 14,707.39 ล้านบาท พร้อมทั้งได้มีการชำระคืนเงินต้นแล้ว จำนวน 6,341.42 ล้านบาท คงเหลือเงินต้นค้างชำระทั้งสิ้น 8,365.97 ล้านบาท

27.2 หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน	1,936.84	1,936.84	1,936.84	1,936.84
หัก ส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	(1,936.84)	(1,936.84)	(1,936.84)	(1,936.84)
หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน - ระยะยาว	-	-	-	-

หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม					
	2559			2558		
	มูลค่าอนาคต ของจำนวน เงินชั้นต่ำที่ ต้องจ่าย	ดอกเบี้ย	มูลค่าปัจจุบัน ของจำนวน เงินชั้นต่ำที่ ต้องจ่าย	มูลค่าอนาคต ของจำนวน เงินชั้นต่ำที่ ต้องจ่าย	ดอกเบี้ย	มูลค่าปัจจุบัน ของจำนวน เงินชั้นต่ำที่ ต้องจ่าย
ครบกำหนดไม่เกิน 1 ปี	1,936.84	-	1,936.84	1,936.84	-	1,936.84

	งบการเงินเฉพาะบริษัท					
	2559			2558		
	มูลค่าอนาคต ของจำนวน เงินชั้นต่ำที่ ต้องจ่าย	ดอกเบี้ย	มูลค่าปัจจุบัน ของจำนวน เงินชั้นต่ำที่ ต้องจ่าย	มูลค่าอนาคต ของจำนวน เงินชั้นต่ำที่ ต้องจ่าย	ดอกเบี้ย	มูลค่าปัจจุบัน ของจำนวน เงินชั้นต่ำที่ ต้องจ่าย
ครบกำหนดไม่เกิน 1 ปี	1,936.84	-	1,936.84	1,936.84	-	1,936.84

28 หนี้สินผลประโยชน์ของพนักงาน

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
หนี้สินผลประโยชน์ของพนักงานในงบแสดงฐานะการเงิน ประกอบด้วย				
- โครงการค่าตอบแทนความชอบตามประกาศคณะกรรมการ แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์และผลประโยชน์อื่นเมื่อเกษียณอายุ	6,307.16	6,721.61	6,292.39	6,714.53
- โครงการกองทุนสวัสดิการสงเคราะห์พนักงาน	334.92	315.32	334.92	315.32
- โครงการค่าตอบแทนความชอบในการทำงานครบ 25 ปี และ 36 ปี	25.39	59.56	25.39	59.56
รวม	<u>6,667.47</u>	<u>7,096.49</u>	<u>6,652.70</u>	<u>7,089.41</u>

ค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
- โครงการค่าตอบแทนความชอบตามประกาศคณะกรรมการ แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์และผลประโยชน์อื่นเมื่อเกษียณอายุ (หมายเหตุ 35)	457.74	631.91	450.05	631.91
- โครงการกองทุนสวัสดิการสงเคราะห์พนักงาน (หมายเหตุ 35)	23.47	24.06	23.47	24.06
- โครงการค่าตอบแทนความชอบในการทำงานครบ 25 ปี และ 36 ปี (หมายเหตุ 35)	(32.19)	1.86	(32.19)	1.86
รวม	<u>449.02</u>	<u>657.83</u>	<u>441.33</u>	<u>657.83</u>

28.1 โครงการค่าตอบแทนความชอบตามประกาศคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์และผลประโยชน์อื่นเมื่อเกษียณอายุ

บริษัทและกลุ่มบริษัท มีนโยบายกำหนดให้พนักงานที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์เกษียณอายุเมื่อสิ้นปีงบประมาณ โดยพนักงานที่เกษียณอายุจะได้รับค่าตอบแทนความชอบตามประกาศคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์และผลประโยชน์อื่นเมื่อเกษียณอายุสำหรับพนักงานที่ทำงานติดต่อกันครบ 5 ปี แต่ไม่ถึง 15 ปี และที่ทำงานครบ 15 ปี ด้วยอัตราค่าตอบแทนเป็นจำนวน 180 วัน และ 300 วัน ของฐานเงินเดือน เดือนสุดท้ายก่อนเกษียณอายุ ตามลำดับ

หนี้สินตามงบแสดงฐานะการเงิน มีดังต่อไปนี้

งบแสดงฐานะการเงิน	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
หนี้สินผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงิน	6,307.16	6,721.61	6,292.39	6,714.53

การเปลี่ยนแปลงในมูลค่าปัจจุบันของหนี้สินของโครงการฯ ประกอบด้วย

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
หนี้สินของโครงการฯ ต้นปี	6,721.61	6,955.70	6,714.53	6,948.62
ผลประโยชน์จ่ายในระหว่างปี	(311.63)	(279.95)	(311.63)	(279.95)
โอนเป็นค่าใช้จ่ายค้างจ่ายในหมวดหนี้สินหมุนเวียน	(472.68)	(586.05)	(472.68)	(586.05)
หนี้สินของโครงการฯ ที่รับรู้คู่กับค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	457.74	631.91	450.05	631.91
กำไรจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย	(87.88)	-	(87.88)	-
หนี้สินของโครงการฯ ปลายปี	6,307.16	6,721.61	6,292.39	6,714.53

ค่าใช้จ่ายที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารในงบกำไรขาดทุน ประกอบด้วย

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ต้นทุนบริการปัจจุบัน	290.87	275.44	283.18	275.44
ต้นทุนบริการในอดีตที่รับรู้ระหว่างปี	(138.85)	-	(138.85)	-
ดอกเบี้ย	266.32	255.11	266.32	255.11
ขาดทุนจากการลดขนาดโครงการ	39.40	101.36	39.40	101.36
รวม (หมายเหตุ 35)	457.74	631.91	450.05	631.91

28.2 โครงการกองทุนสวัสดิการสงเคราะห์พนักงาน

บริษัทได้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการสงเคราะห์พนักงาน หรือกองทุนบำเหน็จเดิมตามพระราชบัญญัติองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2497 เพื่อจ่ายสงเคราะห์เป็นเงินบำเหน็จให้แก่พนักงานเมื่อต้องออกจากงาน โดยบริษัทจะจ่ายให้พนักงานด้วยจำนวนเงินเดือน ณ วันที่ 30 กันยายน 2548 คูณด้วยอายุงานตั้งแต่วันเริ่มทำงานถึงวันที่ 30 กันยายน 2548 และจำนวนเงินเดือน ณ วันที่ออกจากกองทุนฯ คูณด้วยอายุงานตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2548 จนถึงวันที่ออกจากกองทุนฯ

หนี้สินตามงบแสดงฐานะการเงิน มีดังต่อไปนี้

งบแสดงฐานะการเงิน	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
หนี้สินผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงิน	334.92	315.32	334.92	315.32
การเปลี่ยนแปลงในมูลค่าปัจจุบันของหนี้สินของโครงการฯ ประกอบด้วย				
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
หนี้สินของโครงการฯ ต้นปี	315.32	323.08	315.32	323.08
ผลประโยชน์จ่ายในระหว่างปี	(22.57)	(31.82)	(22.57)	(31.82)
หนี้สินของโครงการฯ ที่รับรู้คู่กับค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	23.47	24.06	23.47	24.06
ขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย	18.70	-	18.70	-
หนี้สินของโครงการฯ ปลายปี	334.92	315.32	334.92	315.32

ค่าใช้จ่ายที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารในงบกำไรขาดทุน ประกอบด้วย

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ต้นทุนบริการปัจจุบัน	12.32	12.27	12.32	12.27
ดอกเบี้ย	12.39	12.00	12.39	12.00
กำไรจากการลดขนาดโครงการ	(1.24)	(0.21)	(1.24)	(0.21)
รวม (หมายเหตุ 35)	23.47	24.06	23.47	24.06

บริษัทจ่ายเงินสมทบเพื่อกองทุนสวัสดิการสงเคราะห์พนักงาน เป็นรายเดือนในอัตราร้อยละ 10 ของอัตราเงินเดือนพนักงานที่เป็นสมาชิกฯ และจ่ายสมทบเพิ่มให้เท่ากับภาระผูกพันที่พึงจ่าย ณ วันสิ้นงวดบัญชี

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 สมาชิกของกองทุนสวัสดิการฯ มีจำนวน 262 คน (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 283 คน)

28.3 โครงการค่าตอบแทนความชอบในการทำงานครบ 25 ปี และ 36 ปี

บริษัทได้ให้รางวัลตอบแทนความชอบจากการทำงานระยะยาวแก่พนักงานที่มีอายุการทำงานครบ 25 ปี และ 36 ปี

หนี้สินตามงบแสดงฐานะการเงิน มีดังต่อไปนี้

งบแสดงฐานะการเงิน	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
หนี้สินผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงิน	25.39	59.56	25.39	59.56
การเปลี่ยนแปลงในมูลค่าปัจจุบันของหนี้สินโครงการฯ ประกอบด้วย				
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
หนี้สินของโครงการฯ ต้นปี	59.56	59.11	59.56	59.11
ผลประโยชน์จ่ายในระหว่างปี	(1.98)	(1.41)	(1.98)	(1.41)
หนี้สินของโครงการฯ ที่รับรู้คู่กับค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	(32.19)	1.86	(32.19)	1.86
หนี้สินของโครงการฯ ปลายปี	25.39	59.56	25.39	59.56

ค่าใช้จ่ายที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารในงบกำไรขาดทุน ประกอบด้วย

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ต้นทุนบริการปัจจุบัน	2.49	2.54	2.49	2.54
ต้นทุนบริการในอดีตที่รับรู้ระหว่างปี	(34.14)	-	(34.14)	-
ดอกเบี้ย	2.23	2.21	2.23	2.21
กำไรจากการลดขนาดโครงการ	(3.10)	(2.89)	(3.10)	(2.89)
ขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย	0.33	-	0.33	-
รวม (หมายเหตุ 35)	(32.19)	1.86	(32.19)	1.86

ข้อสมมติฐานหลักที่ใช้ในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนในอนาคตใช้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 1.5 - 5.0 ต่อปี (ปี 2558 : 3.5 - 8.0 ต่อปี) แยกตามช่วงอายุของพนักงาน

สมมติฐานด้านประชากรศาสตร์

1) สมมติฐานอัตราการมรณะ

ข้อสมมติที่เกี่ยวข้องกับอัตราการมรณะในอนาคตได้มาจากตารางอัตราการมรณะของ Thailand Mortality Ordinary 2008 (TMO08) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย โดยมีการปรับปรุงอัตราการเสียชีวิตร้อยละ 3.0 ต่อปี

2) สมมติฐานอัตราการเข้า - ออกของพนักงาน

อัตราการเข้า - ออกของพนักงานใช้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของอัตราการลาออกร้อยละ 0.0 - 6.0 ต่อปี (ปี 2558 : 0.0 - 3.0 ต่อปี) แยกตามช่วงอายุของพนักงาน

3) สมมติฐานทางการเงิน

อัตราคิดลดสำหรับประเทศไทยใช้อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลมาเป็นเกณฑ์ในการกำหนด และในปี 2559 ใช้อัตราร้อยละ 3.03 ต่อปี (ปี 2558 : ร้อยละ 4.1 ต่อปี)

28.4 ความอ่อนไหวของข้อสมมติฐานหลัก

28.4.1 โครงการค่าตอบแทนความชอบตามประกาศคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์และผลประโยชน์อื่นเมื่อเกษียณอายุ

	ผลกระทบต่อภาระผูกพันโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้				
	การเปลี่ยนแปลง ในข้อสมมติ (ร้อยละ)		การเพิ่มขึ้น ของภาระผูกพัน		การลดลง ของภาระผูกพัน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559					
อัตราคิดลด	1.00	ลดลง	589.70	เพิ่มขึ้น	519.24
อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือยที่คาดว่าจะ	1.00	เพิ่มขึ้น	622.90	ลดลง	556.75
อัตราการหมุนเวียนของพนักงาน	20.00	ลดลง	13.58	เพิ่มขึ้น	13.46
อัตราการเสียชีวิต	1.00	เพิ่มขึ้น	27.32	ลดลง	30.04

	ผลกระทบต่อภาระผูกพันโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้				
	การเปลี่ยนแปลง ในข้อสมมติ (ร้อยละ)		การเพิ่มขึ้น ของภาระผูกพัน		การลดลง ของภาระผูกพัน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558					
อัตราคิดลด	1.00	ลดลง	653.34	เพิ่มขึ้น	576.38
อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือยที่คาดว่าจะ	1.00	เพิ่มขึ้น	825.61	ลดลง	728.79
อัตราการหมุนเวียนของพนักงาน	20.00	ลดลง	9.73	เพิ่มขึ้น	9.69

การวิเคราะห์การครบกำหนดของการจ่ายชำระภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงานที่ไม่มีการคิดลดระหว่างปี 2560 - 2570 มีดังนี้

	งบการเงินรวม			
	ส่วนที่ไม่เกิน 1 ปี	ระหว่าง 1-3 ปี	ส่วนที่เกิน 3 ปี	รวม
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559				
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	216.63	950.42	11,454.07	12,621.12
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558				
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	333.37	1,368.59	14,042.58	15,744.54

	งบการเงินเฉพาะบริษัท			
	ส่วนที่ไม่เกิน 1 ปี	ระหว่าง 1-3 ปี	ส่วนที่เกิน 3 ปี	รวม
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559				
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	216.63	950.42	11,454.07	12,621.12
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558				
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	333.37	1,368.59	14,042.58	15,744.54

28.4.2 โครงการกองทุนสวัสดิการสงเคราะห์พนักงาน

	ผลกระทบต่อภาระผูกพันโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้				
	การเปลี่ยนแปลง ในข้อสมมติ (ร้อยละ)		การเพิ่มขึ้น ของภาระผูกพัน		การลดลง ของภาระผูกพัน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559					
อัตราคิดลด	1.00	ลดลง	30.83	เพิ่มขึ้น	27.39
อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนที่คาดไว้	1.00	เพิ่มขึ้น	28.97	ลดลง	26.01
อัตราการหมุนเวียนของพนักงาน	20.00	ลดลง	0.14	เพิ่มขึ้น	0.14
อัตราการเสียชีวิต	1.00	เพิ่มขึ้น	0.14	ลดลง	0.16

	ผลกระทบต่อภาระผูกพันโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้				
	การเปลี่ยนแปลง ในข้อสมมติ (ร้อยละ)		การเพิ่มขึ้น ของภาระผูกพัน		การลดลง ของภาระผูกพัน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558					
อัตราคิดลด	1.00	ลดลง	31.03	เพิ่มขึ้น	27.51
อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนที่คาดไว้	1.00	เพิ่มขึ้น	31.40	ลดลง	27.88
อัตราการหมุนเวียนของพนักงาน	20.00	ลดลง	0.17	เพิ่มขึ้น	0.17

การวิเคราะห์การครบกำหนดของการจ่ายชำระภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงานที่ไม่มีการคิดลดระหว่างปี 2560 - 2570 มีดังนี้

	งบการเงินรวม			
	ส่วนที่ไม่เกิน 1 ปี	ระหว่าง 1-3 ปี	ส่วนที่เกิน 3 ปี	รวม
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559				
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	7.62	55.69	548.33	611.64
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558				
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	11.78	50.66	631.35	693.79

	งบการเงินเฉพาะบริษัท			
	ส่วนที่ไม่เกิน 1 ปี	ระหว่าง 1-3 ปี	ส่วนที่เกิน 3 ปี	รวม
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559				
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	7.62	55.69	548.33	611.64
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558				
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	11.78	50.66	631.35	693.79

28.4.3 โครงการค่าตอบแทนความชอบในการทำงานครบ 25 ปี และ 36 ปี

	ผลกระทบต่อภาระผูกพันโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้				
	การเปลี่ยนแปลง ในข้อสมมติ (ร้อยละ)		การเพิ่มขึ้น ของภาระผูกพัน		การลดลง ของภาระผูกพัน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559					
อัตราคิดลด	1.00	ลดลง	1.31	เพิ่มขึ้น	1.18
อัตราการหมุนเวียนของพนักงาน	20.00	ลดลง	0.04	เพิ่มขึ้น	0.04
อัตราการเสียชีวิต	1.00	เพิ่มขึ้น	0.04	ลดลง	0.05

	ผลกระทบต่อภาระผูกพันโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้				
	การเปลี่ยนแปลง ในข้อสมมติ (ร้อยละ)		การเพิ่มขึ้น ของภาระผูกพัน		การลดลง ของภาระผูกพัน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558					
อัตราคิดลด	1.00	ลดลง	3.27	เพิ่มขึ้น	2.96
อัตราการหมุนเวียนของพนักงาน	20.00	ลดลง	0.08	เพิ่มขึ้น	0.08

การวิเคราะห์การครบกำหนดของการจ่ายชำระภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงานที่ไม่มีการคิดลดระหว่างปี 2560 - 2570 มีดังนี้

	งบการเงินรวม			
	ส่วนที่ไม่เกิน 1 ปี	ระหว่าง 1-3 ปี	ส่วนที่เกิน 3 ปี	รวม
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559				
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	2.54	13.45	22.68	38.67
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558				
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	4.81	26.12	69.99	100.92

	งบการเงินเฉพาะบริษัท			
	ส่วนที่ไม่เกิน 1 ปี	ระหว่าง 1-3 ปี	ส่วนที่เกิน 3 ปี	รวม
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559				
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	2.54	13.45	22.68	38.67
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558				
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	4.81	26.12	69.99	100.92

การวิเคราะห์ความอ่อนไหวข้างต้นนี้อ้างอิงจากการเปลี่ยนแปลงข้อสมมติ ขณะที่ให้ข้อสมมติอื่นคงที่ ในทางปฏิบัติสถานการณ์ดังกล่าว ยากที่จะเกิดขึ้น และการเปลี่ยนแปลงในข้อสมมติอาจมีความสัมพันธ์กัน ในการคำนวณการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของภาระผูกพันผลประโยชน์ที่กำหนดไว้ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงในข้อสมมติหลักได้ใช้วิธีเดียวกับการคำนวณผลประโยชน์พนักงานหลังออกจากการที่รับรู้ในงบแสดงฐานะการเงิน (วิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ (Project Unit credit Method))

29 กำไรสะสมส่วนที่จัดสรรแล้ว ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
สำรองเพื่อการขยายงาน	1,530.89	1,519.93	1,518.11	1,518.11
สำรองตามกฎหมาย	604.47	600.30	600.00	600.00
รวม	2,135.36	2,120.23	2,118.11	2,118.11

สำรองเพื่อการขยายงาน

บริษัทจัดสรรสำรองเพื่อการขยายงานในกิจการโทรศัพท์ในอัตราร้อยละของกำไรสุทธิของปีก่อน โดยการจัดสรรแต่ละครั้งจะต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการคลัง สำรองดังกล่าวไม่มีข้อจำกัดทางกฎหมาย

สำรองตามกฎหมาย

ภายใต้พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 บริษัทต้องจัดสรรสำรองตามกฎหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิประจำปีหลังหักขาดทุนสะสมยกมา (ถ้ามี) จนกว่าสำรองจะมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียนของบริษัท ซึ่งบริษัทได้สำรองตามกฎหมายครบตามจำนวนแล้ว สำรองตามกฎหมายไม่สามารถนำมาจ่ายปันผลได้

30 องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น

องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น ประกอบด้วยเงินลงทุนเพื่อขายและภาษีเงินได้เกี่ยวกับองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ยอดยกมาต้นปี	443.30	7,427.40	443.30	7,427.40
การเปลี่ยนแปลงระหว่างปี				
- การเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเพื่อขาย (หมายเหตุ 13, 34)	1,082.64	(8,730.13)	1,082.64	(8,730.13)
- ภาษีเงินได้เกี่ยวกับองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	(216.53)	1,746.03	(216.53)	1,746.03
	866.11	(6,984.10)	866.11	(6,984.10)
ยอดคงเหลือปลายปี	1,309.41	443.30	1,309.41	443.30

31 ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม	
	2559	2558
ยอดยกมาต้นปี	7.66	23.65
ปันผลรับจากบริษัทย่อย	(0.53)	(0.19)
ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)สุทธิในบริษัทย่อย	0.13	(15.80)
ยอดคงเหลือปลายปี	7.26	7.66

32 รายได้อื่น สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
รายได้ดอกเบี้ย	827.24	1,179.60	822.07	1,173.01
รายได้ค่าปรับ	36.75	170.77	36.75	170.77
รายได้เงินปันผล	131.97	682.11	155.63	682.11
รายได้จากการกลับรายการส่วนแบ่งรายได้นำส่งตามกฎหมาย	6,488.83	-	6,488.83	-
รายได้จากการกลับรายการโบนัสค้างจ่าย	-	864.27	-	864.27
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (หมายเหตุ 35)	1.73	-	1.73	-
อื่นๆ	249.94	411.42	256.30	422.91
รวม	<u>7,736.46</u>	<u>3,308.17</u>	<u>7,761.31</u>	<u>3,313.07</u>

รายได้จากการกลับรายการส่วนแบ่งรายได้นำส่งตามกฎหมาย จำนวน 6,488.83 ล้านบาท เกิดจากบริษัทปรับลดส่วนแบ่งรายได้นำส่งตามกฎหมายตามมาตรา 84 ที่บริษัทบันทึกไว้ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2556 - 30 กันยายน 2558 เนื่องจากกระทรวงการคลังได้แจ้งหลักเกณฑ์ในการหักค่าใช้จ่ายที่สามารถนำมาหักลดหย่อนได้ตามมาตรา 84 (3) ใหม่ มีผลให้ส่วนแบ่งรายได้นำส่งตามกฎหมายลดลง (รายได้อื่นเพิ่มขึ้น) จำนวน 6,488.83 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายค้างจ่ายตามมาตรา 84 ลดลงด้วยจำนวนเดียวกัน (หมายเหตุ 23, 35)

33 ต้นทุนทางการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ดอกเบี้ยจ่าย - เงินกู้ยืม	311.32	410.73	311.32	410.73
ต้นทุนทางการเงินอื่น	0.76	1.37	0.70	0.70
รวมต้นทุนทางการเงิน - สุทธิ	<u>312.08</u>	<u>412.10</u>	<u>312.02</u>	<u>411.43</u>

34 ภาษีเงินได้ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ภาษีเงินได้ปัจจุบัน :				
- ภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับปี	14.30	34.39	-	24.79
- การปรับปรุงภาษีจากงวดก่อน	(7.00)	3.40	(7.00)	3.40
	<u>7.30</u>	<u>37.79</u>	<u>(7.00)</u>	<u>28.19</u>
ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี :				
- รายการที่เกิดจากผลแตกต่างชั่วคราว (หมายเหตุ 20)	898.79	(1,713.21)	900.26	(1,713.30)
รวมค่าใช้จ่าย(รายได้)ภาษีเงินได้	<u>906.09</u>	<u>(1,675.42)</u>	<u>893.26</u>	<u>(1,685.11)</u>

ภาษีเงินได้สำหรับกำไรก่อนหักภาษีของกลุ่มบริษัทมียอดจำนวนเงินที่แตกต่างจากการคำนวณกำไรทางบัญชีคู่กับภาษีของประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ขาดทุนก่อนภาษี	(4,871.96)	(7,560.42)	(4,992.56)	(7,655.25)
ภาษีคำนวณจากอัตราภาษี				
- ร้อยละ 20	(974.39)	(1,512.08)	(998.51)	(1,531.05)
ผลกระทบ				
- รายได้ที่ไม่ต้องเสียภาษี	(17.93)	(68.21)	(17.93)	(68.21)
- ค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถหักภาษี	830.52	(98.53)	830.59	(89.25)
- ขาดทุนทางภาษีที่ไม่ได้บันทึกเป็นสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	1,074.89	-	1,086.11	-
- การปรับปรุงภาษีจากปีก่อน	(7.00)	3.40	(7.00)	3.40
ภาษีเงินได้	906.09	(1,675.42)	893.26	(1,685.11)

ภาษีเงินได้ที่ (ลด) / เพิ่ม ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น มีดังนี้

	งบการเงินรวม					
	2559			2558		
	ก่อนภาษี	ภาษี (ลด)/เพิ่ม	หลังภาษี	ก่อนภาษี	ภาษี (ลด)/เพิ่ม	หลังภาษี
กำไร(ขาดทุน)จากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรม ของเงินลงทุนเพื่อขาย(หมายเหตุ 13, 30)	1,082.64	(216.53)	866.11	(8,730.13)	1,746.03	(6,984.10)
กำไรจากการประมาณการตามหลัก คณิตศาสตร์ประกันภัย	69.18	(13.83)	55.35	-	-	-
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	1,151.82	(230.36)	921.46	(8,730.13)	1,746.03	(6,984.10)

	งบการเงินเฉพาะบริษัท					
	2559			2558		
	ก่อนภาษี	ภาษี (ลด)/เพิ่ม	หลังภาษี	ก่อนภาษี	ภาษี (ลด)/เพิ่ม	หลังภาษี
กำไร(ขาดทุน)จากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรม ของเงินลงทุนเพื่อขาย(หมายเหตุ 13, 30)	1,082.64	(216.53)	866.11	(8,730.13)	1,746.03	(6,984.10)
กำไรจากการประมาณการตามหลัก คณิตศาสตร์ประกันภัย	69.18	(13.83)	55.35	-	-	-
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	1,151.82	(230.36)	921.46	(8,730.13)	1,746.03	(6,984.10)

เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2559 “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 42) พ.ศ.2559” กำหนดให้จัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล ในอัตราร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2559 เป็นต้นไป

35 ค่าใช้จ่ายตามลักษณะ

รายการค่าใช้จ่ายตามลักษณะที่สำคัญ ซึ่งรวมอยู่ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
1) ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย				
ค่าเสื่อมราคาของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์				
- สินทรัพย์ของบริษัท (หมายเหตุ 17)	12,155.25	11,063.90	11,975.46	10,883.89
- สินทรัพย์จากการร่วมกิจการงานและร่วมลงทุน (หมายเหตุ 18)	2,776.25	6,823.95	2,776.25	6,823.95
รวมค่าเสื่อมราคา	14,931.50	17,887.85	14,751.71	17,707.84
การตัดจำหน่ายของสินทรัพย์ไม่มีตัวตน (หมายเหตุ 19)	453.02	488.70	452.97	488.62
รวมทั้งสิ้น	15,384.52	18,376.55	15,204.68	18,196.46
2) รายการขาดทุนจากการด้อยค่าของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (หมายเหตุ 17)	180.88	492.16	180.88	492.16
3) รายการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์จากการร่วมกิจการงาน และร่วมลงทุน (หมายเหตุ 18)	-	632.15	-	632.15
4) ขาดทุน(กำไร) จากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (หมายเหตุ 32)	(1.73)	22.09	(1.73)	22.09
5) ค่าสอบบัญชี	3.32	3.40	3.00	3.00
6) หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	912.14	471.99	912.14	471.99
7) ค่าเช่าตามสัญญาเช่าดำเนินงาน				
- เครื่องจักร อุปกรณ์ และยานพาหนะ	1,270.43	1,223.27	1,521.35	1,474.19
- ที่ดิน และอาคาร	190.29	196.29	190.29	196.29
รวม	1,460.72	1,419.56	1,711.64	1,670.48
8) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน				
- เงินเดือน ค่าจ้าง และโบนัส	10,785.19	11,427.62	10,099.51	10,714.09
- เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน	1,221.82	1,297.88	1,221.82	1,297.88
- ค่าตอบแทนความชอบตามประกาศคณะกรรมการแรงงาน รัฐวิสาหกิจสัมพันธ์และผลประโยชน์อื่นเมื่อเกษียณอายุ (หมายเหตุ 28.1)	457.74	631.91	450.05	631.91
- เงินกองทุนสวัสดิการสงเคราะห์พนักงาน (หมายเหตุ 28.2)	23.47	24.06	23.47	24.06
- ค่าตอบแทนความชอบในการทำงานครบ 25 ปี และ 36 ปี (หมายเหตุ 28.3)	(32.19)	1.86	(32.19)	1.86
- ผลประโยชน์ระยะสั้น - วันลาพักร้อน	8.99	26.64	8.99	26.64
- ค่าตอบแทนพนักงานโครงการเกษียณก่อนอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์	1,439.62	2,093.71	1,439.62	2,093.71
รวม	13,904.64	15,503.68	13,211.27	14,790.15
9) ส่วนแบ่งรายได้ นำส่งตามกฎหมาย	-	3,056.00	-	3,056.00

ค่าเช่าโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคที่ 3

ในงบการเงินเฉพาะบริษัทได้รวมค่าเช่าโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคที่ 3 ที่บริษัท เอ ซี ที โมบาย จำกัด (เอ ซี ที) เป็นผู้ลงทุน ซึ่งได้บันทึกค่าเช่าตามสัญญาข้างต้นเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ โดยเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2554 คณะกรรมการบริษัทได้อนุมัติให้จ่ายค่าเช่าให้ เอ ซี ที เดือนละ 20.91 ล้านบาท และให้มีผลตั้งแต่วันที่ 3 ธันวาคม 2552 เป็นต้นไป ทั้งนี้การทำสัญญา ให้ทำเป็นปีๆ ไป ต่อมาเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2555 คณะกรรมการบริษัทได้อนุมัติให้บริษัทซื้ออุปกรณ์โครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคที่ 3 จาก เอ ซี ที ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดหา

โครงการเกษียณก่อนอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์

เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2559 คณะกรรมการบริษัทมีมติเห็นชอบให้บริษัทดำเนินการโครงการเกษียณก่อนอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ตามข้อตกลงที่บริษัทกำหนดปี 2559 ทั้งนี้บริษัทได้มีประกาศโครงการประจำปี 2559 โดยพนักงานที่จะเข้าร่วมโครงการฯ จะต้องมีความสอดคล้องตามที่โครงการฯ กำหนด ทั้งนี้บริษัทได้เปิดรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม - 19 สิงหาคม 2559 โดยมีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการฯ รวมทั้งสิ้น 790 คน คิดเป็นเงิน 1,439.62 ล้านบาท และให้พนักงานที่ได้รับอนุมัติตามโครงการฯ พ้นสภาพพนักงานตั้งแต่วันที่ 31 สิงหาคม 2559

เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2559 คณะกรรมการบริษัทมีมติเห็นชอบให้บริษัทดำเนินการโครงการเกษียณก่อนอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ตามข้อตกลงที่บริษัทกำหนดปี 2560 ทั้งนี้บริษัทได้มีประกาศโครงการประจำปี 2560 โดยพนักงานที่จะเข้าร่วมโครงการฯ จะต้องมีความสอดคล้องตามที่โครงการฯ กำหนด บริษัทได้เปิดรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม - 28 กุมภาพันธ์ 2560 และมีผู้เข้าร่วมโครงการฯ 536 คน คิดเป็นเงิน 1,040.04 ล้านบาท โดยให้พนักงานที่ได้รับอนุมัติตามโครงการฯ พ้นสภาพพนักงานตั้งแต่วันที่ 31 มีนาคม 2560

ส่วนแบ่งรายได้ นำส่งตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2553 ในมาตรา 84 วรรคสาม ระบุว่า เมื่อพนักงานหรือระยะเวลาสามปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้รัฐวิสาหกิจนำรายได้จากผลประโยชน์ในส่วนที่ได้รับในการให้อนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาตามวรรคสองที่รัฐวิสาหกิจได้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ ทั้งนี้ไม่ว่าจะได้ดำเนินการทั้งหมดหรือบางส่วน โดยให้หักค่าใช้จ่าย ตามที่กฎหมายกำหนดเหลือเท่าใดให้ส่ง กสทช. เพื่อให้ กสทช. นำส่งเงินจำนวนดังกล่าวเป็นรายได้แผ่นดินต่อไป

ตาม พรบ. กสทช. มาตรา 84 วรรคสาม มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2556 - วันที่ 30 กันยายน 2558 ให้บริษัทนำส่งส่วนแบ่งรายได้จากการดำเนินการตามการอนุญาตสัมปทานหรือสัญญาหลังหักค่าใช้จ่ายให้กับ กสทช. ค่าใช้จ่ายที่สามารถนำมาหักลดหย่อนก่อนนำส่งให้ กสทช. ประกอบด้วย

- (1) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมเฉพาะในส่วนที่คิดจากฐานรายได้ที่เกิดจากการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญา
- (2) ค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมตามนโยบายของรัฐบาล และตามมาตรา 50 เฉพาะส่วนที่คิดจากฐานรายได้ที่เกิดจากอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญา
- (3) ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญา ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2557 กระทรวงการคลังแจ้งหลักเกณฑ์ในการหักค่าใช้จ่ายตามมาตรา 84 วรรคสาม และวิธีปฏิบัติในการนำส่ง ส่วนแบ่งรายได้ฯ บริษัทได้คำนวณเงินที่ต้องนำส่งสำนักงาน กสทช. ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวระหว่างวันที่ 20 ธันวาคม 2556 - 31 ธันวาคม 2558 เป็นเงินจำนวน 9,368.63 ล้านบาท โดยยังไม่ได้หักลดหย่อนในส่วนของการหักค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการให้บริการเพื่อสังคม ตามนโยบายรัฐบาล ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2559 ได้มีการตราพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2559 ส่งผลให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารต้องสิ้นสุดลง และจัดตั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ) ขึ้นแทน ในวันที่ 26 กันยายน 2559) ทำให้บริษัทยังไม่ได้ นำส่งเงินให้สำนักงาน กสทช. โดยบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายค้างจ่ายทั้งจำนวน เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2557 บริษัททำหนังสือถึง กระทรวงการคลังขอให้ทบทวนหลักเกณฑ์ในการหักค่าใช้จ่ายและวิธีปฏิบัติในการนำส่งส่วนแบ่งรายได้ฯ ต่อมาเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2560 กระทรวงการคลังได้แจ้งหลักเกณฑ์ในการหักค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการดำเนินการตามการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญา ของ รัฐวิสาหกิจ ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม พ.ศ.2553 (พ.ร.บ.กสทช.) มาตรา 84 วรรคสาม(3) 2557 ของบริษัท และให้บริษัทนำค่าใช้จ่ายในการกำกับดูแลสัญญา อนุญาตให้ดำเนินการกิจการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของ AIS มาหักได้โดยไม่เกินรอบวงเงินและไม่เกินอัตราร้อยละของรายได้ที่ได้รับจาก ผลประโยชน์ตอบแทนจาก AIS ทำให้บริษัทหักค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามการอนุญาตสัมปทานสำหรับงวดวันที่ 20 ธันวาคม 2556 – 30 กันยายน 2558 เพิ่มขึ้น จำนวน 6,488.83 ล้านบาท มีผลให้ส่วนแบ่งรายได้ นำส่งตามกฎหมายและค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ที่คำนวณไว้เดิม ลดลงจำนวน 6,488.83 ล้านบาท โดยบริษัทรับรู้ค่าใช้จ่ายที่ลดลงเป็นรายได้อื่น (หมายเหตุ 32) และกลับรายการ ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (หมายเหตุ 23) ด้วยจำนวนเดียวกัน

36 กำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน

กำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นขั้นพื้นฐานคำนวณโดยการหารกำไร (ขาดทุน) สำหรับปีที่เป็นของผู้ถือหุ้นสามัญด้วยจำนวนหุ้นสามัญเฉลี่ย ถ่วงน้ำหนักที่ออกอยู่ในระหว่างปี สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ขาดทุนส่วนที่เป็นของบริษัท	(5,778.18)	(5,869.20)	(5,885.82)	(5,970.14)
จำนวนหุ้นสามัญเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักที่ออกอยู่ในระหว่างปี (หน่วย : ล้านหุ้น)	600	600	600	600
ขาดทุนต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน (หน่วย : บาท)	(9.63)	(9.78)	(9.81)	(9.95)

บริษัทไม่มีการออกหุ้นสามัญเทียบเท่าปรับลดในระหว่างปี 2559 และ 2558

37 เครื่องมือทางการเงิน

สัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

เงื่อนไขที่มีอยู่และเงินต้นตามสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดครบ กำหนดชำระ ดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ไม่เกิน 1 ปี	405.79	405.79	405.79	405.79
เกินกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี	202.89	405.79	202.89	405.79
เกินกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	-	202.89	-	202.89
	608.68	1,014.47	608.68	1,014.47

๑๖

มูลค่ายุติธรรมสุทธิ

มูลค่ายุติธรรมสุทธิของตราสารอนุพันธ์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
สัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่เป็นหนี้สิน	77.33	162.22	77.33	162.22

มูลค่ายุติธรรมของสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศคำนวณโดยใช้อัตราที่กำหนดโดยคู่สัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศดังกล่าว และถือเสมือนว่าได้ยกเลิกสัญญาเหล่านั้น ณ วันที่ในรายงาน

หนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้นภายใต้สัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

บริษัทได้ทำสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Cross Currency Swap : FX Option with Contingent Payment) ในปี 2549 เพื่อเปลี่ยนเงินกู้ยืมสกุลเงินเยนให้เป็นเงินบาท โดยมีข้อผูกพัน คือ ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนอ้างอิง ซึ่งหมายถึงอัตราแลกเปลี่ยนเงินเยนต่อเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ณ 2 วันทำการก่อนวันชำระหนี้ในแต่ละงวดต่ำกว่า 72.50 บริษัทมีภาระจะต้องจ่ายส่วนเพิ่มตามเงื่อนไขของสัญญา Swap ซึ่งส่วนเพิ่มที่คำนวณได้จะต้องจ่ายชำระพร้อมกับการชำระหนี้งวดปกติอื่นๆ ต่อมาเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2558 The Royal Bank of Scotland plc. ซึ่งเป็นคู่สัญญาของสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ได้โอนย้ายธุรกรรมสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของบริษัทไปยังธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทได้ลงนามในสัญญาการโอนย้ายธุรกรรมเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559 โดยสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่บริษัทมีกับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จะไม่มีข้อผูกพันดังกล่าวข้างต้น มีผลทำให้บริษัทไม่มีความเสี่ยงในหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้นภายใต้สัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

38 รายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

บริษัทถูกควบคุมโดยกระทรวงการคลังซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นเพียงผู้เดียวและเป็นผู้ถือหุ้นในลำดับสูงสุดของบริษัท บริษัทได้ดำเนินธุรกิจกับหน่วยงานราชการของรัฐบาลไทยและรัฐวิสาหกิจ ซึ่งรัฐบาลไทยเป็นผู้ถือหุ้นหรือรัฐบาลไทยเป็นผู้ควบคุมทั้งทางตรงและทางอ้อม (รวมเรียกว่า หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ) หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจเป็นลูกค้ารายสำคัญของบริษัท โดยรายการทางธุรกิจกับหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจเหล่านี้เป็นไปตามปกติทางธุรกิจ บริษัทได้แสดงยอดรายได้และยอดลูกหนี้กับหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจเป็นยอดรวม ยกเว้นรายการกับ บมจ.กสท แสดงเป็นรายการแยกต่างหาก เนื่องจากอยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันและดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกันกับบริษัท

ความสัมพันธ์ที่บริษัทมีกับกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีการควบคุมร่วมกัน หรือเป็นกิจการที่มีรายการบัญชีกับบริษัท รายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันเฉพาะรายการที่บริษัทเป็นผู้ให้บริการผ่านโครงข่ายของบริษัท มีดังนี้

บริษัท	ลักษณะความสัมพันธ์
กระทรวงการคลัง	เป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทผู้เดียวและเป็นผู้ถือหุ้นในลำดับสูงสุดของบริษัท
บริษัท กสท จำกัด (มหาชน)	เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกันโดยมีรัฐบาลไทยเป็นผู้ถือหุ้นร่วมกัน
หน่วยงานราชการของรัฐบาลไทยและรัฐวิสาหกิจ	เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกันโดยมีรัฐบาลไทยเป็นผู้ถือหุ้นร่วมกัน
ธนาคารกรุงไทย	เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกันโดยมีรัฐบาลไทยเป็นผู้ถือหุ้นร่วมกัน
ธนาคารอาคารสงเคราะห์	เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกันโดยมีรัฐบาลไทยเป็นผู้ถือหุ้นร่วมกัน
ธนาคารออมสิน	เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกันโดยมีรัฐบาลไทยเป็นผู้ถือหุ้นร่วมกัน
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกันโดยมีรัฐบาลไทยเป็นผู้ถือหุ้นร่วมกัน
ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกันโดยมีรัฐบาลไทยเป็นผู้ถือหุ้นร่วมกัน
บริษัท เอ ซี ที โมบาย จำกัด	เป็นบริษัทย่อย บริษัทถือหุ้นโดยตรง ร้อยละ 98.57

บริษัท ทีไอที เออร์เซอร์สซิ่ง เซอร์วิส จำกัด	เป็นบริษัทย่อย บริษัทถือหุ้นโดยตรง ร้อยละ 25
บริษัท ทีไอที สปอร์ต คลับ จำกัด	เป็นบริษัทย่อย บริษัทถือหุ้นโดยตรง ร้อยละ 25
บริษัท เทลการ์ด จำกัด	เป็นบริษัทร่วม บริษัทถือหุ้นโดยตรง ร้อยละ 26
บริษัท แอดวานซ์ ดาต้าเน็ตเวิร์ค คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด	เป็นบริษัทร่วม บริษัทถือหุ้นโดยตรง ร้อยละ 48.12
บริษัท เลนโซ่ดาต้าคอม จำกัด	เป็นบริษัทร่วม บริษัทถือหุ้นโดยตรง ร้อยละ 49
บริษัท โมไบล์ คอมมิวนิเคชั่น เซอร์วิสเสส จำกัด	เป็นบริษัทร่วม บริษัทถือหุ้นโดยตรง ร้อยละ 30
บริษัท ทู มัลติมีเดีย จำกัด	เป็นบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน บริษัทถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 20

บริษัทมีการซื้อสินค้าและบริการกับหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ อาทิเช่น ไฟฟ้า น้ำประปา การเดินทาง (ทางอากาศ รถไฟ รถประจำทาง) เชื้อเพลิง ไพรซ์เบย์ การเช่าอาคารและที่ดิน เป็นต้น ซึ่งเป็นรายการที่มีเงื่อนไขตามปกติทางธุรกิจ นอกจากนั้น บริษัทยังมีหน้าที่เก็บภาษี ซึ่งรวมถึงภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีหัก ณ ที่จ่าย แทนรัฐบาลไทย โดยบริษัทไม่ได้รับคำตอบแทนจากรัฐบาลไทยในการทำหน้าที่จัดเก็บภาษีดังกล่าว รายละเอียดค่าสินค้าและบริการข้างล่างนี้ที่เกี่ยวกับหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ ได้เปิดเผยเฉพาะรายการที่เกิดกับ บมจ.กสท เท่านั้น เนื่องจากไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายและเจ้าหนี้กับหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจอื่นทั้งหมดได้ จึงไม่เปิดเผยข้อมูลค่าใช้จ่ายและเจ้าหนี้กับหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจอื่นในงบการเงินนี้

บริษัทมีเงินสด เงินฝากธนาคาร และตัวสัญญาใช้เงินกับธนาคารที่ถูกควบคุมโดยรัฐบาล ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังมี เงินลงทุนในหุ้นเงินคลังของรัฐบาล และพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด เงินลงทุนชั่วคราว และเงินลงทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินระยะยาว กับธนาคารที่ถูกควบคุมโดยรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ มีจำนวน 16,578.19 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 20,274.94 ล้านบาท)

บริษัทไม่ได้เปิดเผยรายการกับพนักงาน ผู้บริหาร หรือสมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว ของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจเป็นรายการกับกิจการที่เกี่ยวข้องกัน เนื่องจากบริษัทไม่สามารถหายอดรวมของรายการดังกล่าวที่มีจำนวนมากและหลากหลาย อย่างไรก็ตาม รายการดังกล่าวมีเงื่อนไขตามปกติทางธุรกิจ

บริษัทเชื่อว่าการเปิดเผยรายการที่เกี่ยวข้องกันในหมายเหตุนี้ได้แสดงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาอย่างพอเพียงแล้ว

รายการต่อไปนี้เป็นรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน เฉพาะรายการที่บริษัทเป็นผู้ให้บริการผ่านโครงข่ายของบริษัท

38.1 รายได้จากกาารให้บริการ

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
รายได้จากการให้บริการโทรคมนาคม				
- กระทรวงการคลัง	30.02	31.98	30.02	31.98
- บริษัทย่อย	-	-	0.51	0.37
- บริษัทร่วม	0.63	0.43	0.63	0.43
- กิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น				
บมจ.กสท	4.02	4.20	4.02	4.20
หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ	2,060.06	2,506.50	2,060.06	2,506.50
	<u>2,094.73</u>	<u>2,543.11</u>	<u>2,095.24</u>	<u>2,543.48</u>

21

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
รายได้จากบริการโทรคมนาคมอื่น				
- กระทรวงการคลัง	20.15	17.20	20.15	17.20
- บริษัทย่อย			0.29	-
- กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกันอื่น				
บมจ.กสท	55.03	62.04	55.03	62.04
หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ	3,466.22	3,149.29	3,466.22	3,149.29
	<u>3,541.40</u>	<u>3,228.53</u>	<u>3,541.69</u>	<u>3,228.53</u>

38.2 รายได้จากการให้บริการอื่น

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
- บริษัทย่อย	-	-	1.59	0.61
- บริษัทร่วม	0.17	0.14	0.17	0.14
	<u>0.17</u>	<u>0.14</u>	<u>1.76</u>	<u>0.75</u>

38.3 รายได้อื่น

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
- บริษัทย่อย	-	-	7.25	11.57

38.4 การซื้อบริการ

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ค่าบริการโทรคมนาคม				
- กระทรวงการคลัง	89.66	62.16	89.66	62.16
- บริษัทย่อย	-	-	816.16	825.77
- กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกันอื่น				
บมจ.กสท	650.80	328.14	650.80	328.14
	<u>740.46</u>	<u>390.30</u>	<u>1,556.62</u>	<u>1,216.07</u>

38.5 ยอดค้างชำระที่เกิดจากการซื้อและขายบริการ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ลูกหนี้บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน				
ลูกหนี้กิจการโทรคมนาคม				
- กระทรวงการคลัง	20.32	15.95	20.32	15.95
- บริษัทย่อย	-	-	0.66	0.69
- บริษัทร่วม	5.23	4.89	5.23	4.89
- กิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น				
บมจ.กสท	611.76	634.34	611.76	634.34
หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ	1,395.23	1,453.40	1,395.23	1,453.40
	<u>2,032.54</u>	<u>2,108.58</u>	<u>2,033.20</u>	<u>2,109.27</u>
หัก ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	(5.65)	(5.14)	(5.65)	(5.14)
	<u>2,026.89</u>	<u>2,103.44</u>	<u>2,027.55</u>	<u>2,104.13</u>
ค่าเช่าที่ดินของราชพัสดุจ่ายล่วงหน้า				
- กระทรวงการคลัง	152.70	165.08	152.70	165.08
เจ้าหนี้การค้า				
- กระทรวงการคลัง	12.48	7.73	12.48	7.73
- บริษัทย่อย	-	-	583.00	305.21
- บริษัทร่วม	0.57	0.57	0.57	0.57
- กิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น				
บมจ.กสท	4.16	4.16	4.16	4.16
	<u>17.21</u>	<u>12.46</u>	<u>600.21</u>	<u>317.67</u>
เจ้าหนี้อื่น				
- กระทรวงการคลัง	0.21	0.21	0.21	0.21
- บริษัทย่อย	-	-	104.58	92.26
- กิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น				
บมจ.กสท	467.03	163.19	467.03	163.19
	<u>467.24</u>	<u>163.40</u>	<u>571.82</u>	<u>255.66</u>

38.6 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
บริษัทย่อย	-	-	44.02	45.75

38.7 หนี้สินหมุนเวียนอื่น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
เงินประกันสัญญา				
- บริษัทย่อย			3.18	4.53
- บริษัทรวม	3.01	3.01	3.01	3.01
	<u>3.01</u>	<u>3.01</u>	<u>6.19</u>	<u>7.54</u>

38.8 ค่าใช้จ่ายในการบริหาร

ค่าใช้จ่ายในการบริหารสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 สำหรับงบการเงินรวม จำนวน 16,799.21 ล้านบาท และงบการเงินเฉพาะบริษัท จำนวน 16,902.49 ล้านบาท ได้รวมค่าตอบแทนผู้บริหารสำคัญ ซึ่งเป็นค่าตอบแทนที่ผู้บริหารสำคัญได้รับหรือพึงได้รับจากบริษัทและกลุ่มบริษัท ซึ่งประกอบด้วยผลประโยชน์ระยะสั้น เช่น เงินเดือน โบนัส เบี้ยประชุม และผลประโยชน์ระยะยาวอื่นใดที่ได้รับ โดยผู้บริหารสำคัญ หมายถึง คณะกรรมการบริษัท กรรมการผู้จัดการใหญ่ และรองกรรมการผู้จัดการใหญ่

ค่าตอบแทนผู้บริหารสำคัญมีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ผลประโยชน์ระยะสั้น	43.08	36.69	42.72	36.52
ผลประโยชน์หลังออกจากงาน				
- โครงการค่าตอบแทนความชอบตามประกาศคณะกรรมการแรงงาน				
รัฐวิสาหกิจสัมพันธ์และผลประโยชน์อื่นเมื่อเกษียณอายุ	0.80	1.00	0.80	1.00
- โครงการกองทุนสวัสดิการสงเคราะห์พนักงาน	0.41	0.39	0.41	0.39
รวม	<u>44.29</u>	<u>38.08</u>	<u>43.93</u>	<u>37.91</u>

ค่าใช้จ่ายบริหารอื่น

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
- บริษัทย่อย			261.79	310.87
- กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกันอื่น				
บมจ.กสท		3.02		3.02
	<u>-</u>	<u>3.02</u>	<u>261.79</u>	<u>313.89</u>

39 หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นและภาระผูกพัน

39.1 หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

39.1.1 หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นกรณีคดีสัญญา

บริษัทเป็นจำเลยในคดีสัญญา คดีฐานละเมิด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 เป็นจำนวนเงิน 39,064.48 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 : 76,294.67 ล้านบาท) ซึ่งมีคดีสำคัญ จำนวนเงิน 33,524.53 ล้านบาท ดังนี้

คดีพิพาทกับ ทูร คดีสำคัญประกอบด้วย

- ทูร ฟ้องต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการเรียกร้องให้บริษัทชำระเงินส่วนแบ่งรายได้จากการที่บริษัทนำบริการพิเศษมาใช้งานโครงข่ายของ ทูร (Access Charge) ทุนทรัพย์ 15,415.37 ล้านบาท ซึ่งคณะอนุญาโตตุลาการได้มีคำชี้ขาดเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2549 ให้บริษัทจ่ายส่วนแบ่งรายได้ดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2545 จำนวน 9,175.82 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี ของเงินจำนวนดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2545 จนกว่าบริษัทจะชำระเสร็จสิ้น สำหรับส่วนแบ่งรายได้ตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2545 เป็นต้นไป ให้บริษัทแบ่งส่วนแบ่งรายได้ให้แก่ ทูร ในอัตราร้อยละ 50 ของผลประโยชน์ตอบแทนที่บริษัทได้รับจริง เฉพาะส่วนที่นำมาผ่านโครงข่ายของ ทูร ตามสัญญา อย่างไรก็ตามฝ่ายกฎหมายของบริษัทได้ยื่นขอเพิกถอนคำชี้ขาดดังกล่าว ต่อศาลปกครองแล้ว และศาลปกครองได้ประทับฟ้องเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2549 และ ทูร ได้ยื่นคัดค้านคำขอเพิกถอนคำชี้ขาดดังกล่าว แต่บริษัทได้ยื่นคำคัดค้านโต้แย้งคำคัดค้านของ ทูร เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2550 โดย ทูร ได้ยื่นคำคัดค้านเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2550 และเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2555 ศาลปกครองกลางได้พิพากษาเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ และปฏิเสธการขอบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2555 ทูร ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด วันที่ 23 เมษายน 2556 บริษัทได้ยื่นแก้อุทธรณ์ ต่อมาเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2559 ศาลปกครองสูงสุดได้พิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองกลาง กล่าวคือเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ และปฏิเสธการขอบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ
- เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2548 ทูร ฟ้องต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ เรียกร้องค่าเสียหายและค่าส่วนแบ่งรายได้ค่าโทรศัพท์ทางไกลต่างประเทศกรณีเรียกเข้า (Incoming call) โดยอ้างว่าบริษัทคำนวณไม่ถูกต้อง จำนวน 8,407.68 ล้านบาท ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาในกระบวนการอนุญาโตตุลาการ
- ทูร ฟ้องต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ เรียกร้องส่วนแบ่งรายได้ค่าบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศที่บริษัทได้รับจาก บมจ.กสท โดยอ้างว่าบริษัทนำหลักเกณฑ์และข้อมูลที่ไม่ถูกต้องมาใช้ในการคำนวณส่วนแบ่งรายได้ให้ ทูร ทุนทรัพย์ จำนวน 1,968.70 ล้านบาท บริษัทได้ยื่นคำคัดค้านเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2551 ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการ ต่อมาเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552 ทูร ได้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลางคัดค้านอนุญาโตตุลาการฝ่ายบริษัท ศาลปกครองกลาง ยกคำร้องคัดค้านอนุญาโตตุลาการของ ทูร และ ทูร ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

คดีพิพาทกับ ทีทีแอนด์ที คดีสำคัญประกอบด้วย

- ทีทีแอนด์ที ยื่นคำเสนอข้อพิพาทฟ้องต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ โดยอ้างว่าบริษัทนำและอนุญาตให้บุคคลอื่นนำบริการพิเศษมาใช้ผ่านโครงข่ายของ ทีทีแอนด์ที จึงเรียกร้องค่า Access Charge เดิมทุนทรัพย์ขณะฟ้อง จำนวน 28,000 ล้านบาท และแก้ไข ทุนทรัพย์ในภายหลังเป็น 23,777.99 ล้านบาท เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2551 คณะอนุญาโตตุลาการได้มีคำชี้ขาดให้บริษัทชำระเงินให้ ทีทีแอนด์ที ตั้งแต่ปี 2536 จนถึงเดือนมีนาคม 2548 เป็นจำนวน 23,777.99 ล้านบาท กับผลประโยชน์ตอบแทนจากบริการพิเศษนับจากวันที่ 1 เมษายน 2548 เป็นต้นไปจนครบกำหนดเวลาตามสัญญา พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ MLR + 1 ของอัตราเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ของเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่ 8 เมษายน 2548 จนกว่าบริษัทจะชำระเสร็จสิ้น ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2551 ทีทีแอนด์ที ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งขอบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการข้างต้น ศาลแพ่งมีความเห็นว่าคดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองจึงโอนคดีไปยังศาลปกครองกลาง และเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2551 ฝ่ายกฎหมายของบริษัทและพนักงานอัยการสำนักงานอัยการสูงสุดได้ยื่นขอเพิกถอนคำชี้ขาดดังกล่าวต่อศาลปกครองกลางแล้ว

ต่อมาเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2559 ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ และปฏิเสธการขอบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ที่ที่แอนด์ที ไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าว และศาลปกครองกลางได้มีหนังสือรับรองคดีถึงที่สุดแล้วเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560

ที่ที่แอนด์ที ฟ้องต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ เรียกร้องค่าเสียหาย และเรียกร้องส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศและค่าดำเนินการการรับแจ้งเหตุขัดข้องและการซ่อมบำรุงรักษาตู้พักปลายทางเพิ่ม โดยอ้างว่าบริษัทผิวดสัญญา ร่วมการงาน ผิดข้อตกลงการทดสอบตลาดการใช้โทรศัพท์ทางไกลในประเทศ ผิดข้อตกลงแนบท้ายสัญญาเรื่องบริการรับแจ้งเหตุขัดข้องและการซ่อมบำรุงจากตู้พักปลายทางถึงราวกันฟ้า และตกลงกับ บมจ.กสท ลดค่าบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศโดยไม่ได้ตกลงกับ ที่ที่แอนด์ที ทำให้ ที่ที่แอนด์ที เสียหายและได้รับรายได้ไม่ครบถ้วน เดิมทุนทรัพย์ขณะฟ้อง จำนวน 753.48 ล้านบาท ต่อมา ที่ที่แอนด์ที แก้ไขทุนทรัพย์เป็น 2,598.19 ล้านบาท เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2552 คณะอนุญาโตตุลาการ เสียข้างมากชี้ขาดให้บริษัทชำระเงินให้ ที่ที่แอนด์ที จำนวน 2,553.71 ล้านบาท ต่อมาเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2552 ฝ่ายกฎหมายของบริษัทและพนักงานอัยการสำนักงานอัยการสูงสุดได้ยื่นขอเพิกถอนคำชี้ขาดดังกล่าวต่อศาลปกครองกลางแล้ว และเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2553 ที่ที่แอนด์ที ยื่นคำร้องขอบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ต่อมาเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2559 ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ

คดีพิพาทกรณีบริษัท ไทยอีเลคทริคคอร์ปอเรชัน จำกัด (ไทยอีเลคทริค) บริษัท ทาร์เกต เน็ตเวิร์ค จำกัด (ทาร์เกต) และบริษัท เทเลเมติกส์ จำกัด (เทเลเมติกส์)

ในไตรมาสที่ 4/2550 ไทยอีเลคทริค ได้ยื่นฟ้องบริษัทต่อศาลแพ่ง กล่าวหาว่าบริษัทผิวดสัญญาเช่าเครื่องโทรศัพท์สาธารณะ โดยอ้างว่าบริษัทไม่กำหนดเลขหมายโทรศัพท์ให้ ไทยอีเลคทริค ติดตั้งเปิดให้บริการ (กำหนด 10,000 เลขหมายในกำหนด 10 ปี แต่กำหนดให้เพียง 4,217 เลขหมาย เปิดให้บริการ 3,269 เลขหมาย) ทุนทรัพย์ตามฟ้อง จำนวน 2,780.06 ล้านบาท ประกอบไปด้วย ค่าเสียหาย ค่าขาดประโยชน์ ค่าเช่าเครื่องโทรศัพท์สาธารณะ และ ดอกเบี้ย ต่อมาศาลแพ่งและศาลปกครองกลางมีความเห็นว่าเป็นสัญญาเช่าเครื่องโทรศัพท์สาธารณะนี้เป็นสัญญาทางปกครอง อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง ศาลแพ่งจึงมีคำสั่ง ให้โอนคดีไปยังศาลปกครองกลางเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2551 และจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2555 ศาลปกครองกลางพิพากษาให้บริษัทชำระเงินจำนวน 0.74 ล้านบาท ให้ไทยอีเลคทริค บริษัทได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดแล้ว เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2555 ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

ไตรมาสที่ 3/2551 ทาร์เกต ได้ยื่นฟ้องบริษัทต่อศาลปกครองกลาง กล่าวหาว่าบริษัทผิวดสัญญาเช่าเครื่องโทรศัพท์สาธารณะ โดยอ้างว่าบริษัทไม่กำหนดเลขหมายโทรศัพท์ให้ ทาร์เกต ติดตั้งเปิดให้บริการ (กำหนด 10,000 เลขหมายในกำหนด 10 ปี แต่กำหนดให้เพียง 4,675 เลขหมาย เปิดให้บริการ 4,675 เลขหมาย) ทุนทรัพย์ตามฟ้อง จำนวน 766.55 ล้านบาท และแก้ไขทุนทรัพย์ในภายหลังเป็น 1,974.11 ล้านบาท ประกอบไปด้วย ค่าเสียหาย ค่าขาดประโยชน์ ค่าเช่าเครื่องโทรศัพท์สาธารณะ และ ดอกเบี้ย ต่อมาเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2559 ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาให้ยกฟ้องคำฟ้องดังกล่าว ขณะนี้อยู่ระหว่างการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2553 เทเลเมติกส์ ได้ยื่นฟ้องบริษัทต่อศาลแพ่ง กล่าวหาว่าบริษัทผิวดสัญญาเช่าระบบใบแจ้งหนี้และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบ ทุนทรัพย์ตามฟ้อง จำนวน 3,269.68 ล้านบาท ประกอบด้วย ค่าใช้จำนวนเลขหมายเกิน 4 ล้านเลขหมาย ค่าบริหารและดำเนินการใช้ระบบใบแจ้งหนี้เป็นเวลา 57 เดือน ค่าเสียหายจากการใช้โปรแกรมของระบบใบแจ้งหนี้เพิ่มขึ้นเกินกว่าที่กำหนดในสัญญา ค่าเสียหายในการใช้ระบบบรรจุของเกินร้อยละ 40 ตามสัญญา ค่าพัฒนาแก้ไขและปรับปรุงระบบตลอดระยะเวลาที่เช่า ค่าเสียหายทางธุรกิจ และค่าเสียหายที่บริษัทไม่ส่งมอบระบบใบแจ้งหนี้คืนให้ เทเลเมติกส์ เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2553 บริษัทได้ยื่นคำให้การต่อสู้คดี วันที่ 9 ธันวาคม 2553 ศาลแพ่งได้มีคำสั่งให้โอนคดีไปยังศาลปกครองกลาง และเมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2559 ศาลปกครองกลางได้พิพากษาให้บริษัทชดเชยค่าเสียหายเป็นจำนวน 1,055.07 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ต่อมาเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2559 บริษัทได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ขอให้พิจารณาพิพากษากลับคำพิพากษาศาลปกครองกลาง โดยพิจารณายกฟ้องคดีดังกล่าว ขณะนี้บริษัทอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

คดีพิพาทกรณีบริษัทโทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) (DTAC)

- เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2554 DTAC ได้ยื่นฟ้องบริษัท และ โทร ต่อศาลปกครองกลาง เพื่อเรียกให้ชำระค่าตอบแทนการเชื่อมต่อโครงข่ายฯ ตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน 2549 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2553 โดยเรียกจากบริษัท เป็นจำนวน 5,358.34 ล้านบาท เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2554 พนักงานอัยการได้ยื่นคำให้การต่อสู้คดีแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2554 DTAC ได้ยื่นฟ้องบริษัทต่อศาลปกครองกลาง เพื่อเรียกให้ชำระค่าตอบแทนการเชื่อมต่อโครงข่ายฯ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2554 ถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2554 เป็นจำนวน 433.73 ล้านบาท ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง ต่อมาเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2556 DTAC ได้ยื่นฟ้องบริษัทต่อศาลปกครองกลาง เพื่อเรียกให้ชำระค่าตอบแทนการเชื่อมต่อโครงข่ายฯ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2556 เป็นจำนวน 201.48 ล้านบาท เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2557 บริษัทได้ยื่นคำให้การต่อศาลปกครองกลางแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง (หมายเหตุ 40.1)

คดีพิพาทกรณีบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (AIS)

- เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2556 AIS ได้ยื่นฟ้องบริษัทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการเพื่อเรียกให้ชำระเงินส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศกับประเทศที่ไม่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2551 จนถึงเดือน กันยายน 2555 โดยเรียกจากบริษัทเป็นจำนวน 1,527.45 ล้านบาท ต่อมาเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2556 พนักงานอัยการได้ยื่นคำคัดค้าน โดยให้เหตุผลในการปฏิเสธการชำระเงิน เนื่องจาก บมจ.กสท ปฏิบัติผิดสัญญาโดยยุติการชำระเงินส่วนแบ่งรายได้ฯ ซึ่งบริษัทจะจ่ายชำระให้กับ AIS ได้ต่อเมื่อได้รับเงินส่วนแบ่งรายได้ฯ ดังกล่าวแล้ว (หมายเหตุ 10.1) ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของสถาบันอนุญาโตตุลาการ
- เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2533 บริษัทได้ทำสัญญาอนุญาตให้ดำเนินกิจการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (สัญญาอนุญาตฯ) ให้ AIS ดำเนินกิจการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ NMT 900 และ GSM มีกำหนด 25 ปี นับแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2533 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2558 โดย AIS เป็นผู้ลงทุนในเครื่องมือและอุปกรณ์ และจ่ายเงินผลประโยชน์ตอบแทนให้บริษัทตามอัตราที่ตกลงกันตามข้อ 30 ซึ่ง AIS ได้ส่งมอบเครื่องมือและอุปกรณ์ดังกล่าวให้เป็นกรรมสิทธิ์ของบริษัทแล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2556 AIS ได้มีหนังสือแจ้งยกเลิกการส่งมอบทรัพย์สินในส่วนของเสาส่งสัญญาณ (Tower) ทั้งหมดจำนวน 13,198 ต้น โดยตีความว่าเสาส่งสัญญาณไม่ใช่เครื่องมือและหรืออุปกรณ์ตามที่ระบุในสัญญาอนุญาตฯ จึงไม่ต้องชำระส่วนแบ่งรายได้ที่เกิดจากการนำเสาส่งสัญญาณไปหาประโยชน์ให้บริษัท เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2556 บริษัทได้มีหนังสือโต้แย้งและปฏิเสธว่ากรรมสิทธิ์เสาส่งสัญญาณตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบริษัทโดยทันทีที่ติดตั้งเสร็จเรียบร้อยแล้วตามสัญญาอนุญาตฯ ข้อ 4 จึงมีประเด็นโต้แย้งกรรมสิทธิ์เสาส่งสัญญาณและส่วนแบ่งรายได้ค่าร่วมใช้เสาส่งสัญญาณ เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2557 AIS ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการเพื่อขอให้ชี้ขาดเรื่องกรรมสิทธิ์เสาส่งสัญญาณ (Tower) และเรียกให้บริษัทจ่ายคืนเงินส่วนแบ่งรายได้ค่าร่วมใช้เสาส่งสัญญาณดังกล่าวที่ได้รับจาก AIS ตั้งแต่ต้นจนถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2557 เป็นจำนวน 516.31 ล้านบาท เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2558 บริษัทได้ยื่นคำคัดค้านและขอเรียกร้องแย้งต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559 บริษัทได้ยื่นคำคัดค้านต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการขอให้ชี้ขาดให้ AIS ส่งมอบเสาส่งสัญญาณ (Tower) ที่ AIS ยังไม่นำส่งอีก จำนวน 1,429 ต้น โดย AIS อ้างว่าเป็นเสาส่งสัญญาณ (Tower) ที่เช่ามาจากบริษัท แฟกซ์ไลท์ จำกัด (FXL) ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของ AIS และส่วนที่ยังไม่ส่งมอบที่อาจพบภายหลัง โดยบริษัทมีความเชื่อมั่นว่า เมื่อคดีถึงที่สุดแล้วเสาส่งสัญญาณ (Tower) ที่ AIS ใช้ในการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 900 MHz เป็นรายการอุปกรณ์ที่ต้องนำส่งให้บริษัทตามสัญญาอนุญาตฯ ข้างต้น ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของสถาบันอนุญาโตตุลาการ

คดีพิพาทกรณีบริษัท จัสมิน ซับมารีน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (จัสมินา)

- เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2534 บริษัทได้ทำสัญญาร่วมลงทุนสร้างโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำ (Submarine Optical Fibre Cable Project) กับบริษัท จัสมิน ซับมารีน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (จัสมินา) มีกำหนดระยะเวลา 20 ปี โดยบริษัท จัสมินา จะได้รับส่วนแบ่งรายได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขภายใต้กรอบสัญญา โดยวิธีการคำนวณรายได้ตามที่กำหนดในสัญญามี 2 วิธี คือ คำนวณรายได้จริงที่เกิดจากการเปิดบริการ หรือคำนวณรายได้ตามสูตรคำนวณ ทั้งนี้ให้ใช้วิธีที่บริษัทได้ประโยชน์ดีกว่า โดยในขณะนั้นการหารายได้จริงจากการเปิดให้บริการยังไม่อาจทำได้ บริษัทจึงเลือกวิธีการคำนวณรายได้ตามสูตรไปก่อน ต่อมาเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2551 บริษัทได้ประชุมร่วมกับจัสมินา และมีมติร่วมกันว่า บริษัทจะใช้วิธีการคำนวณรายได้จริงที่เกิดจากการเปิดบริการ โดยการ

ตรวจวัดกราฟฟิคที่เปิดให้บริการ โดยให้มีผลตั้งแต่เดือนกันยายน 2551 เป็นต้นไป อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2552 จัสมินา ได้โต้แย้งว่าการวัดรายได้ที่เกิดขึ้นจริงโดยการตรวจวัดกราฟฟิคนั้นไม่สมบูรณ์ จึงคำนวณส่วนแบ่งรายได้ตามสูตรการคำนวณเช่นเดิม จึงทำให้เกิดเป็นข้อพิพาทเนื่องจาก บริษัทได้ระงับการชำระส่วนแบ่งรายได้ตั้งแต่เดือน กันยายน 2551 - ตุลาคม 2554 ต่อมาเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2557 จัสมินา ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการให้บริษัททำการชำระส่วนแบ่งรายได้ตั้งแต่เดือนกันยายน 2551 - ตุลาคม 2554 รวมดอกเบี้ย เป็นเงินทั้งสิ้น 3,395.35 ล้านบาท และเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558 บริษัทได้ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นผู้ดำเนินการเพื่อต่อสู้คดีแทน โดยได้ยื่นคำคัดค้านไปยังสถาบันอนุญาโตตุลาการ เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2558 ทั้งนี้ฝ่ายกฎหมายของบริษัทเชื่อมั่นว่าบริษัทไม่มีภาระที่ต้องชำระส่วนแบ่งรายได้ตามคำฟ้องแต่อย่างใด

คดีพิพาทกรณีบริษัท คอม-ลิงค์ จำกัด (คอมลิงค์ฯ)

- เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2533 บริษัท รพท. และคอมลิงค์ฯ ได้ทำสัญญาร่วมลงทุนจัดตั้งโครงข่ายเคเบิลใยแก้วนำแสงตามเส้นทางรถไฟ (Fibre Optic Cable Transmission System) เพื่อเป็นข่ายรองรับวงจรทางไกล และเป็นข่ายสำรองฉุกเฉินของบริษัท และเพื่อให้ รพท. ใช้เป็นระบบสื่อสารสัญญาณควบคุมการเดินรถ และเป็นระบบคมนาคมสำหรับการบริการงานภายในสำหรับ รพท. มีกำหนดเวลา 20 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2534 - 31 มีนาคม 2554 โดยบริษัทได้จ่ายเงินส่วนแบ่งรายได้ตามข้อตกลงในสัญญาร่วมลงทุนฯ ครบถ้วนแล้วเป็นจำนวนเงิน 27,294.57 ล้านบาท โดยชำระเป็นเงินงวดสุดท้ายในเดือนตุลาคม 2551 ซึ่งเป็นระยะเวลาก่อนสิ้นสุดอายุสัญญา (อายุสัญญาสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2554) ต่อมาคอมลิงค์ฯ ได้ส่งหนังสือเรียกให้บริษัทชำระส่วนแบ่งรายได้ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2551 - มีนาคม 2554 อีก ซึ่งคอมลิงค์ฯ ไม่มีสิทธิเรียกร้องให้บริษัทชำระเงินในช่วงระยะเวลาดังกล่าวอีกแต่อย่างใด และเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2559 คอมลิงค์ฯ ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการให้บริษัททำการชำระส่วนแบ่งรายได้ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2551 - มีนาคม 2554 จำนวน 1,093.44 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีของเงินต้นดังกล่าว และเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2559 บริษัทได้ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นผู้ดำเนินการเพื่อต่อสู้คดีแทน โดยได้ยื่นคำคัดค้านไปยังสถาบันอนุญาโตตุลาการ เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2559 ทั้งนี้ฝ่ายกฎหมายของบริษัทเชื่อมั่นว่าบริษัทไม่มีภาระที่ต้องชำระส่วนแบ่งรายได้ตามคำฟ้องแต่อย่างใด

นอกจากนี้ในการต่อสู้คดีอื่นๆ สำนักงานกฎหมายของบริษัทได้ดำเนินการทั้งพยานบุคคล และพยานเอกสารอย่างครบถ้วน มิได้มีการเสียเปรียบในรูปคดี ดังนั้น บริษัทจึงเชื่อมั่นว่าไม่มีเหตุที่ต้องชดใช้ค่าเสียหายตามจำนวนที่ฟ้อง และไม่ได้บันทึกประมาณการหนี้สินไว้ในงบการเงินนี้ แต่ทั้งนี้ผลของคดีขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลเป็นสำคัญ

39.1.2 หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นกรณีภาษีเงินได้นิติบุคคล

ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 10.1 บริษัทไม่ได้บันทึกค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ซึ่งอาจเกิดจากรายได้ ค่าเชื่อมโยง (Access Charge) ที่เป็นกรณีพิพาทกับ บมจ.กสท และบริษัทเอกชนคู่สัญญาของ บมจ.กสท ในส่วนที่บริษัทยังไม่ได้บันทึกเป็นรายได้ในงบการเงินนี้ อย่างไรก็ตาม บริษัทได้รับแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง ว่ากรมสรรพากรแจ้งว่าหากบริษัทได้มีการให้บริการเชื่อมโยงโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่กับคู่สัญญาตามสัญญาให้บริการเชื่อมโยงโครงข่ายดังกล่าวแล้ว บริษัทย่อมมีสิทธิเรียกร้องในหนี้ค่าบริการที่เกิดขึ้น แม้ว่าบริษัทยังไม่ได้รับรู้รายได้ค่าเชื่อมโยงเนื่องจากยังเป็นข้อพิพาทกับคู่สัญญาก็ตาม บริษัทต้องนำรายได้ค่าเชื่อมโยงดังกล่าวมาคำนวณเป็นรายได้ของบริษัท ตามมาตรา 65 วรรค 2 แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับข้อ 2 ของคำสั่งกรมสรรพากรที่ ทป.1/2528 เรื่อง การใช้เกณฑ์สิทธิในการคำนวณรายได้และรายจ่ายของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2528 ต่อมาเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2555 สำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ กรมสรรพากร ได้ตอบข้อหารือของบริษัทเกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคลกรณีรายได้ค่าเชื่อมโยงโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Access Charge) ที่บริษัทไม่ได้รับรู้รายได้ข้างต้นสรุปได้ว่าหากบริษัทมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะทำให้สามารถวัดมูลค่าของจำนวนรายได้ได้อย่างน่าเชื่อถือ และไม่อาจกำหนดจำนวนหนี้ที่แน่นอนได้ บริษัทก็ไม่ได้นำค่าเชื่อมโยงโครงข่ายดังกล่าวมารวมคำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากร

39.1.3 หนังสือที่อาจเกิดขึ้นกรณีภาษีมูลค่าเพิ่ม

กรณีภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งเกิดจากการนำส่งส่วนแบ่งรายได้ตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินกิจการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายหลังหักภาษีสรรพสามิตแล้ว

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2546 ได้เห็นชอบแนวทางดำเนินการเพื่อหักค่าภาษีสรรพสามิตออกจากส่วนแบ่งรายได้ที่คู่สัญญาจะต้องนำส่งให้คู่สัญญาภาครัฐ ตามที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเสนอ ดังนั้น AIS จึงได้นำส่งส่วนแบ่งรายได้ตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินกิจการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้บริษัทในจำนวนที่หักภาษีสรรพสามิตแล้ว ซึ่งรายรับจากส่วนแบ่งรายได้ดังกล่าวบริษัทได้คำนวณนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มตามฐานภาษีรายรับที่ได้รับจริง ภายหลังจากหักภาษีสรรพสามิต โดยบริษัทได้หารือแนวทางปฏิบัติกับกรมสรรพากรในขณะนั้นแล้ว อย่างไรก็ตามระหว่างงวดปี 2550 กรมสรรพากรได้แจ้งว่าบริษัทต้องนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับเงินค่าภาษีสรรพสามิตที่ถูกหักจากส่วนแบ่งรายได้ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2546 - เดือนพฤศจิกายน 2550 ซึ่งคำนวณเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มได้เป็นจำนวน 2,202.38 ล้านบาท และบริษัทยังมีภาระเบี้ยปรับและเงินเพิ่มสิ้นสุดถึงวันที่ชำระค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม จำนวนประมาณ 3,152.05 ล้านบาท ซึ่งกรมสรรพากรนำไปหักกลับกับภาษีซื้อที่บริษัทขอคืนจำนวน 322.80 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน 108.52 ล้านบาท เบี้ยปรับและเงินเพิ่มจำนวน 214.28 ล้านบาท และเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2551 คณะกรรมการบริษัทมีมติให้ชำระภาษีมูลค่าเพิ่มที่ถูกประเมินส่วนที่เหลือจำนวน 2,093.86 ล้านบาท (2,202.38 - 108.52) เพื่อเป็นการลดภาระเงินเพิ่ม พร้อมทั้งให้บริษัทยื่นอุทธรณ์ และนำที่ดินและอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน จำนวน 2,951.67 ล้านบาท (หมายเหตุ 16, 17) ไปจดทะเบียนจำนองเพื่อเป็นหลักประกันในการขอทุเลาการเสียภาษีในส่วนของเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม ซึ่งบริษัทได้ชำระภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน 2,093.86 ล้านบาท ในเดือนกันยายน 2551 และได้รับอนุมัติในการทุเลาการเสียภาษีเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2551 แม้ว่าฝ่ายบริหารของบริษัทมีความเห็นว่าบริษัทปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีและบริษัทไม่จำเป็นต้องจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่มนี้ต่อกรมสรรพากร แต่เนื่องจากบริษัทมีความไม่แน่นอนในการที่จะได้รับเงินภาษีมูลค่าเพิ่มที่จ่ายไปแล้วคืน และบันทึกภาษีมูลค่าเพิ่มรอเรียกคืนจำนวน 322.80 ล้านบาท โดยแสดงรวมอยู่ในใบสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น และได้ตั้งค่าเผื่อภาษีมูลค่าเพิ่มรอเรียกคืนทั้งจำนวนแล้ว (หมายเหตุ 12) อย่างไรก็ตามบริษัทยังมีภาระเบี้ยปรับและเงินเพิ่มในส่วนที่เหลืออีกประมาณ 2,937.77 ล้านบาท (3,152.05 - 214.28) เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2554 บริษัทได้รับแจ้งผลคำวินิจฉัยอุทธรณ์ข้างต้นจากคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ซึ่งได้วินิจฉัยยืนตามการประเมินของเจ้าพนักงานประเมินกรมสรรพากร ต่อมาเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2554 บริษัทได้ยื่นฟ้องต่อศาลภาษีอากรกลางเพื่อเพิกถอนการประเมินภาษีอากรและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ และให้คืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม เบี้ยปรับ และเงินเพิ่มพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย รวมทุนทรัพย์ 5,356.58 ล้านบาท และเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2555 ศาลภาษีอากรกลางได้มีคำพิพากษายกฟ้องคดีที่บริษัทฟ้องกรมสรรพากร กรณีมีคำสั่งประเมินภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2556 บริษัทได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลฎีกาแล้ว อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา อย่างไรก็ตามที่ปรึกษากฎหมายของบริษัทมีความเห็นว่าบริษัทไม่น่าจะต้องชำระภาษีอากรตามที่ถูกประเมิน เพราะได้ถือปฏิบัติตามกฎหมายประมวลรัษฎากรในหลักความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มครบถ้วนแล้ว ดังนั้น บริษัท จึงไม่ได้บันทึกรายการหนี้สินสำหรับเบี้ยปรับและเงินเพิ่มส่วนที่เหลือในงบการเงินนี้

39.1.4 หนังสือที่อาจเกิดขึ้นกรณีค่าธรรมเนียมเลขหมายโทรคมนาคมพิเศษ

เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2553 กสทช. มีหนังสือแจ้งมายังบริษัทเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเลขหมายโทรคมนาคมพิเศษ และค่าธรรมเนียมเลขหมายโทรคมนาคมที่เพิ่มขึ้นของเลขหมายโทรคมนาคมพิเศษที่บริษัทจัดสรรให้รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน จำนวน 137 เลขหมายระหว่างเดือนสิงหาคม 2548 ถึงเดือนสิงหาคม 2551 เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 656.51 ล้านบาท ซึ่งการเรียกเก็บดังกล่าว กสทช. อ้างว่าเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ในการจัดสรรเลขหมายโทรคมนาคมชั่วคราว และหลักเกณฑ์ในการจัดสรรและอนุญาตให้ใช้เลขหมายโทรคมนาคมพิเศษ อย่างไรก็ตามผู้บริหารของบริษัทมีความเห็นว่าบริษัทไม่ต้องจ่ายชำระค่าธรรมเนียมดังกล่าว เนื่องจากบริษัทได้นำส่งรายละเอียดข้อมูลของผู้ใช้บริการเลขหมายโทรคมนาคมพิเศษทั้งหมดให้กับ กสทช. ทราบแล้ว กสทช. จึงควรเป็นผู้ดำเนินการจัดการและบริหารเลขหมายโทรคมนาคมแทนบริษัท รวมทั้งดำเนินการแจ้งและเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการใช้เลขหมายโทรคมนาคมพิเศษโดยตรงจากผู้ใช้บริการเลขหมายโทรคมนาคมพิเศษ และบริษัทได้ทำหนังสือแจ้งตอบปฏิเสธการชำระเงินต่อ กสทช. และเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2554 บริษัทได้ฟ้อง กสทช. เพื่อเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ กสทช. บังคับให้บริษัทชำระเงินค่าเลขหมายโทรคมนาคมดังกล่าว เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2557 ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษายกฟ้องของบริษัท บริษัทจึงได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุดเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2558 ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ต่อมาเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2558 กสทช. ได้ยื่นเรื่องดังกล่าวให้คณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วน

ราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กยพ.) เป็นผู้พิจารณาเนื่องจากเป็นคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐ และ กยพ. ได้มีหนังสือถึงบริษัท เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2558 ให้เข้าชี้แจงและทำคำชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมส่งมอบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้พนักงานอัยการภายในวันที่ 22 กันยายน 2558 เพื่อขอตรวจสอบข้อเท็จจริงและเอกสารให้ได้ข้อยุติก่อนทำคำวินิจฉัยต่อไป ดังนั้น บริษัทจึงไม่ได้บันทึกหนี้สินสำหรับค่าธรรมเนียมโทรคมนาคมพิเศษที่ถูกเรียกเก็บดังกล่าวไว้ในงบการเงินนี้

39.1.5 หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นกรณีค่าธรรมเนียม USO ปี 2554

กสทช. มีหนังสือแจ้งมายังบริษัทเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2558 เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียม USO ย้อนหลังของปี 2554 (1 มกราคม 2554 - 30 พฤษภาคม 2555) กรณีผู้รับใบอนุญาตแบบที่ 2 ที่มีโครงข่ายเป็นของตนเองและแบบที่ 3 บริษัทมีความเห็นว่าในระยะเวลาดังกล่าว กสทช. ไม่ได้กำหนดแผนการจัดให้มีการบริการ USO รวมทั้งไม่ได้กำหนดอัตราที่ต้องนำส่งให้กับกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2559 บริษัทจึงมีหนังสือถึง กสทช. เพื่อขอยกเลิกการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าว และเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2559 บริษัทได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางให้ยกเลิคมติและคำสั่ง กสทช. กรณีให้บริษัทนำส่งรายได้ค่าธรรมเนียม USO ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง บริษัทจึงยังไม่รับรู้หนี้สินรายการนี้ ซึ่งเบื้องต้นคำนวณได้ประมาณ 2,083 ล้านบาท

39.2 ภาระผูกพัน

39.2.1 ภาระผูกพันรายจ่ายฝ่ายทุน

รายจ่ายฝ่ายทุนที่ถือเป็นภาระผูกพัน ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน แต่ยังไม่เข้าเงื่อนไขรับรู้เป็นหนี้สินในงบการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	690.92	883.47	690.92	883.47

39.2.2 ภาระผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงาน - กรณีที่บริษัทเป็นผู้เช่า

จำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคตตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่ไม่สามารถยกเลิกได้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2559	2558	2559	2558
ภายใน 1 ปี	711.41	803.88	711.41	803.88
เกินกว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 5 ปี	1,875.63	2,563.41	1,875.63	2,563.41
	2,587.04	3,367.29	2,587.04	3,367.29

เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2550 กสทช. มีคำสั่งชี้ขาดข้อพิพาทการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมกับ DTAC ที่ 1/2550 โดยให้บริษัทเข้าร่วมเจรจาเพื่อทำสัญญาเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมกับ DTAC ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่รับคำสั่งชี้ขาด และต้องเจรจาทำสัญญาเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เริ่มต้นเจรจา หากบริษัทไม่ปฏิบัติตามคำสั่งชี้ขาดดังกล่าว ย่อมเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม 2544 ซึ่ง กสทช. อาจมีคำสั่งบังคับทางปกครอง ตามมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ได้ต่อไป ซึ่งบริษัทได้ดำเนินการต่อสู้ทางกฎหมายมาโดยตลอด ตามรายละเอียดที่กล่าวไว้ในงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2550 อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2551 กสทช. ได้แจ้งให้บริษัทชำระค่าปรับวันละ 60,000 บาท ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551 จนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่งครบถ้วนโดยการเข้าร่วมเจรจาเพื่อทำสัญญาเชื่อมต่อโครงข่ายกับ DTAC ซึ่งเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2551 บริษัทได้ทำหนังสือแจ้งให้ DTAC เข้าหารือเพื่อเจรจาทำสัญญาเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมกับบริษัท และได้จ่ายค่าปรับตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551 จนถึงวันที่ 7 พฤษภาคม 2551 ให้แก่ กสทช. แล้ว อย่างไรก็ตามบริษัทยังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงในการเจรจากับ DTAC ได้ และเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2551 DTAC ได้ทำหนังสือถึง กสทช. เพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดเงื่อนไขที่ตกลงไม่ได้ดังกล่าว โดยมีข้อเรียกร้องข้อหนึ่งให้เลขาธิการ กสทช. พิจารณากำหนดค่าปรับทางปกครองในอัตราวันละ 60,000 บาท ให้บริษัทชำระต่อไปจนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่งของ กสทช. (ถ้ามี) ครบถ้วน เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2551 กสทช. ชี้ขาดให้บริษัททำสัญญาเชื่อมต่อโครงข่ายกับ DTAC ให้ครอบคลุมเลขหมายโทรคมนาคมทั้งหมดที่ DTAC มีสิทธิในการนำออกให้บริการโดยชอบด้วยกฎหมาย ขณะนี้บริษัทและ DTAC อยู่ระหว่างการเจรจาเพื่อทำสัญญา

เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2553 เลขาธิการ กสทช. ได้มีหนังสือเตือนให้บริษัทดำเนินการตามคำสั่งชี้ขาดข้อพิพาทการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมที่ 4/2551 ของ กสทช. โดยการเข้าทำสัญญาการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมกับ DTAC ให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากพ้นกำหนดแล้วหากไม่ปฏิบัติตามเลขาธิการ กสทช. จะใช้อำนาจตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนดให้บริษัทชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราวันละ 20,000 บาท ต่อมาเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2553 เลขาธิการ กสทช. มีหนังสือแจ้งมติคณะกรรมการ กสทช. ให้บริษัทเข้าร่วมเจรจาเพื่อทำสัญญาเชื่อมต่อโครงข่ายให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน หากบริษัทจะโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลาง ขณะนี้บริษัทได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลาง ขอให้เพิกถอนคำสั่งชี้ขาดดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2553 ซึ่ง กสทช. ยื่นคำให้การและบริษัทยื่นคำคัดค้านคำให้การแล้ว และเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2555 ศาลปกครองกลางได้พิพากษายกฟ้องคำฟ้องของบริษัท บริษัทจึงได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2555 ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการของศาลปกครองสูงสุด เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2556 กสทช. ได้แจ้งให้บริษัทปฏิบัติให้ถูกต้องเกี่ยวกับการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมกรณีไม่เข้าทำสัญญาการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมกับ DTAC โดยอ้างคำพิพากษาของศาลปกครองกลางเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2555 ข้างต้น และกำหนดค่าปรับทางปกครองในอัตราวันละ 20,000 บาท จนกว่าบริษัทจะเข้าทำสัญญาแล้วเสร็จ เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2556 บริษัทได้อุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าวต่อ กสทช. วันที่ 18 สิงหาคม 2557 บริษัทได้ยื่นคำร้องขอบรรเทาทุกข์การบังคับตามคำสั่งหรือกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2554 DTAC ได้ยื่นฟ้องบริษัท และ ทูร ต่อศาลปกครองกลาง เพื่อเรียกบริษัท และ ทูร ให้ชำระค่าตอบแทนการเชื่อมต่อโครงข่ายฯ ตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน 2549 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2553 โดยเรียกจากบริษัทเป็นจำนวน 5,358.34 ล้านบาท ซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นคำให้การเพื่อต่อสู้คดีแล้วเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2554 ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง และเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2554 DTAC ได้ยื่นฟ้องบริษัทต่อศาลปกครองกลาง เพื่อเรียกให้ชำระค่าตอบแทนการเชื่อมต่อโครงข่ายฯ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2554 ถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2554 เป็นจำนวน 433.73 ล้านบาท ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง ต่อมาเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2556 DTAC ได้ยื่นฟ้องบริษัทต่อศาลปกครองกลาง เพื่อเรียกให้ชำระค่าตอบแทนการเชื่อมต่อโครงข่ายฯ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2556 เป็นจำนวน 201.48 ล้านบาท เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2557 บริษัทได้ยื่นคำให้การต่อศาลปกครองกลางแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง (หมายเหตุ 39.1.1)

41 ข้อพิพาทกับ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (AIS)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 บริษัทมีคดีความที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ดังนี้

41.1 กรณีบริษัทเป็นโจทก์ฟ้อง AIS จำนวน 5 คดี ดังนี้

- กรณีผิดสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (สัญญาอนุญาตฯ) กรณีส่งผลประโยชน์ที่ไม่ครบตามสัญญา ตั้งแต่ มกราคม 2546 - 2550 ทุนทรัพย์ จำนวน 31,462.51 ล้านบาท (หมายเหตุ 10.3)
- กรณีผิดสัญญาอนุญาตฯ เรียกร้องให้ชำระค่าผลประโยชน์ตอบแทนของรายได้จากการเชื่อมโยงโครงข่ายโทรคมนาคมพร้อมภาษีมูลค่าเพิ่มของปีดำเนินการที่ 17 - 25 ทุนทรัพย์ จำนวน 36,741.73 ล้านบาท (หมายเหตุ 10.3)
- กรณีฟ้องให้ AIS หยุดดำเนินการถ่ายโอนลูกค้าจากระบบ AIS 900 MHz เป็นโครงข่าย AWN 2100 MHz เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2557 บริษัทได้ยื่นเสนอข้อเรียกร้องต่อสถาบันอนุญาตอุตสาหกรรมขอให้คณะอนุญาโตตุลาการวินิจฉัยชี้ขาดให้ AIS หยุดการกระทำที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายอนุญาตให้ดำเนินการ พร้อมทั้งเรียกร้องให้ AIS จ่ายค่าเสียหายหรือชดใช้เงิน ทุนทรัพย์ 9,126.02 ล้านบาท ต่อมาได้เปลี่ยนทุนทรัพย์เป็น 41,116.31 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี รวมถึงชำระค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการ
- กรณีผิดสัญญาอนุญาตฯ โดยไม่ทำสัญญาเช่าสถานที่ต่อเนื่องหลังสัญญาอนุญาตฯ สิ้นสุดลง ซึ่งกำหนดให้ AIS ดำเนินการจัดหาสถานที่และทำสัญญาเช่าสถานที่เพื่อติดตั้งอุปกรณ์ตามสัญญาอนุญาตฯ ต่อเนื่องไปอีก 2 ปี หลังจากที่มีสัญญาอนุญาตฯ สิ้นสุดลง ซึ่ง AIS ไม่ได้ดำเนินการขยายระยะเวลาเช่าดังกล่าว และเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2558 บริษัทได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ ทุนทรัพย์ จำนวน 1,910.84 ล้านบาท
- กรณี AIS ไม่ยินยอมชำระค่าร่วมใช้เสาอากาศของบริษัทปี 2557 - 2558 ตามอัตราค่าบริการใหม่ โดยบริษัทได้มีการเปลี่ยนแปลงอัตราค่าเช่าหรือใช้พื้นที่และทรัพย์สิน ซึ่งได้แจ้งให้ AIS ทราบว่ามีการเปลี่ยนแปลงอัตราดังกล่าวเป็นหนังสือล่วงหน้าตามสัญญาอนุญาตฯ ที่ระบุไว้ แต่ AIS เพิกเฉยไม่ชำระค่าร่วมใช้เสาอากาศให้ครบถ้วนตามการเปลี่ยนแปลงอัตราดังกล่าว จึงเป็นการผิดสัญญาอนุญาตฯ ต่อบริษัท เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2558 บริษัทยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลาง ทุนทรัพย์ จำนวน 79.04 ล้านบาท
- กรณี AIS แกะไขสัญญาอนุญาตฯ ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 7 สืบเนื่องมาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้บริษัทแจ้งให้ AIS จ่ายส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบใช้บัตรจ่ายเงินล่วงหน้า (Pre paid card) และจ่ายส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่กรณีอนุญาตให้ใช้เครือข่ายร่วม (Roaming) ระหว่างผู้ให้บริการรายอื่น ให้เป็นไปตามสัญญาหลัก และเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2558 ได้ยื่นเสนอข้อพิพาทกับสถาบันอนุญาโตตุลาการ ทุนทรัพย์ จำนวน 62,773.95 ล้านบาท

41.2 กรณี AIS เป็นโจทก์ฟ้องบริษัท จำนวน 4 คดี ดังนี้

- กรณีบริษัทไม่มีสิทธิเรียกร้องให้ AIS ชำระเงินจำนวน 17,803.38 ล้านบาท และห้ามมิให้บริษัทเรียกร้องเงินใดๆ จากธนาคารผู้ออกหนังสือค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญาและหนังสือค้ำประกันรายได้ขั้นต่ำของปีที่ 17 - 20 (หมายเหตุ 10.3)
- กรณีให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาดให้บริษัทคืนหนังสือค้ำประกันปีที่ 17 - 21 ทุนทรัพย์ 106.98 ล้านบาท
- กรณีให้บริษัทชำระเงินส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศกับประเทศที่ไม่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย ทุนทรัพย์ จำนวน 1,527.45 ล้านบาท (หมายเหตุ 39.1.1)
- กรณีให้สถาบันอนุญาโตตุลาการชี้ขาดเรื่องกรรมสิทธิ์ในเสาส่งสัญญาณ (Tower) และเรียกร้องให้บริษัทจ่ายค่าส่วนแบ่งรายได้ค่าร่วมใช้เสาพร้อมดอกเบี้ย ทุนทรัพย์ จำนวน 516.31 ล้านบาท (หมายเหตุ 39.1.1)

42 การอนุมัติงบการเงิน

คณะกรรมการบริษัทอนุมัติให้ออกงบการเงินในวันที่ 26 เมษายน 2560
